

COLOCVII

DESPRE ȘCOALĂ, FAMILIE ȘI SOCIETATE

ANUL IV

10 (40)

octombrie

1969

lei 3

Biblioteca Municipiului Deva
SALA DE LECTURĂ

DIN CUPRINS

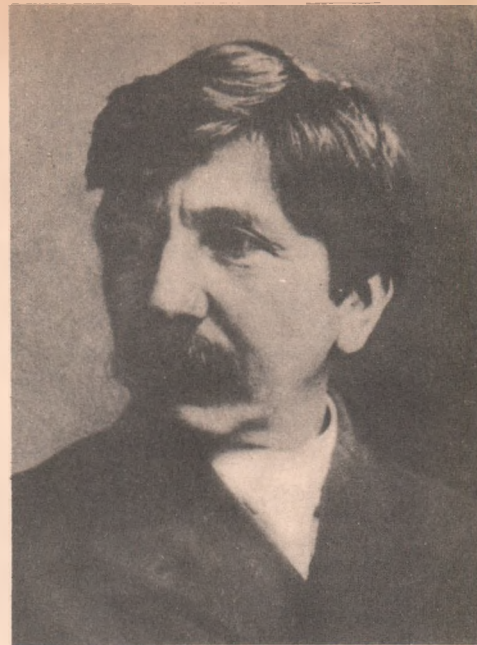
- PERFECȚIONAREA CONTINUĂ A CADRELOR DIDACTICE — Anchetă
- PUNCTE NEVRALGICE ÎN NOTARE ȘI APRECIERE
- CALITATEA EXPRIMĂRII ÎN COMPUNERILE ȘCOLARE
- CONSULTAȚII PENTRU PROFESORII DE ȘTIINȚE NATURALE: TIPURI DE ORGANIZARE A SISTEMULUI NERVOS PE SCARA LUMII ANIMALE
- CONSULTAȚII PENTRU PROFESORII DE MATEMATICĂ: RĂSPUNSURI LA ÎNTREBĂRILE CITITORILOR
- CONSULTAȚII PENTRU PĂRINȚI: SUPRAESTIMAREA PROPRIEI PERSOANE
- TINERETUL ȘI LUMEA DE AZI: TINERII DESPRE OMUL IDEAL
- MUTISMUL ELECTIV LA COPII
- INTERVIU CU LOUIS VERNIERS; DESPRE FUNCȚIA EDUCATIVĂ A FILMULUI
- TRIBUNA „COLOCVII”
- CABINET MEDICAL
- CRONICI • MENȚIUNI
- NOTE

Fetiță

de LUCIA PISO

A. VLAHUȚĂ - OM ȘI CETĂȚEAN

Au trecut 50 de ani de la petrecerea din viață a lui Alexandru Vlahuță și 90 de ani de la debuturile lui literare. Poet și prozator, publicist pasionat și prestigios în epocă, Vlahuță și-a împlinit destinul literar de-a lungul a patru decenii, din 1879 pînă în toamna anului 1919.

Despre Vlahuță, Ibrăileanu afirmase cîndva că „a contribuit ca puțini alții la formarea sufletului generației care i-a urmat”. Într-adevăr, pentru mulți scriitori mai tineri, Vlahuță trecea drept un îndrumător, căci el a depus o neistovită muncă în educarea și afirmarea lor ca artiști ai cuvîntului. Gala Galaction, M. Sadoveanu, C. Moldovanu, I. Gorun (Al. Hodoș), Șt. O. Iosif, O. Goga, Panait Cerna, Radu Rosetti și alții au crescut, în anii uceniciei lor literare, în spiritul dragostei și prețuirii față de „maestru”. La „Viața”, la „Semănătorul” și în alte împrejurări, Vlahuță se înconjură de tineri scriitori, de a căror formare se ocupa direct. Pe Gorun l-a selectat la „Viața” prin sufragii publice, pe Iosif l-a adus la aceeași revistă, îndrumîndu-l îndeaproape în anii de formație; la fel cu mulți alții. De aceea, și amintirea lui A. Vlahuță a stăruit atît de insistent în conștiința unei generații de scriitori, mai ales că, pe lîngă atîtea însușiri superioare pe care le posedă ca om, („nimeni n-a încarnat prietenia mai adînc ca el”, — îl prezintă în Amintirile sale Cella Delavrancea, martoră a manifestărilor de prietenie de toată viața dintre Vlahuță, Delavrancea, Caragiale), era și de o rară generozitate, se entuziasma ori de cîte ori descoperea un talent, bucurîndu-se ca de un succes personal, se dăruia nemărginit întru formarea „falangei de mîine” a poezilor și prozatorilor români. În casa lui s-a inițiat „Societatea scriitorilor români”, pentru a cărei înființare, în 1911, Vlahuță a dat un substanțial concurs, refuzînd, însă, să facă parte din „Societate”, cum, de altfel, au înțeles să procedeze și alți confracți din generația lui. Le-a lăsat locul celor tineri — spunea Vlahuță — lui M. Sadoveanu, Emil Gîrleanu, O. Goga și altora, să se afirme ei, consimțînd, în același timp, la alegerea autorului „Șoimilor” ca întîiul președinte al „Societății scriitorilor români”. Invidia i-a fost întotdeauna străină, după cum străină i-a rămas orice urmă de ambiție de „a ajunge”, caracteristică multora din societatea timpului, pe care i-a denunțat necruțător și consecvent, mulțumindu-se pentru sine toată viața cu situații dintre cele mai modeste.

De la debuturi și pînă azi, Vlahuță s-a bucurat de un viu și permanent interes din partea cercetătorilor literari, poate chiar mai mult decît alți artiști ai cuvîntului care l-au întrecut sub raportul valorii literare. Opera lui a fost tipărită în foarte multe ediții, versurile lui erau frecvent rostite în adunări,

impresionînd prin limba lor corectă, îndelung cizelată și sugestivă, prin „pärticica de suflet” închisă în ele. După o cunoscută teorie a lui Ibrăileanu, fiecare epocă își selectează scriitorul reprezentativ. Vlahuță e din categoria scriitorilor „selectați” de epoca lor.

Gherea și Ibrăileanu, în studiile lor, l-au așezat, de altfel, în rîndul clasicii literaturii noastre încă de pe timpul cînd nu-și dusesese pînă la capăt realizarea artistică.

Cei care l-au cunoscut direct și au stat mai mult în preajma lui i-au închinat mai apoi pagini de caldă prețuire, exagerînd, însă, uneori, prin tonul apologetic cu care îi evocau personalitatea și activitatea scriitoricească.

Mai tîrziu, însă, unii critici literari au văzut în Vlahuță „un poet sterp și didactic”, „un poet de tot modest”, „un gazetar pasionat” și-atîta tot. În zilele noastre, activitatea lui Vlahuță a constituit obiectul unor interesante, exegeze, consacrindu-i-se astfel ample studii, iar opera i-a fost publicată în numeroase ediții, cu mari tiraje de masă. Începînd din 1948 investigațiile întreprinse, adeseori cu pasiune, au proiectat noi lumini asupra personalității lui Vlahuță, asupra activității și orientării lui atît de sinuoase și, uneori, contradictorii. S-ar putea susține că istoria și critica literară și-au împlinit, în foarte mare măsură, menirea față de acest scriitor. Și totuși, unele exagerări, într-un fel sau altul, mai persistă încă în scrierile despre Vlahuță, în opiniile unor oameni de specialitate. Încă mai dăinuie, din păcate, în unele studii chiar recente, informații eronate despre viața și activitatea lui Vlahuță, aprecieri pseudoștiințifice, derutante, creînd confuzii în legătură cu orientarea scriitorului, cu legăturile lui cu mișcările literare, cu unele personalități de frunte din viața literară și culturală românească contemporană. Într-o lucrare apărută nu demult relațiile lui Vlahuță cu Maiorescu și „Junimea”, bunăoară, sînt denaturate, autorul lui „Dan” fiind prezentat în „război”, în „conflict”, în „luptă deschisă” cu mentorul „Junimii”, ignorîndu-se faptul că de la acesta el a primit mult sprijin atît în anii debuturilor cît și mai tîrziu și că i-a păstrat toată viața o profundă stimă. Corespondența rămasă de la Vlahuță, articolele lui despre Maiorescu, precum și multe alte dovezi înfirmă astfel de mistificări tendențioase.

În mișcarea literară de la finele veacului trecut și începutul celui actual Vlahuță a avut, alături de alți clasici ai literaturii românești, un rol de animator, de îndrumare a tinerilor scriitori spre realitățile noastre naționale.

La meritele ce decurg din valoarea artistică a creației sale literare, s-ar adăuga mesajul patriotic al acesteia, care l-a făcut atît de popular, cu incontestabile influențe pozitive asupra multor generații de cititori.

Vlahuță a fost un scriitor cetățean, însuflețit de calde sentimente de dragoste față de patria și de poporul în mijlocul căruia s-a născut, față de cultura românească, de tradițiile atît de bogate și trainice ale poporului român, pe care le-a prețuit și iubit nespus și pentru valorificarea cărora a militat cu asiduitate.

Într-o epocă în care tendințele cosmopolite atentau la autenticitatea culturii și artei românești, Vlahuță, împreună cu alți scriitori ai timpului, a luptat pentru „creșterea limbii românești și a patriei cinstire”, pentru afirmarea neamului nostru în lume. A avut o încredere nestrămutată în tăria morală a poporului nostru, în care — după cum susținea cu fermitate — se află energii creatoare nebănuite. „Ar fi timpul ca literații noștri, ei mai ales, să-și îndrepte luarea aminte și toată dragostea lor spre popor!” (...). „Acolo stau genii ascunse, gata să izbucnească, asemenea izvorului care-aștepta în stîncă lovitura de toiag a lui Moise. Acolo-i puterea și viitorul nostru”, scria Vlahuță în anul 1901. (*Semănătorul*, anul 1, nr. 3, 16 decembrie 1901, pag. 34). În același an, în finalul „României pitorești”, dragostea lui față de popor, față de ceea ce este al nostru, contura mesajul cărții definind astfel poziția lui de artist cetățean: „Vijelii cumplite au trecut peste noi, la toate am ținut piept, și nu ne-am dat, și-aici am stat. Ca trestia ne-am îndoit sub vînt — dar nu ne-am rupt. Ș-am rămas stăpîni pe moșioara noastră” (...). „Dar ceea ce se ridică mai luminos și mai sfînt în mijlocul amintirilor mele, podoaba cea mai aleasă și mai mîndră între podoabele țării este poporul românesc. În sufletu-i larg, nespus de duos, lămurit în focul atîtor suferinți, am găsit izvorul curat al frumoaselor lui cîntece și tot înțelesul istoric al trăinicieii și stăruinței noastre pe acest pămînt. În marea lui putere de muncă, de luptă și de răbdare, în mintea lui trează și-n inima lui caldă, am găsit sprijinul speranțelor noastre și dezlegarea înaltei chemări a neamului nostru”.

Cunoscînd virtuțile poporului român, reflectate multilateral și pilduitor de-a lungul istoriei, Vlahuță nu și-a pierdut nici un moment încrederea în viitorul luminos al neamului nostru. „Triumful așteptării”, pe care-l formulează, către apusul vieții, în poezia cu același titlu, se împlinește în zilele noastre. Visătorul Vlahuță l-a dorit cu pasiune. După 50 de ani de la săvîrșirea poetului din viață, realitățile actuale din țara noastră depășesc, prin tot conținutul lor, visurile scriitorilor noștri din trecut.

„Este necesar să se asigure înprospătarea sistematică a cunoștințelor tuturor celor ce muncesc și, în mod deosebit, perfecționarea continuă a cadrelor de specialitate și de conducere. Trebuie înțeles că în condițiile progresului actual al tehnicii, ale revoluției tehnico-științifice, cunoștințele acumulate cu ani în urmă nu mai pot ajuta pe specialist să-și îndeplinească în bune condiții sarcinile. De aceea, înprospătarea periodică a cunoștințelor este una din problemele de bază ale asigurării progresului economiei, științei și culturii în țara noastră“.

(Din Raportul C.C. al P.C.R. prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al X-lea.)

PERFECTIONAREA CONTINUĂ A CADRELOR DIDACTICE

SOCIETĂȚILE ȘTIINȚIFICE ALE CADRELOR DIDACTICE

Explozia cunoștințelor, ca urmare a uriașului progres înregistrat de știința și tehnica contemporană, face ca multe din achizițiile minții omenești să fie depășite în răstimpul unui deceniu și uneori și mai puțin. Aceasta îl obligă pe omul societății de azi și cu atât mai mult pe specialist — la un act de informare continuă și multilaterală.

Este de la sine înțeles că aceia care au nobila sarcină de a cultiva mințile, de a șlefui sufletele tinerelor vârstare, de a le da o pregătire temeinică pentru viață sint, cu osebire, invitați la acest act de permanentă documentare și cercetare. Prestigiul omului de la catedră, puterea de convingere în acțiunea instructiv-educativă și, în ultimă instanță, eficiența muncii sale, sint o variabilă în funcție de pregătirea și competența sa în domeniul specialității, de nivelul culturii sale generale. Aceasta presupune sete de cunoaștere, o deschidere largă spre ceea ce e nou, informarea la zi în propria-i specialitate. Această deschidere se deosebește de cunoașterea, o deschidere largă spre ceea ce e nou, informarea la zi în propria-i specialitate. Aceasta presupune sete de cunoaștere, o deschidere largă spre ceea ce e nou, informarea la zi în propria-i specialitate.

Nicăieri mai mult decât în învățământ — avind în vedere că școala pregătește viitoarele cadre ale societății noastre — aceste cuvinte nu-și verifică mai puternic temeiul. Directivele Comitetului Central al P.C.R. și Legea învățământului, elaborate anul trecut, sint menite să asigure orientarea generală și cadrul de modernizare a învățământului pentru o perioadă mai lungă de timp. Măsurile care s-au luat de către Ministerul Învățământului vor apropia, în condițiile vieții moderne, și mai mult școala de cerințele actuale și de perspectivă ale societății noastre socialiste multilateral dezvoltate.

În acest context se înscriu: prevederea din Statutul personalului didactic a obligativității învățământului postuniversitar pentru profesori, înființarea Institutului central de perfecționare continuă, a Centrului de cercetare pedagogică și de perfecționare pentru personalul care lucrează în școlile profesionale și tehnice, a Centrului de documentare și a Caselor județene ale corpului didactic.

Prin ancheta noastră am urmărit să cunoaștem mijloacele de perfecționare care au stat și continuă să stea la dispoziția cadrelor didactice, necesitățile actuale în această direcție, modul de promovare a noului în cele mai îndepărtate unități școlare, inițiativa luate etc.

În acest scop ne-am adresat unor societăți științifice, ca principale mijloace de valorificare și stimulare a activității de cercetare științifică a cadrelor didactice, Centrului de documentare pentru învățământul de cultură generală (nou înființat), Inspectoratului școlar al județului Prahova, unor directori și profesori.

A găsi metodele cele mai potrivite de predare la clasă, pe de o parte, și a arăta care sint căile cele mai lesnicioase de ridicare a nivelului profesional, pe de altă parte, implică o amplă muncă de cercetare. Societăților științifice le revine, în acest sens, un rol deosebit. În special, două sint direcțiile în care decurge munca de cercetare: una, pornind de la datele concrete culese de cercetătorii din filialele răspândite pe tot cuprinsul țării, sau numai de membrii acestor societăți, care le acumulează la locul lor de muncă — date care apoi sint centralizate și sintetizate de societatea științifică respectivă, și alta — pornind, radiar, de la centru, de la societatea însăși, spre „beneficiarii“ muncii de cercetare, concretizată în culegeri de articole, de studii, în tematici de simpozioane, sesiuni etc.

Ne-au interesat, în cadrul acestei anchete, acțiunile întreprinse de societățile științifice în vederea perfecționării cadrelor didactice.

Prof. ION STĂNCIULESCU
vicepreședinte al Societății de științe fizice și chimice din R. S. România

Cadrele didactice, cele din institutele de cercetări, precum și din producție găsesc un sprijin teoretic — și nu numai teoretic — în activitatea Societății de științe fizice și chimice din R.S. România. Activitatea Societății se desfășoară, fără o demarcație tranșantă, pe două planuri principale: de documentare a cadrelor didactice; de cercetare pentru cele ce lucrează în institute specializate sau direct în producție.

Vasta activitate de informare și documentare pe care o realizează Societatea prin filialele și subfilialele ei din întreaga țară s-a concretizat în: conferințe, cursuri, prelegeri, simpozioane, consfătuiri, precum și în „Revista de fizică și chimie“ (seria A pentru cadrele didactice și seria B pentru elevi).

Pentru toate acestea, Societatea a urmărit să țină la curent cadrele noastre didactice cu tot ceea ce e nou în specialitățile respective, să le informeze cu realizările științei și să le ajute astfel la îmbunătățirea pregătirii lor profesionale.

În acest sens sint de menționat: cursul de chimie cuantică (la București); cel de fizică (de la Iași) cu tema „Probleme de structura materiei în cercetări de spectroscopie și de descărcări în gaze“, sau cel de la Timișoara — tot de fizică — cu tema „Teoria particulelor elementare și aplicarea metodelor cimpului în fizica corpului solid“, precum și diferitele simpozioane (unele la nivel internațional). Deosebit de importante sint acțiunile întreprinse de filialele și subfilialele Societății din Cluj, Iași și Timișoara care au organizat cicluri de conferințe în județe, după un program elaborat cu grijă.

În activitatea Societății a stat, în același timp, preocuparea pentru îndrumarea metodică a cadrelor noastre didactice pentru modernizarea metodelor și procedurilor de predare. Consfătuirea din vara aceasta, axată pe instruirea programată, a dezbătut unele din mijloacele moderne pe care asaltul uriaș al tehnicii și științei le pune la îndemna școlii, ca: „Realizarea modernizării predării fizicii și chimiei“, „Procedee moderne în predarea fizicii și chimiei; mijloacele audio-vizuale, algoritimizarea, modelarea, problematizarea, raționalizarea, programarea, structuralizarea conținutului“ etc.

În acest context ar fi de amintit tema dezbătută în tabăra de vară de chimie de la Cluj „Soluții, izomeria în chimia organică, electroлиза și metode moderne de cercetare;“ Consfătuirea de la Constanța din septembrie a.e. cu tema

„Lucrări de laborator de fizică și chimie ce pot fi efectuate la clasele IX—XII și anii III și IV la școlile cu profil de specialitate“.

Ne gândim apoi la necesitatea tipării unei „colecții“ cu problemele noi din fizică și chimie și la posibilitățile largi pe care ni le oferă Editura didactică și pedagogică pentru elaborarea unor lucrări utile învățământului. Societatea se bucură de sprijinul permanent al Ministerului Învățământului, colaborează cu Institutul de fizică atomică, cu facultățile de profil care îi pun la dispoziție cadrele de specialişti și materialul documentar. Avem două publicații — pentru profesori și pentru elevi — s-au organizat cursuri sistematice de informare științifică și de metodologie, astfel ca noul în știință să pătrundă pînă la cea mai mică școală din județ. Rezultatele, din păcate, nu sint totdeauna pe măsura eforturilor depuse. Adeseori conferențiarul se găsește în fața unei săli aproape goale, revista — seria A — nu e citită de masa profesorilor de fizică și chimie (în municipiul București revista n-a reușit să strângă nici măcar o sută de abonamente pentru cadrele didactice din școlile de cultură generală, licee sau școlile cu profil special). Colaborarea cadrelor la revista de specialitate e săracă și antrenarea lor în munca de cercetare se realizează greu (comunicări, referate, studii, articole de revistă, lucrări).

Rezultă că în activitatea de perfecționare a cadrelor noastre didactice și, pe această cale, în modernizarea procesului instructiv-educativ în accepțiunea cea mai largă a cuvintului, factorul hotărîtor îl constituie interesul pentru studiu al profesorului, necesitatea sufletescă de continuă autodepășire, pasiunea nobilă pentru calitatea muncii.

Reorganizarea sistemului de perfecționare, stabilirea cadrului de participare obligatorie a întregului personal didactic la cursuri de informare științifică și metodică, caracterul postuniversitar al acestei activități de perfecționare, crearea Institutului central de perfecționare sint măsuri menite să contribuie la ridicarea învățământului românesc la nivelul cerințelor societății noastre socialiste și cu aceasta, implicit, la optimizarea calității procesului de instruire și educare a elevilor noștri.

**COLOCVII
PEDAGOGICE**

MIRCEA ANGELESCU secretarul Societății de științe filologice

Perfecționarea profesională a cadrelor didactice, împreună cu sprijinirea activității lor de cercetare științifică, constituie principalele țeluri ale activității Societății de științe filologice. Societatea noastră a întreprins mai multe acțiuni menite să vină direct în sprijinul cadrelor didactice. Printre acestea amintim: cursurile de vară pentru profesorii de limba și literatura română, organizate pentru prima oară în acest an la Piatra Neamț și al căror succes ne face să preconizăm pentru anul viitor și organizarea unor cursuri pentru profesorii de limbi străine și literatură universală, diferite sesiuni și simpozioane. Numai în acest an s-au ținut simpozioane: „Tehnica elaborării unei lucrări de grad“ (Brașov, aprilie), „Problema pedării ortografiei în școală“ (Pitești, 30 martie și Baia Mare, 4 aprilie), „Lingvistica aplicată și modernizarea predării limbilor străine“ (București, ianuarie). De asemenea s-au organizat două sesiuni științifice pe țară, cu ocazia aniversării lui Alecu Russo (Piatra Neamț, martie) și N. Bălcescu (Pitești, iunie), de un interes evident pentru predarea acestor scriitori în școală. În afara acestor acțiuni mari, care mobilizează zeci și zeci de profesori din întreaga țară, toate cele 41 de filiale ale noastre de pe cuprinsul patriei organizează comunicări săptămânale sau lunare, în care principalele probleme dezbătute sînt cele legate de școală, de îmbunătățirea predării și ridicarea nivelului profesional. Culegerile de articole publicate de Societate: „Limbă și literatură“ și „Studii de literatură universală“, cuprind în afara materialelor de strictă specialitate, care oferă profesorilor sinteze și informații de nivel corespunzător pentru predarea obiectului respectiv, și articole de metodica a predării acestuia.

Toate aceste tipuri de acțiuni se vor continua și în toamna aceasta și, desigur, în anii viitori; se vor organiza astfel simpozioane și sesiuni cu teme ca: *Romantismul românesc și romantismul european*, *Teorii moderne ale învățării și predării limbii române*, *Predarea literaturii la orele de limbi străine*, *Probleme de teorie a sintaxei*, *Probleme de stil și compoziție în școala generală*, *Structura metodică a lecției de sinteză la istoria literaturii române etc.*

În afara expunerilor pe care delegații filialelor le ascultă cu prilejul sesiunilor de care aminteam și pe care ei le retransmit apoi în cadrul unor ședințe speciale, colectivele Societății acordă consultații științifice pentru întocmirea lucrărilor de grad și a lucrărilor științifice, procură și indică bibliografia și documentația necesară acestora, efectuează controlul științific al lucrărilor de specialitate ale profesorilor și, prin referatele respective, contribuie la îmbunătățirea lor. În scopul stimulării activității științifice a cadrelor didactice, Societatea organizează la ficare doi ani un concurs de lucrări, dotat cu premii. Aspectele legate de metodologia predării fac obiectul unor preocupări speciale, după cum se poate constata din titlurile sesiunilor amintite; unele dintre ele sînt (sau au fost) pregătite cu concursul Institutului de științe pedagogice, al IPCD-urilor, în scopul obținerii unei eficiențe maxime. La aceste acțiuni generale sînt antrenate, prin intermediul filialelor, un număr apreciabil de cadre didactice care elaborează referate sau comunicări, multe dintre ele fiind publicate apoi fie în culegerile obișnuite, fie în culegeri speciale. Desigur că nu e posibil ca toți membrii Societății noastre (peste 4 000) să fie antrenați într-o muncă efectivă de cercetare; ei sînt însă încadrați în diferite colective, al căror apert se concretizează fie în lucrări de interes documentar (bibliografii, monografii de școli, culegeri de folclor etc.), fie într-o activitate directă, organizatorică și metodică, prin comisii metodice și de specialitate etc.

INSPECTORATELE JUDEȚENE — FACTORI STIMULATORI AI PERFECTIONĂRII

Ca reprezentante ale autorității de stat și ale Ministerului Învățămîntului, Inspectoratele școlare județene au obligația de a traduce în viață legislația școlară, dispozițiile forurilor superioare în toate unitățile școlare din subordinea lor. În atribuția lor intră coordonarea unei vaste rețele de mijloace de informare și perfecționare a cadrelor didactice.

Este de la sine înțeles că activitatea de îndrumare, control și valorificare nu se poate realiza fără o evidentă pregătire, în primul rînd, a corpului de inspecție și control.

Prof. JEAN FRĂȚILĂ Inspector școlar șef al jud. Prahova

Pornind de la ideea că școala nu poate deveni factor principal al civilizației decît dacă se integrează organic în ansamblul liniei procesului social-economic, am pus la baza activității Inspectoratului școlar al județului nostru studiul temeinic și permanent al Documentelor de partid și de stat. Practic, am organizat studiul Documentelor în forme cum sînt: studiul individual, expunerii, dezbateri etc. Am solicitat în acest scop și sprijinul Comitetului de partid județean și al Cabinetului de partid.

Paralel cu pregătirea ideologică a cadrelor didactice, am desfășurat o sistematică pregătire profesională a tuturor inspectorilor de specialitate și teritoriali, axîndu-ne pe principalele aspecte ale activității acestora: control, îndrumare, valorificare. În acest scop, inspectorii au fost instruiți de către inspectorul general școlar, profesor Traian Comănicu, și de către inspectorii șefi. Amintesc numai trei dintre temele dezbătute: „Unele probleme ale tipologiei controlului frontal și tematic“ (Traian Comănicu) și „Proiectul de regulament al școlilor generale — Planul de învățămînt al școlii generale de 10 ani“ (Gh. Nedelea). Funcția de control, în mod practic, urmărește să asigure caracterul unitar al învățămîntului și, de aceea, instructorul a fost în permanență secondat de organizarea controlului în școli. (În anul școlar trecut toate unitățile de învățămînt din județul nostru au fost controlate de 2—4 ori în probleme administrative, s-a făcut inspecția la clasă la peste 2800 de cadre didactice de specialitate, dintre care la 450 cadre în vederea obținerii definitivatului. O atenție deosebită s-a acordat cu prilejul acestor inspecții cadrelor nou numite la catedră, precum și celor în curs de calificare).

În activitatea de îndrumare și control, am pornit de la ideea că inspectorii trebuie să fie îndrumători bine pregătiți pentru cadrele didactice și, totodată, adevărați propagatori ai celor mai noi cuceriri în domeniul învățămîntului. De aceea, în pregătirea inspectorilor am inclus teme de strictă actualitate, ca, de pildă: „Probleme ale învățămîntului modern“; „Probleme de psihologie pedagogică“; „Orientarea școlară

și profesională“ etc. Pregătirea teoretică s-a concretizat în organizarea pe baze științifice a activității metodice, care a îmbrăcat form variate: cercuri metodice conduse direct de inspectorii de specialitate; consfătuiri cu profesorii de la clasele a XII-a și cu învățătorii care predau la clasa I cu elevi de 6 ani și la clasele experimentale; dezbateri metodice în cercurile directorilor; cursuri de pregătire cu cadrele necalificate și de inițiere a educatorilor necalificați; cursuri de pregătire pentru cadrele înscrise la definitivat, organizate cu sprijinul I.P.C.D.-ului; dezbateri în colective pe specialitate, lucrări practice de laborator etc. Aș aminti, în acest sens, în mod deosebit, simpozioanele organizate în colaborare cu societățile de științe matematice, de filologie precum și simpozionul cu tema: „Bazele psihologice ale educației“, organizate de Consiliul județean al pionierilor.

O formă care a dat rezultate satisfăcătoare o constituie cursurile de perfecționare facultative pentru învățători. (Ele s-au desfășurat pe baza unei teme discutate și acceptate în prealabil de către cursanți, pe o durată de două săptămîni, participînd peste 100 de cadre tinere și vîrstnice).

Menționăm atenția deosebită care s-a acordat cadrelor în curs de calificare. Alături de formele obișnuite de ajutorare, noi am inițiat și forma „uceniciei“, delegînd un cadru cu experiență — care s-a oferit în mod voluntar — pe lângă un cadru în curs de calificare, pentru a-l ajuta, a-i acorda asistența necesară.

O altă formă prin care am valorificat experiența pozitivă a cadrelor didactice din județ și am stimulat activitatea de cercetare și perfecționare o constituie editarea „Buletinului informativ“ al Inspectoratului școlar al județului Prahova, care apare lunar, cu începerea din ianuarie 1969. „Buletinul informativ“ este — după părerea noastră — un instrument necesar și, poate, principal, de valorificare atât a experienței cadrelor didactice cu prestigiu, cît și a celei a corpului de control și inspecție. Pentru edificare, citez cîteva dintre titlurile unuia din sumare: „Informarea metodică și de specialitate“; „Din carnetul inspectorilor“; „Din experiența cadrelor didactice“; „Școala Prahovei“; „Cronica activității metodico-științifice“; „Dispoziții“; „Comunicări“.

OPINIILE UNOR PROFESORI ȘI DIRECTORI DE ȘCOLI

Nu e nevoie de vreo demonstrație complicată pentru a evidenția rolul de prim ordin care-i revine directorului de școală în ce privește perfecționarea și autoperfecționarea cadrelor didactice. Ce ne spun directorii? Să le dăm cuvîntul. În discuție: ceea ce s-a realizat pînă în prezent, greutățile pe care le întîmpină și unele sugestii în vederea modernizării învățămîntului și a perfecționării personalului didactic.

I. MOCANU directorul Școlii generale nr. 85, București

Consider de cea mai mare însemnătate măsurile care s-au luat în vederea modernizării învățămîntului și perfecționării continue a cadrelor didactice. Experiența ne-a arătat că amplitudină fără precedent a cunoștințelor, ca urmare a progreselor științei și tehnicii, nu-i pot face față ușor întotdeauna cadrele noastre didactice. Ele trebuie ajutate să-și reîmprospăteze cunoștințele dobîndite în anii de facultate, să le sistematizeze, trebuie, mai ales, îndemnate — dată fiind inerția și rutina care pîndesc orice profesiune — să fie la zi cu ceea ce este nou, în domeniul propriei lor specialități. Fiindcă am pomenit de inerție, aș aminti că la școala noastră cu, un colectiv de 100 de cadre didactice, abia un singur profesor s-a prezentat la examenele de grad, cîteva cadre tinere se pregătesc pentru examenul de definitivat, care, cum bine se știe, este obligatoriu. Insuficient interes manifestă cadrele noastre didactice și pentru celelalte mijloace de perfecționare. Mă gîndesc, printre altele, la presa noastră pedagogică sau la publicațiile și lucrările de specialitate din

biblioteca școlii care nu sînt citite. Necunoscute sau confuze rămîn de aceea o serie de noțiuni, vehiculate azi în învățămîntul multor țări și care ar trebui să iasă din sfera de strictă specialitate a pedagogiei, ca programare, ciberneticizare, mijloace audio-vizuale etc.

Nu e mai puțin adevărat că și în pregătirea cadrelor didactice în anii de facultate există o serie de carențe. Tinerii absolvenți sînt lișiți de o pregătire psiho-pedagogică temeinică. Întîmpină de la început greutăți în minuirea sistemului de verificare, notare și apreciere (docimologie), în valorificarea pe plan educativ a lecției, în cunoașterea și caracterizarea elevilor. Greutățile sînt și mai mari, ele reflectînd în bună parte lipsurile pregătirii lor în această direcție, în activitatea educativă a diriginților. Directorii de școli sînt puși în situația de a numi dirigințiere, de cele mai multe ori, lipsiți de experiență, n-au nici o îndrumare în munca pe care o vor desfășura cu elevii. Poate că e cazul aici să se „regîndească“ întregul sistem al practicii studenților din ultimii ani, să se dea o mai mare îndrumare activității educative a viitoarelor cadre didactice, să se alcătuiască un îndrumător de către Institutul de științe pedagogice, iar presa de specialitate să inițieze dezbateri pe această temă“.

ȘERBAN CONSTANTINESCU
directorul Școlii generale
Borănești, Ilfov

Constată că proaspeții absolvenți repartii ași în învățămînt, care predomină numeric la clasele V — VIII — IX, au nevoie de o propagandă didactică mai concretă decît pînă acum. Dacă am socoti satisfacător actualul nivel al informării și perfecționării, pentru impulsul viitor al învățămîntului, caracterul mai mult teoretic decît practic îl face insuficient.

„Consider că materialele informative trebuie să fie defalcate după gradul de pregătire a învățătorilor și profesorilor și, de asemenea, să se țină seama de diferențele existente între mediul urban și cel sătesc. Chiar unele manuale, scrise într-un stil bombastic, nu s-au înțeles de elevii de la sate și așa încerca să găsesse explicația în... handicapul familiilor acestor elevi.

Metodele de perfecționare ce se oferă proaspătului absolvent de facultate nu răspund, deocamdată, exigențelor carierei didactice. (Conștientizările de la începutul anului școlar sau cercările profesoriale sînt forme perimate și rutiniere). Absolventul tînr vine la catedră fără să fi făcut nicio oră de dirigiență și este lipsit și de material informativ — în prezent nu există nici un manual pe piață, cel de acum cîțiva ani fiind epuizat.

Informarea cadrelor didactice depinde în bună măsură de inițiativa direcției școlii, de interesul în a face cunoscute articolele utile publicate în reviste, în folosirea judicioasă a mijloacelor audio-vizuale (insuficiente) furnizate de Inspectoratul Județean. Ca director și profesor, cu o vechime de numai șase ani, am încercat și încerc să fiu eu însumi informat cu ceea ce este nou, urmărind, împreună cu ceilalți profesori ai școlii, aplicarea practică a unor principii pedagogice sau metodologice, desprinse din paginile prea teoretice, cum spuneam, ale revistelor sau cărților de specialitate.

NICOLAIE RACOCEANU
directorul Școlii generale nr. 1
Crevedia, Ilfov

Pornind de la experiența școlii pe care o conduce a încercat să contureze un profil evolutiv al acesteia.

La școala noastră au fost experimentate în comisiile metodice — a învățătorilor, a dirigintilor, umanistică, științifică, — diferite metode printre care lecțiile deschise, referatele de specialitate etc. Aș propune, pe cît posibil, ca, în ziua lor liberă, cadrele didactice de la școlile din mediul rural să asiste la activitățile metodice care se desfășoară la liceele mari, din orașele apropiate.

Informările susținute de personalități culturale-științifice în fața profesorilor sînt bune — am reținut ca deosebit de interesantă una cu titlul „Cibernetica în învățămînt“ — darsporadice. Pe lingă manuale demne de laudă, cum ar fi cel de clasa a II-a sau cel de istorie pentru clasa a V-a, se recitează altele cu totul depășite, cum ar fi cel de Educație cetățenească. Publicațiile de specialitate ar trebui să-și sporească eforturile de a-și informa cititorii în ce privește noile descoperiri pe plan mondial.

O problemă foarte importantă a modernizării învățămîntului cred că este dotarea laboratorului școlar cu toate aparatele necesare. Ar fi bine, apoi, ca din nici o școală să nu lipsească magnetofonul sau aparatul de filmat. Dar nu trebuie să uităm niciodată că laboratorul nr. 1 al școlii este școala însăși...

ION ENACHE
directorul Școlii generale,
Valea-Plopilor Ghimpați, Ilfov.

Cu citva timp în urmă, apărea la noi revista „Orizonturi“, cuprinzînd situația învățămîntului din diferite state ale lumii. Cred că ar fi necesară o publicitate mai susținută a învățămîntului din țările europene, prin mijloacele de informare la îndemînă, precum revista „Colocvii“, „Revista de pedagogie“, „Analele Universității“, „Natura“ etc.

Prof. emerit ION VICOL,
Liceul Mihai Viteazul, București

Sînt ferm convins — ne declară TOV. PROF. EMERIT ION VICOL — că munca de autoperfecționare începe de foarte departe: ea e condiționată de anii de formare în Universitate, și toată dezvoltarea ulterioară a unui profesor poartă amprenta puternică a acestor ani. Dacă măiestria pedagogică este rodul unui talent deosebit și rezultatul sigur al unei practici îndelungate, rîvna omului pentru continua lui perfecționare cuprinde în ea această primă formare, așa cum fructul viitor este conținut în germele pomului.

Anii aceștia primi, anii de facultate folosiți cu pricepere și metodă, au creat nevoia constantă a studiului individual, a lecturii în bibliotecă, a setei de cercetare și a dorinței de a așterne pe hîrtie rezultatul acestor strădanii. Este de fapt elementul subtil, care pune stăpînire pe întreaga viață și pe întregul stil de muncă al unui adevărat intelectual, devenit o parte din noi înșine, un element vital ca aerul și apa; acest factor va da altora măsura valorii noastre ca intelectuali, și tot el va fi garanția sigură a prestigiului pe care-l vom avea în fața copiilor și a influenței pozitive pe care o vom exercita asupra lor.

În anii maturi perfecționarea înseamnă — pentru mine — a fi receptiv la tot ce e nou în domeniul specialității, ca informație generală și ca metode de predare.

Perfecționarea continuă înseamnă să-ți însușești creator elementele noi, incorporîndu-le organice în munca și preocupările tale zilnice,

discuțind rezultatele obținute și comunicîndu-le și altora.

Să nu condamnăm a priori totul, socotind că nu mai poți învăța nimic de la nimeni, să nu te mulțumești cu cunoștințe și metode însușite cu mulți ani în urmă, pe care le crezi o culme a formării și informării, aceasta e calea sigură spre perfecționare. Să accepți forme noi de muncă și să participi cu căldură și convingere la diferite activități menite să-ți deschidă noi perspective, iată premise ale dezvoltării ulterioare.

Personal, cred cu tărie că cele șase stagii de perfecționare de la Predeal—Sinaia, la care am participat (între 1962—1969) alături de colegii mei români și de profesori francezi, au fost un excelent prilej de împropătare a cunoștințelor de limbă, de îmbogățire a experienței mele de profesor, de discuții bogate asupra unor probleme actuale de limbă și literatură franceză, de însușire a spiritului nou în predare și a felului în care trebuie înțelese raporturile dintre lingvistica generală și cea aplicată, psiho-pedagogie, psiholingvistică etc.

Și fiindcă sîntem educatori și ne ocupăm cu dăltuirea celui mai frumos material — tineretul țării — căruia sîntem chemați să-i dăm formele cele mai armonioase, tot perfecționare înseamnă și strădania noastră continuă de a-i cunoaște mai temeinic pe elevi, preocupările și gîndurile lor, nevoile lor spirituale, aptitudinile și înclinațiile lor, manifestările caracteristice unei anumite vîrste etc. Ne vom perfecționa și în măsura în care vor crește sollicitudinea și dragostea noastră pentru copii unite cu exigența unor părinți iubitori.

CENTRUL DE DOCUMENTARE PENTRU ÎNVĂȚĂMÎNTUL DE CULTURĂ GENERALĂ ȘI AUTOPERFECTIONAREA CADRELOR DIDACTICE

SANDU LĂZĂRESCU
șeful serviciului Studii

Perfecționarea profesională a personalului didactic — oricît de îmbunătățite sînt astăzi formele instituționale ce i se pun la dispoziție — rămîne în principal o problemă de studiu individual, de efort permanent și contiuiu al profesorilor înșiși, care, ca oameni ai cărții, știu că actualitatea pregătirii lor depinde de felul cum rousec să-și organizeze lectura personală. Centrul de documentare pentru învățămîntul de cultură generală, înființat prin transformarea Bibliotecii centrale pedagogice și încadrat în Institutul central de perfecționare a personalului didactic, oferă cadrele didactice un bogat material, cu ajutorul căruia să-și poată revizui și împropăta cunoștințele de specialitate și pedagogie. Este vorba în primul rînd de biblioteca Centrului de documentare care poate fi consultată nu numai în sălile de lectură ale acestuia, dar și prin împrumut la școală (pentru provincie) și direct (pentru Capitală). În acest scop, încă de mulți ani, biblioteca și-a constituit un fond de cărți (cursuri universitare, manuale și tratate, monografii științifice și literatură beletristică), care acoperă toate disciplinele predate în învățămîntul de cultură generală și care stă la dispoziția personalului didactic, puțînd fi studiat la domiciliu sau la locul de muncă, în cel mai îndepărtat colț al țării, pe baza unei simple adrese sau adevăratei a școlii. Menționăm că numai în anul trecut au beneficiat de această formă de documentare directă 2600 cadre didactice din București și 3341 școli din țară. Condu-

cerea Centrului își propune ca pe viitor să-și țină mereu la zi fondul de împrumut și, în același timp, să sprijine viitoarele Case județene ale corpului didactic să-și formeze colecții proprii.

În al doilea rînd, Centrul elaborează și difuzează o serie de publicații informative proprii, ca „Buletinul de documentare pedagogică“ (4 numere anual), „Informarea pedagogică sumară“ (12 numere anual), „Fișele de lectură“ (52 numere anual), „Bibliografia pedagogică românească“ (1 volum la 2 ani), destinate să popularizeze în mod sistematic cele mai importante cărți și articole de revistă de peste hotare și toate cărțile și articolele românești, apărute în domeniul metodicii speciale și al pedagogiei generale. Majoritatea acestor publicații sînt difuzate în prezent pînă la nivelul tuturor liceelor din țară. Încă din toamnă, intenționăm să lărgim aria lor de difuzare, astfel încît să cuprindă și școlile generale la care va funcționa clasa a IX-a, ca ulterior să ajungem la toate instituțiile școlare. Intenționăm, de asemenea, să inițiem și alte publicații, pe profilul tuturor disciplinelor din învățămîntul de cultură generală, cuprinzînd referate și traduceri cu privire la cele mai noi probleme ale conținutului și predării acestor discipline.

Eficacitatea acestor măsuri de informare modernă, pedagogică și de specialitate a învățătorilor și profesorilor noștri, depinde în mare măsură de felul cum vor ști ei înșiși să le recepteze, de încurajările pe care le vor primi în acest sens de la direcțiile școlilor și de la inspectoratele județene, la al căror larg concurs înțelegem să apelăm.

Factorii psihici și oboseala

În epoca noastră se folosește atât de des termenul „astenie“ — care definește în realitate o stare patologică, de competența medicului — încât tindem să uităm că în viața curentă se întâlnește și un sindrom nepatologic, dar nu mai puțin important, care se numește „oboseală“ pur și simplu. Făcând parte din vocabularul cotidian, termenul de oboseală este cunoscut și înțeles de toată lumea, dar tocmai aceasta ne face să neglijăm de obicei unele aspecte particulare ale fenomenului pe care psihologia le analizează în mod sistematic.

Știe oricine, de pildă, că oboseala este rezultatul unui efort exagerat, fizic sau psihic, în special când el se desfășoară în condiții anormale, sau când cel expus efortului are o rezistență mai scăzută. Se cunoaște tot atât de bine importanța odihnei, eventual a deconectării sau a regimului de viață echilibrat. Mai puțin cunoscute sînt unele aspecte subiective sau obiective ale oboselii: în afară de nevoia de odihnă sau de somn, care reprezintă reacții normale, se ivește (nu rareori), din cauza oboselii, alterări ale stării generale a organismului, ca de pildă, tulburări digestive (lipsa poftei de mîncare, tulburări ale aparatului digestiv etc.), neurovegetative (palpitații, tahicardie), sau de ordin psihic (tristețe, apatie, somnolență sau, dimpotrivă, insomnii, irascibilitate, anxietate etc.).

Legătura dintre efort și oboseală este mult mai complexă decît pare la prima vedere. Nu o dată întîlnim persoane care, muncind foarte mult, nu dau semne de oboseală, în timp ce altele, la eforturi mai mici, se plîng de apariția ei. În afară de particularitățile individuale (care, firește, joacă un rol important) este bine să ținem seama de o serie de alți factori, care au o mare însemnătate (înlăturarea lor fiind necesară).

a. **Îndeobște efortul fizic creează o oboseală mai ușor de remediat și mai simplă în manifestări decît efortul psihic.** Chiar dacă munca fizică a fost obositoare sau neplăcută, ideea că ea a avut un scop util împiedică de obicei apariția „suferinței morale“ la care mă referam mai sus. Pe cîtă vreme, efortul psihic, dacă este intens, prelungit, efectuat într-o ambianță zgomotoasă sau într-o dispoziție sufletească ce împiedică concentrarea atenției, generează repede surmenajul.

b. **Un rol esențial în apariția oboselii îl joacă lipsa interesului pentru activitatea respectivă.** De pildă, un funcționar care execută o muncă monotonă, fără orizont, se va plînge mai des de oboseală decît cercetătorul angrenat într-o activitate ce-l suprasolicită, dar care îl pasionează. Măsurarea efortului în cele două cazuri ar împinge la o concluzie cronată: evident, munca celui din urmă este mai ușoară, dar lipsindu-i interesul (cînd se întîmplă acest fenomen), el o va resimți mai „dureros“. În cazul școlarului (și la el mă refer în primul rînd în acest articol) diferența apare cînd în activitatea lui este vorba de materii care îl interesează și altele care „îl lasă rece“. Auzi pe cîte un elev spunînd că, de pildă, preferă o sută de ore de matematică decît una de istorie sau invers. Fără a

devansa concluziile practice, pe care le rezervăm unor pagini viitoare, vom spune că în asemenea cazuri este exagerat să atribuim preferința aceasta exclusiv înclinațiilor copilului. De multe ori este vorba pur și simplu de capacitatea sau incapacitatea profesorului de a-i trezi interesul pentru disciplina respectivă. Lipsa acestui „motor“ va îngreuna procesul de asimilare și va favoriza apariția oboselii.

c. **Senzația ineficienței efortului are, de asemenea, un rol hotărîtor în apariția oboselii.** Evident, explicația este înrudită cu cele afirmate la punctul b: o muncă interesantă duce, implicit, la creșterea senzației de eficiență, și invers. Dar relația nu se reduce la atât. Senzația de eficiență ca și interesul pot fi stimulate. Răsplătirea efortului suplimentar al muncitorului, cointeresearea lui, îi va crește senzația de eficiență. Același rol îl joacă, firește, și stimularea morală care, în cazul copilului de vîrstă școlară, reprezintă factorul principal, dacă nu exclusiv. O notă bună, o apreciere publică, vor contribui la mobilizarea resurselor de energie și vor împiedica apariția oboselii, dacă, firește, nu se depășește o anumită limită. Invers, stîngăcia unui profesor care nu a sesizat un efort meritos sau indiferența mediului familial la acest efort al elevului, îi va da curînd acestuia senzația de „zadarnic“ care va face ca pe viitor aceleași activități să i se pară cu mult mai obositoare.

Aci se cuvine discutat, în cadrul educației școlare, acel aspect particular al pedagogiei și psihologiei care constă în a-l ajuta pe elev să înțeleagă necesitatea efortului pe care îl depune. Dacă la prima vîrstă școlară această înțelegere este mai greu de realizat și se poate obține doar prin mijloace sumare, mai tîrziu ea dobîndește un rol esențial: cu cît elevul va ști mai curînd și mai profund că ceea ce învață acum îi va fi de mare folos în viață, cu cît va crește sentimentul utilității muncii pe care o desfășoară, cu atît mobilizarea forțelor sale psihice va fi mai susținută și oboseala mai mică. Care adult nu a încercat, de pildă, regretul de a nu cunoaște o limbă străină sau bucuria de a o cunoaște? Din păcate însă acestea apar tardiv, după ce a trecut vîrsta optimă a studiului... Dacă elevului i se va insufli această conștiință a necesarului, altfel zis, i se va forma acea „trebuință de cunoaștere“, chiar în timpul efortului pe care îl face de a învăța o limbă străină, se vor obține și rezultatele cele mai bune. Și exemplul este la fel de valabil pentru alte domenii în care elevul adeseori nu resimte necesitatea **imediată** a studiului său. Bunăoară, la trigonometrie, fizică etc.

Am arătat pînă acum cîteva din cauzele favorizante ale apariției oboselii în raport direct cu efortul psihic depus. Rămîne să arăt, în continuare, aspectele de ordin afectiv care grăbesc sau agravează oboseala, ca și metodele de remediere sau de prevenire a acestui fenomen neplăcut în consecințe, cu precădere la vîrsta școlară.

Adriana ONOFREI
cercetător, Inst. de psihologie al Academiei

OPINII

Procesul notării, în aparență simplu, este o activitate complexă, care se manifestă ca orice acțiune conștientă și realistă. Fundamentată pe principii metodice, notarea reușește să preîntâmpine în mod științific apariția unor factori care, acționând asupra conținutului notei, îl deformează fie augmentându-l, fie diminuându-l, transformând în acest caz nota dintr-o măsură obiectivă și absolută într-una relativă și subiectivă, deci lipsind-o de ceea ce are esențial. Singurul mijloc capabil să evite în acțiunea notării alterarea conținutului notei este realizarea echilibrului cantitativ-calitativ. Realizarea acestui echilibru sporește rolul educativ al notei, contribuind astfel substanțial la ridicarea nivelului de pregătire a elevului și implicit al învățămîntului.

Acțiunea notării, limpede și clară, este perturbată de o serie de factori, unii independenți de cadrul didactic, alții dependenți de el.

Dintre factorii independenți trebuie amintiți mai întâi aceia care își au izvoarele în inșiși instrucțiunile Ministerului Învățămîntului. În continuare, vom discuta cîteva dintre ei. Primul este calculul matematic. Afirmatia poate surprinde, dar e reală și își are originea nu în calculul propriu-zis, ci în spiritul instrucțiunilor. Într-adevăr, calculul matematic este obiectiv. O pătrundere în acest mecanism dezvăluie însă limitele acestui calcul și izvoarele lor. Intervenția calculului matematic în realizarea mediei dintr-o anumită perioadă de activitate (trimestru, semestru etc.) oferă uneori surprize. Cauza rezidă în sistemul său nivelator. Așa se explică de ce aceeași cifră obținută prin calculul matematic de mai mulți elevi prezintă în realitate niveluri de pregătire diferite. Urmărind situația școlară pe un trimestru la cîteva elevi se constată, în catalog, ca urmare a sondajelor, situațiile următoare: un elev a obținut în trimestrul II notele: 4 și 6 la oral și 4 la lucrarea trimestrială; un al doilea: 9 și 3 la oral și 3 la lucrarea trimestrială; iar un al treilea 5 și 6 la oral și 5 la lucrarea trimestrială.

Calculul matematic obligă să se atribuie fiecăruia dintre cei 3 elevi calificativul de mediu, de vreme ce pe baza acestui calcul fiecare din ei a obținut media trimestrială 5. Dacă, însă, aprecierea se face (avînd drept criterii aceleași sondaje efectuate în cursul trimestrului) fără a aplica calculul matematic, atunci tragem concluzia că numai cel de-al treilea elev poate fi considerat drept elev mediu. Într-adevăr, numai aici media reflectă real gradul de cunoștințe ale acestui elev, care, întotdeauna, a dat răspunsuri la nivel mediu, pregătindu-se în tot cursul trimestrului constant. Din analiza notelor obținute reiese că elevul muncește regulat, dar nu suficient, se mulțumește să-și facă datoria, pe care o consideră o obligație, nu însă o necesitate a vieții. De aici rezultă că trebuie să depună eforturi mai mari pentru a-și ridica nivelul de pregătire, prin îmbu-

PUNCTE NEURALGICE

ÎN NOTARE ȘI APRECIERE

—Cauze și consecințe—

nătățirea stilului de muncă și prin prelungirea timpului de lucru. Notele obținute de ceilalți doi elevi nu permit să fie considerați medii, pentru că indică suficient de clar că aceștia nu cunosc materia parcursă la nivelul mediu. Primul a dat un singur răspuns mediu în tot timpul trimestrului; al doilea a dat un răspuns bun la început de trimestru; în timp ce al doilea răspuns, cit și lucrarea trimestrială la primul elev sînt slabe, la al doilea sînt foarte slabe. Se poate spune că acești elevi cunosc materia predată în cursul trimestrului respectiv la nivelul mediu? Evident că nu! Și totuși toți trei elevii sînt cotați, datorită mediei —surpriza obținută prin calculul matematic, drept elevi medii. S-ar pune mai puțin la îndoială pregătirea slabă a acestor elevi dacă mediile trimestrială ar fi rezultat din aceeași note de la oral, și dacă ar fi obținut cel puțin nota 5 la lucrarea trimestrială, pentru că ultima notă (scrisul) reprezintă o apreciere de sinteză (se referă la o mare parte din materia parcursă). Iată că în atari împrejurări calculul matematic influențează negativ asupra aprecierii globale a pregătirii elevului, alterează chiar proprietățile notei.

Un alt factor care își are izvoarele în dispozițiile în vigoare și care, de asemenea, influențează negativ procesul instructiv-educativ este ritmicitatea notării. Afirmatia poate constitui din nou un paradox, dar aspectul negativ al ritmicității se află nu în conținutul dispozițiilor, ci în felul în care este interpretată și aplicată aceasta tocmai de organele trimise să urmărească aplicarea ei. Intenția care stă la baza acestei dispoziții constă în a urmări sistematic la elev însușirea cunoștințelor predate la ore, stimulînd astfel buna lui pregătire și contribuind implicit la ridicarea calității învățămîntului.

Organele de îndrumare și control, în constatările lor, pun accentul pe alt fapt: urmăresc ca fiecare elev să aibă note, să existe note multe, fără a analiza însă dacă în mod real sînt create condițiile pentru a fi date cît mai multe note într-o anumită perioadă școlară; astfel ia naștere conflictul dintre cele două principii: activizarea elevilor la oră și notarea ritmică a răspunsurilor date.

Principiul activizării cere să se lucreze cu toți elevii, în așa fel încît să nu poată prevedea momentul ascultării, indiferent de numărul răspunsurilor date; prin urmare, elevii înțeleg că trebuie să se pregătească zi de zi. Așa se ajunge la un moment dat că pot fi în catalog la unii elevi cîte 2—3 note la

aceiași disciplină, în timp ce la alții nu este nici una. Nu înseamnă că ultimii elevi n-au fost chestionați. Ba da! Au fost ascultați, însă nu suficient ca să poată să obțină notă. Tocmai în aceasta constă măiestria și rolul creator al activității la clasă a cadrului didactic, activitate care se manifestă în toată plenitudinea sa pozitiv atunci cînd respectivul cadru didactic reușește să antreneze în muncă toți elevii, și nu numai o parte din ei, și nu pulverizînd note în catalog.

Este posibil ca la disciplinele care au un număr mai mare de ore pe săptămînă să se aplice cu eficiență această dispoziție. Numărul mare de ore permite să se folosească creator metode și procedee diferite. În acest caz, se pare că într-adevăr cele două principii amintite se pun de acord. Totuși, îndoiala persistă. Conflictul dintre aceste două principii se accentuează și riscă să se perpetueze, în special la obiectele care au doar 1—2 ore pe săptămînă (și numărul acestora nu este mic în planul de învățămînt). În consemnările din procesele verbale pe care le întocmesc, organele de control semnalează deseori ca o lipsă esențială numărul mic de elevi ascultați, deși acest fapt e în concordanță cu cerințele pedagogice.

Această adnotare are o influență negativă asupra muncii cadrului didactic respectiv, pentru că observația că a dat „note puține” umbrește uneori o muncă metodică, poate excepțional de metodică. De pildă, profesorul sau învățătorul a ascultat cu regularitate elevii, dar numărul mic de ore la disciplină pe care o predă nu permite să existe un număr mai mare de note în catalog; în cazul cînd totuși ar da note multe, aceasta nu s-ar face decît în detrimentul calității învățămîntului, călcîndu-se cele mai elementare principii metodice de predare și de verificare a cunoștințelor reclamate de ora de curs. Și iată de ce: verificarea cunoștințelor în timpul unei ore trebuie să dureze 15—16 minute. Lucrînd cu întreaga clasă, profesorul se fixează, în verificare, asupra a maximum 3 elevi, pentru că numai procedînd astfel poate face o verificare științifică și metodică. Un număr mai mare de note puse în timpul unei ore nu înseamnă decît o verificare sumară și superficială, în afara de cazul, bineînțeles, al unor lecții de recapitulare, cînd verificarea poate atinge durata 40 de minute.

Dar ritmicitatea notării și numărul de note trecut în catalog mai sînt condiționate și de alți factori: numărul elevilor din clasă, durata trimestrului. De obi-

OPINII

cei, trimestrul II are 10 săptămîni. O disciplină cu 2 ore pe săptămînă însumează în această perioadă școlară 20 de ore, din care va trebui să scedem 2 ore rezervate lucrării trimestriale (efectuarea lucrării și corectarea ei), o oră (prima oră de curs) în care, de obicei, nu se pun note din cauză că elevii vin din vacanță (este o oră de revedere a materiei parcurse în trimestrul precedent și de predare); de asemenea, va trebui să scedem din acest număr de ore pe trimestru și ultima oră de curs (nu se pun note, pentru că, de regulă, situațiile elevilor sînt încheiate cu una sau două ore înainte de terminarea trimestrului). Rămîne, prin urmare, în cazul cel mai fericit, la dispoziția cadrului didactic un număr de 17 ore de curs. Dacă clasa are un efectiv de 35—40 de elevi, rezultă că trebuie să obțină note cel puțin 5—6 elevi într-o oră. Cînd se face într-un asemenea ritm notarea (determinată de împrejurări speciale) în cursul unui trimestru o dată sau de două ori, nu e bine, totuși e acceptabilă; cînd însă se repetă oră de oră, se resimt numai decît consecințele negative: superficialitate în verificarea și în predarea cunoștințelor, ceea ce presupune scăderea calității învățămîntului. Aplicînd principiul activizării întregii clase, cadrul didactic nu poate pune, în aceste condiții, în catalog, după o perioadă de 4—5 săptămîni, un număr mare de note la o disciplină care are rezervate doar 1—2 ore pe săptămînă. Este oare acesta un indiciu care să permită să se tragă concluzia că nu s-a făcut notarea ritmică? Că nu s-a lucrat metodic cu clasa? Nu! După părerea mea, pentru a evita aglomerarea răspunsurilor la disciplinele cu un mic număr de ore pe săptămînă, se poate lăsa la latitudinea profesorului sau învățătorului să încheie situația numai cu o notă la oral, plus cea de la lucrarea trimestrială. Aceasta, bineînțeles, în condiții în care respectivul profesor sau învățător nu are îndoiali asupra răspunsului dat de elev sau asupra pregătirii lecțiilor cu regularitate de către aceasta ca urmare a sondajelor efectuate la ore. În catalog va exista un număr mic de note, metodice date, care vor duce la creșterea calitativă a învățămîntului mult mai mult decît în cazul cînd ar exista un număr sporit de note, date în urma unor verificări superficiale făcute de cadrul didactic respectiv, numai pentru a evita o eventuală consemnare de „note puține” într-un viitor proces verbal sau pentru a satisface o statistică.

Evident, problema notării are implicații mult mai întinse: competența profesională, pasiunea pentru meseria aleasă, profilul etic etc. În articolul nostru am luat în discuție doar acei factori de natură obiectivă care influențează negativ asupra acțiunii notării și care astfel se pot răsfrînge și asupra procesului instructiv-educativ.

Prof. Dumitru POPA
Brăila

CALITATEA EXPRIMĂRII ÎN COMPUNERILE ȘCOLARE

Modul și gradul în care un examinator măsoară informația culturală, inteligența, uneori imaginația creatoare sau spiritul critic, gustul, acuitatea simțului de analiză și sinteză și, mai ales, forța sugestivă și personală de exprimare a ideilor și cunoștințelor creează și o problemă complexă de metodologie. Aceasta implică o diversitate de condiții, de cauze și consecințe, chiar fiind obiectul examinării este o simplă compunere școlară. O asemenea simplă compunere evidențiază un portret spiritual, verifică o treaptă culturală.

Extinderea aproape nelimitată a capitalului modern de cunoștințe a creat specializări unilaterale. Ele, însă, nu pot dispensa individul de rigoarea gândirii pe care o reflectă cuvântul. Dezvoltarea treptelor de gândire cere un limbaj corespunzător. Care este mijlocul cel mai potrivit pentru realizarea unui asemenea ideal?

În faza preșcolară educația vorbirii rămâne în domeniul familiei și al grădiniței de copii. În primele clase elementare se profilează întiul plan de deprinderi verbale, organizate în categorii simple și expuneri orale sau scrise, cu ușoare noțiuni gramaticale. Începând din clasele următoare, se precizează bazele gramaticii. Aceasta este o condiție obligatorie pentru o exprimare rațională. Necunoașterea normelor de morfologie și sintaxă împiedică gândirea. Gramatica este un act necesar însă insuficient.

Cum reușesc elevii să rezolve pe lângă problemele de gramatică pe acelea de stil? Și cărui motiv se datorează deficiențele din compunerile multora dintre ei?

Programa analitică și puținele lucrări de specialitate stilistică, însăși activitatea profesorală au un caracter mai mult enunțativ. Se cere școlarilor o compunere care să cuprindă un complex de coordonate intelectuale, fără însă, practic, să se precizeze care sînt condițiile unei exprimări corecte, nuanțate, personale. Îndrumările nu izbutesc întotdeauna să clarifice elementele semnificative ale unei astfel de exprimări. În prea puține școli profesorii se preocupă de funcțiunea estetică a limbii.

S-a vorbit, uneori, de efectul neplăcut al frecvenței exagerate a adjectivelor. S-a recomandat, deci, economie adjectivală. Și, desigur, această economie poate fi extinsă și în categoria superlativelor și articolului nehotărît, a anumitor moduri sau timpuri verbale etc. Sînt forme gramaticale ce pot fi ocolite. Altele, dimpotrivă, trebuie căutate. De pildă, excesul adjectival micșorează expresivitatea dinamică a ideilor în raport invers cu funcțiunea atît de vie a verbului. Imaginile statice pretind adjectivul, imaginile dinamice... verbul. Tudor Vianu în „Arta prozatorilor români” semnaleză că imperfectul indicativ al verbelor este încăreat cu „amintire sensibilă”, că are o deosebită forță evocativă.

Cred că programa analitică pentru limba română (gramatică și compunere) ar putea fi fericit completată cu probleme ale raportului dintre gramatică și estetică. asemenea analize sînt strict necesare.

Controlul cantității de informație culturală a devenit preocuparea didactică fundamentală a profesorilor ca și cînd originalitatea literară de exprimare a ideilor ar fi o problemă neînsemnată, dacă nu cumva de prisos. În lucrarea „Îndrumări metodice pentru lecțiile de compunere” (1958), Clara Georgeta Chiosa afirmă, pe bună dreptate: „În aceste clase (V—VIII), accentul în studiul limbii române și al lecturii literare a căzut exclusiv — sau aproape exclusiv — asupra cantității de cunoștințe din domeniul gramaticii și al literaturii, pe care fiecare elev trebuie să le absoarbă și nicidecum asupra modului în care elevul va putea să expună aceste cunoștințe în școală la disciplina respectivă, cum se va exprima la celelalte discipline — și în afară de școală, acum și mai tîrziu, ca membru al societății. Este firesc ca elevul să dobîndească în școală cunoș-

tințe temeinice și complete de gramatică, cunoștințe despre opere și scriitori, despre mijloacele folosite în arta literară, dar numai atîta nu este de ajuns. Fiecare disciplină din școală nu poate ținti numai înspre acumularea de cunoștințe, pentru că în acest caz ar fi suficient să înarmăm pe fiecare absolvent cu un enorm fișier sau bibliotecă în care ar putea găsi cele trebuincioase într-o situație sau alta”.

Lucrările elevilor cuprind uneori repetiții jenante, generalități formulate stereotip, ca: „în această bucată sînt cîntate frumusețile patriei”, sau „mi se zugrăvește un tablou din natură; ni se oglindește viața grea a muncitorilor din regimul burghezo-moșieresc”, „autorul ne redă” etc. De unde au învățat școlarii să scrie atît de șablonat dacă nu din manualele școlare, megafonizate didactic și repetate pînă la saturație? Îndrumările analitice ale profesorilor recomandă nu o dată cuvinte de circulație frecventă, secătuite de forța ineditului morfologic și sintactic, care atenuază orice creație mai personală. Elevul, încurajat mereu să recurgă la clișee profesionale, la reprezentări lingvistice lapidare sau la metafore consacrate, a căpătat un stil depersonalizat, incapabil să mai nuanțeze ideile. Și, repet, culpabilitatea nu este a elevilor. Gestul creator există, însă este frînat.

Exteriorizarea gândirii fie prin vorbire, fie prin scriere, creează curînmii interioare, o respirație sufletească intensă, sporște conștiința intelectuală. Ion Barbu a demonstrat relația intimă dintre poezie și matematică. Și una și alta nu sînt decît exerciții de gândire, de aprofundări sensibile și de înălțări moralizatoare. Am fost plăcut impresionat să găsesc asemenea „exerciții de gândire” în unele din lucrările elevilor. Iată de pildă lucrarea elevei C.L. de la Școala generală nr. 157, candidată la examenul de admitere în cl. a IX-a, Liceul „T. Vladimirescu”. Ea este un exemplu de meditație, dacă vreți, filozofică, simplă, curgătoare și cu neașteptate observații lirice, duse pînă la nuanță scriitoricească. După ce amintește de Ionel Teodorescu sau de H. Malot, eleva menționează că scriitorii „au observat poate din umbră, cu emoție, viața copiilor” sau că „drumul, pe panta măririlor, este pînă la urmă abandonat”. Compoziția învederează aptitudini interioare. „Panta măririlor” este o asociație verbală străbătută de o tresărire filozofică, de un „sic transit gloria mundi”, de intuiția că urcușurile își au și ele linia lor de coborîre. Aceași elevă, conștientă poate că substantivele, cînd sînt fără articol, au simplitate impunătoare, demonstrează o remarcabilă poziție stilistică. În general se ferește de precizuni dăunătoare. Într-o sală de cinematograful, numai întinericul asigură proiecțiile de pe ecran.

Limba dintr-o compunere școlară este orientată de exemplele culturale din jur. Insesizabile influențe își spun cuvîntul. O ilustrație, un peisaj, o statuie, pot oricînd constitui un motiv de compunere, un stimulent pentru imaginația creatoare a școlarului, cu o condiție: compunerea să nu fie încorsetată de planuri și de îndrumări nesemnificative. În școală intervin, adesea, planuri, fără nici o utilitate, cu aceleași și aceleași introduceri, cuprinsuri și încheieri, ca și cînd acestea nu s-ar impune de la sine, în special cînd e vorba de elevii claselor mai mari. Elevul nu trebuie să fie copleșit de povara unor gândiri sau expresii anumite, să nu fie sclavul unui model fix de compunere. Imaginația lăsată liberă este totdeauna mai profundă, mai inventivă decît cînd trebuie să se strecoare printr-un labirint de șablonări. Alături de intuiția personală, societatea oferă școlarului un tezaur de sugestii creatoare. Librăriile, muzeele, sălile de teatru și de concert, conferințele la care, fără îndoială, se adaugă spectacolul mereu inedit al naturii, trebuie să alcătuiască un șimbure luminos de inspirație. Autoritatea culturală a profesorului poate să aibă o influență deosebit de rodnică. Intervenția activă a factorului didactic în procesul întin de exprimare a ideilor, poate face ca sigiliul personal al imaginației creatoare să se imprime în reliefuri lingvistice proprii, eliminînd cugetarea stereotipă și slova mecanizată.

Prof. T. MANGEAVAS
București

Pentru umanismul clasic

Valoarea formativă a culturii clasice rezultată prin însușirea celor două limbi, latină și greacă, și nu numai prin traduceri, oricât de merituoase ar fi ele, este pusă tot mai stăruitor în discuție, cu toate că, după părerea noastră, problema nu ar mai trebui dezbătută și cu atât mai puțin demonstrată. Filologi de seamă și oameni de știință, scriitorii de prestigiu, au pledat călduros în favoarea unei educații temeinice în școli pe linia umanismului clasic. Generații succesive s-au format în țara noastră la școala clasicismului greco-latin, au învățat odată cu principiile gramaticale ale celor două limbi, și dincolo de aceste principii, ce înseamnă măsura și utilul în lucrări, au stăruit cu interes asupra frazelor retorice ale lui Cicero, asupra versurilor pline de farmec și tîlc ale lui Horatîu, sau asupra formulărilor grele de sens psihologie ale istoricului Tacit. Ani de-a rândul, înaintașii noștri au urmat în licee un program de însușire a disciplinelor clasice. Dintre elevii acelor vremuri au ieșit mulți oameni de seamă, fruntași în diverse domenii ale vieții noastre culturale. Prin contactul strîns cu valorile umaniste, și-au întregit personalitatea, unii afirmîndu-se pe însuși terenul profesiunilor tehnice ca ingineri, medici, constructori etc. Pentru aceștia însușirea celor două limbi clasice, ca instrument de asimilare a culturilor respective, a însemnat un categoric câștig spiritual, iar nu o preocupare facultativă și fără de folos, cum par să susțină unii adversari ai învățămîntului clasic. Disciplinele tehnice, al căror rol și a căror importanță nu le tăgăduiește nimeni, nu pierd, ci dimpotrivă își amplifică propria substanță prin infuzia rodnică a umanităților clasice. Însușirea limbilor clasice

constituie, așa cum s-a afirmat mai ales pentru gramatica latină, o școală a deprinderii gândirii logice, ajută la coordonarea oricărei alte zone a cunoștințelor omenești. Iată numai câteva din aspectele practice, pozitive ale învățămîntului clasic.

Cîndva, cel ce semnează aceste rînduri a fost și el elev la secția umanistă a unui liceu renumit, unde predau dascăli de limbi clasice ca Florescu, Statu, Stăureanu, cunoscători profunzi ai celor două culturi umaniste și, mai ales, interpreți înflăcărați ai comorilor spirituale clasice, ca și colegii mei din acele timpuri, care mai zăbovim încă dincoace de râul Styx. Mă gîndesc cu respect și pietate la acești profesori, care ne-au modelat mîntea și sufletul, ajutîndu-ne să ajungem într-un fel sau altul cetățeni de folos ai patriei. Studiile clasice au înlesnit cu adevărat formarea noastră ca oameni, servindu-ne indirect de îndreptar prețios de-a lungul vieții.

Astăzi acest lucru este valabil mai mult ca oricînd, știut fiind că socialismul înseamnă cultură multilaterală și temeinică, asimilare conștiințioasă pe verticala spiritului, combatere a tot ce reprezintă superficialitate și confuzie (vechii greci spuneau: *hybris*), refuz față de orice tendință regresivă. Dacă faptele stau astfel, atunci însușirea după norme bine gîndite a celor două culturi clasice, organic inseparabile, se cade să constituie năzuința oricărui intelectual, trebuie să facă parte în mod obligat din patrimoniul său cultural.

Umanitățile clasice sînt utile pentru a ne forma armonios pe plan spiritual, spre a înțelege și folosi limba maternă însuși, pentru a lucra mai eficient în propriul domeniu de activitate, oricare ar fi

acesta, spre a ne defini noi înșine în viață ca oameni, și pentru multe alte motive.

Prin însuși esența sa, orînduirea noastră socialistă impune reorganizarea la locul cuvenit a culturii clasice. Sensul profund al umanismului clasic nu este, din păcate, exact înțeles și acceptat de toți. Știm prea bine că nu se pot înlătura lesne amănute prejudecăți generate de neînțelegere și de obstrucție anticlasicistă, dar la fel de cert este faptul că nimeni nu va fi în stare să prevădă ascu în neant ceea ce de două mii de ani stă la temelie a civilizației contemporane și a întregului progres modern.

Strălucitul filolog Vasile Bogrea consemna într-un articol-memoriu de acum mai bine de patru decenii, apărut în revista „Societatea de mîine”, următoarele cuvinte cu o semnificație actuală și azi:

„Cînd în sufletul omenirii civilizate de azi circulă, vii, atîtea din elementele civilizației antice; cînd cultura noastră contemporană nu e decît o nouă formă, o fază evolutivă a aceluia uriaș proces cultural care și are izvorul în lumea greco-romană; cînd viața prezentului e plină de acest trecut, se poate oare concepe și susține serios că tot ce precede actualitatea noastră e indiferent pentru cunoașterea și pătrunderea ei?”

De aceea, socotim că resuscitarea învățămîntului clasic trebuie să fie împlinită în interesul însuși al culturii noastre și a ceea ce numim cu justificată mîndrie umanism socialist.

C. SÂNDULESCU

medic, Institutul de Expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă, București

Simplificarea scrierii

Profesorul universitar dr. Florica Bagdasar a demonstrat, prin lucrări și experiențe practice, că scrierea cursivă caligrafică oblică, cu majuscule buclate, cu apăsare de gros-subțire este greu însușită de elevii din clasa I, și nici nu este de durată. Elevii nu păstrează acest fel de scriere, deoarece ea este în contradicție cu înseși cerințele vieții școlare. Sistemul, care se menține de un secol, generează o considerabilă pierdere de timp și energie. E vremea, cred, să fie predat la arhiva istorică. Domnia sa propune adoptarea unei scrieri drepte cursive, ale cărei caracteristici sînt: majuscule simplificate, renunțarea la linioara de legătură înaintea literelor mici, orientarea verticală și stabilirea unei proporții simetrice între majuscule și bastonade. Desigur, acest sistem este mult mai bun, e categoric superior față de cel clasic.

Recent, Institutul de științe pedagogice a publicat o altă variantă, un sistem de scriere mult simplificat, cu indicația de folosire a instrumentelor mo-

derne de scris — pixul și stiloul. Potrivit acestui nou sistem, literele se scriu cu fir uniform, fără gros-subțire, dar cu o înclinare de 20°. Majusculele se scriu fără bucle, boltiri, șerpuiți și spirale. Spre deosebire de sistemul Bagdasar, aci se păstrează elementul de sprijin de la începutul literei mici.

Literele mici cu prelungiri în sus sau în jos sînt egale ca lungime cu literele mari, excepție făcînd „t”, care ocupă 3 spații, ca și litera „j” mare de mîna. Evident, e vorba de o scriere lizibilă, estetică și rapidă.

Care dintre cele două sisteme, destul de apropiate, va fi adoptat, rămîne de văzut. Poate că ar fi indicată o îmbinare, o fuziune, pe baza elementelor comune. Considerăm, totuși, că problema nu e rezolvată în toată complexitatea ei. De aceea, propunem o simplificare a scrierii și mai radicală: *renunțarea la literele mari de mîna*. Copiii din clasa I mai mult se chinuiesc cu literele mari de mîna. Chiar simplificate, aceste litere sînt cele mai dificile.

Cu însușirea lor se risipește mult timp și multă energie. Literele mari de tipar pot fi folosite și pentru scrisul de mîna. În Danemarca, elevii din clasa I nu mai învață literele mari de mîna. În locul lor utilizează literele mari de tipar. Timpul cîștigat astfel este utilizat pentru consolidarea cititului și a scrisului rapid.

Ținînd seama de faptul că textele de pînă azi cuprind litere mari de mîna, elevii vor învăța și aceste litere, dar nu în clasa I și nu în ore speciale, ci în clasele II — III — IV, în orele de caligrafie. Le vor deprinde cu ușurință, fără eforturi deosebite, și vor putea citi și scrisorile bunicii lor sau alte documente vechi. Dacă aducem copiii la școală la vîrsta de 6 ani, se cuvine să nu-i obosim cu lucruri inutile. Azi, literele mari de mîna nu-și mai justifică existența în programa clasei I.

Înv. Ion BERINDE
Școala generală nr. 4
Sighetul Marmăției

Sistemul nervos reprezintă expresia cea mai elocventă a nivelului de organizare, a stadiului de evoluție a unui organism, e sistemul unde deosebirea reflectă mai bine treptele lumii animale, noțiunile de primitiv și superior, în raport cu gradul de complexitate și de intensitate ale vieții unui organism.

Spre deosebire de vertebrate și de cordatele inferioare, a căror schemă generală de organizare este unitară, nevertebratele prezintă o mare diversitate structurală. Acest aspect se reflectă și în felul în care este reprezentat sistemul nervos la cele două mari grupe ale metazoarelor. De la Amphioxus la vertebratele superioare raporturile topografice ale nevraxului cu restul organismului sînt în principiu aceleași, astfel încît tubul neural al celui dintîi, poate, atît pe bază de criterii anatomice comparative, cît și pe bază embriologică, să fie omologat cu nevraxul vertebratelor. La nevertebrate există deosebiri fundamentale între sistemele nervoase ale celenteratelor, viermilor, moluștelor, echinodermelor etc., expresie a deosebirilor structurale fundamentale dintre ele.

Există însă un element comun între toate aceste tipuri de sistem nervos — ca și între sistemul nervos al vertebratelor și nevertebratelor — și anume proveniența lor din ectoblast. Un alt caracter general comun sistemului nervos al tuturor nevertebratelor este poziția lui ventrală, sub tubul digestiv, spre deosebire de nevraxul vertebratelor situat întotdeauna dorsal în raport cu tubul digestiv.

În pofida mării diversități a tipurilor structurale ale sistemelor nervoase de la nevertebrate, ele se pot totuși încadra în următoarele tipuri principale:

I. Tipul de sistem nervos difuz. Este tipul cel mai rudimentar care se observă la spongieri și la polipii celenteratelor. Acest tip de sistem nervos este legat de două particularități esențiale ale acestor organisme:

- Lipsa oricărei centralizări a neuronilor.
- Lipsa unui caracter integrat pronunțat al acestor organisme.

Chiar și în această primă fază de existență a sistemului nervos se remarcă deja tendința neuronilor de a nu veni în mod nemijlocit în contact cu mediul exterior. Astfel, la hidră neuronii se găsesc în ectoderm, însă alipiți membranei bazale a acestuia. Dendritele lor se află nu în raport cu mediul, ci cu celulele ectodermale cu rol senzitiv.

Remarcăm însă că în comparație chiar și cu celenteratele polip, spongierii reprezintă o etapă mai primitivă. Sistemul lor nervos difuz este constituit din unități celulare izolate și nu reticulare ca la hidră, de exemplu. Astfel, în timp ce hidra poate executa mișcări generale cu o participare sinergică a elementelor contractile, la spongieri contracțiile au un caracter izolat, localizat. Aceasta este de altfel și expresia gradului de integrare încă și mai redus la spongieri decât chiar la polipi.

II. Tipul de sistem nervos centralizat

a) O primă formă este aceea întâlnită tot la celenterate și anume la meduzele ceraspedote (cu vâl). Funcțiile vieții de relație ale acestora sînt mult mai complexe decât cele ale polipilor (au organe de simț, variate reflexe cu caracter stato-kinetic). Aci apar cele două inele nervoase la care sosesc fibre prin care circulă influxuri senzitive de la receptori și de la care pleacă fibre prin care circulă influxuri motoare spre efectori.

b) O a doua formă este sistemul nervos ganglionar de la nevertebratele cu simetrie bilaterală. La acestea polarizarea organismului a dus în toate cazurile la constituirea unei mase de neuroni anterioare, cefalice, care prefigurează creierul de la vertebrate, fără însă a putea fi omolog al acestuia. Ganglionii din zona cefalică se numesc în general ganglionii cerebroizi. Ei îndeplinesc un rol conducător, gradul de concentrare la acest nivel al neuronilor fiind în unele cazuri deosebit de avansat. Această centralizare la nivelul cefalic a substanței nervoase este deosebit de evidentă la anelidele po-

lichefe, la insecte în general și, mai ales, la cele sociale, precum și la moluștele cefalopode. Ganglionii nervoși cerebroizi sînt singurii care, în raport cu tubul digestiv, se situează dorsal, ansamblul sistemului nervos fiind plasat pe partea ventrală a tubului digestiv așa cum s-a indicat mai sus. La rîndul său, sistemul nervos ganglionar prezintă mai multe tipuri de organizare.

Un prim tip primitiv este acela de la viermii lați (Plathelminți) la care există o masă ganglionară la polul anterior de la care pornesc longitudinal cordoane nervoase pe traseul cărora se găsesc neuroni. Un al doilea tip, foarte larg răspîndit, este sistemul nervos ganglionar catenar (în lanț). Acest tip de sistem nervos (prototip) se întîlnește la anelide unde este vizibilă distribuția metamerică a ganglionilor nervoși. Fiecare metamer conține o pereche de ganglioni. Fibrele nervoase care leagă ganglionii din metamerele succesive se numesc conective, iar acelea care leagă ganglionii simetrici din același metamer se numesc comisuri.

Aspectul de ansamblu al acestui tip de sistem nervos sugerează imaginea unei scări, de unde și denumirea de sistem nervos scalariform. În linii foarte mari, acest tip de sistem nervos ganglionar catenar este prezent și la artropode, la care însă apar modificări secundare legate de o morfologie caracteristică a sistemului nervos sau de un anumit mod de viață. Astfel, la arahnomorfe, la acarieni, la crustaceii brahiuri (crabi) apar foarte pronunțate fuzionări și concentrări ganglionare.

La insecte survin unele particularități deosebite, cum ar fi complicarea masei nervoase cerebroide care, la insectele sociale, prin apariția corpiilor fungiformi (formațiuni cu structură evident integratoare) atinge un grad extrem de specializat, susceptibil de a explica marea complexitate a comportamentului acestor foarte evaluate și specializate animale. Numărul conexiunilor la nivelul corpiilor fungiformi este uriaș. De menționat apariția la artropode și a unui sistem neurovegetativ, precum și specializarea unor celule nervoase în activitatea endocrină (neurosecreție).

La moluște sistemul nervos prezintă o poziție regionalizată. Fiecărei regiuni (cerebrala, viscerală, pedioasă, paleală) revenindu-i cite o pereche de ganglioni. Conectivele reprezintă aci legăturile interregionale, în timp ce comisurile leagă ganglionii aceleiași regiuni între ei (legături intraregionale). La grupul foarte evoluat și specializat al cefalopodelor, caracterizat prin funcții de relație foarte dezvoltate, se constată o mare centralizare și cerebralizare a ganglionilor nervoși în cea mare masă cerebroidă ocrotită de o capsulă cartilaginoasă.

III. Tipul de sistem nervos necentralizat secundar de la echinoderme

Este o particularitate a sistemului nervos al echinodermelor lipsa unor concentrări de neuroni, lipsa, deci, a unui sistem nervos ganglionar. Neuronii au o răspîndire difuză. În același timp, însă, există zone unde pachetele de fibre formează cordoane mai groase amintind pe cele ale viermilor lați. În plus, sistemul nervos se complică. Alături de cel ectoneural (intrăepidermic) întîlnim unul mai profund hiponeural sau subepidermic. Caracterul neconcentrat, difuz, al sistemului nervos de la echinoderme este expresia unei regresii secundare, ca rezultat al adaptării acestui grup de animale la viața sedentară, cu puțină mobilitate și deci cu funcții ale vieții de relație restrinse.

Concluzii:

1. Sistemul nervos al nevertebratelor se caracterizează printr-o mare diversitate de tipuri structurale echivalentă mării diversități structurale a acestora.

2. Ca nivel evolutiv sistemul nervos al nevertebratelor prezintă forme deosebit de primitive, ca sistemul nervos difuz de la spongieri și plopii celenteratelor, pînă la forme deosebit de complexe de la grupele de nevertebrate foarte evaluate și specializate, cum sînt insectele și cefalopodele.

3. Sistemul nervos ganglionar prezintă următoarele tipuri de bază: tipul cu cordoane (primitiv), tipul catenar și tipul regionalizat.

4. Pornind de la tipurile de bază ale sistemului nervos, apar restructurări secundare legate de morfologia specifică a corpului și modului de viață.

5. Sistemul nervos al nevertebratelor are în general o poziție ventrală în comparație cu sistemul nervos al vertebratelor, care este situat dorsal.

6. Sistemul nervos al tuturor metazoarelor are origine ectodermică.

Evoluția sistemului nervos la vertebrate se caracterizează printr-o dezvoltare progresivă a encefalului și, în primul rînd, a telencefalului, a emisferelor cerebrale. Fenomenul acesta, denumit și telencefalizare, se produce paralel cu dezvoltarea scoarței cerebrale integratoare, a cortexului sau neopaliului, adică cu neocorticalizarea. Fenomenul are drept consecință o mai mare și mai strînsă integrare a organismului, astfel încît tot mai multe dintre funcțiile de la nivelul trunchiului cerebral și diencefalului capătă ca nivel suprem un sediu cortical. Dacă gradul de telencefalizare este redus la pești și amfibieni, el se manifestă mai intens începînd cu reptilele, astfel încît la mamifere telencefalul devine formațiunea cea mai voluminoasă și complexă a întregului encefal. Apogeele telencefalizării apare la mamiferele girencefale, în timp ce mamiferele inferioare cu suprafața emisferelor netedă (lisencefale) prezintă emisere comparativ mai mici și cu o suprafață mai mică.

O altă caracteristică o reprezintă evoluția creierului olfactiv (rinencefalul), mai dezvoltat la mamiferele inferioare decît la cele superioare. De exemplu, la insectivore scoarța olfactivă (arhipaliul) este mai însemnată, decît la primat unde predominanța ariilor neopaliului este evidentă.

Paralel cu dezvoltarea emisferelor cerebrale se dezvoltă și anumite segmente ale encefalului. Astfel de-a lungul evoluției filogenetice a vertebratelor, pe lângă arhicerebel apare paleocerebelul și apoi neocerebelul.

Corpii striai sînt, de asemenea, constituiți din paleos triat, cu rol integrator marcat la vertebratele primitive, și neostriatul care se dezvoltă paralel și în legătură cu dezvoltarea scoarței cerebrale și a căilor extrapiramidale.

În legătură cu dezvoltarea activității voluntare se constată și o evoluție specială a căilor motoare alături de căile extrapiramidale (căi primitive, cu caracter exclusiv la mamiferele inferioare); apar căile piramidale predominante la mamiferele superioare.

În concluzie, evoluția sistemului nervos de la vertebrate prezintă următoarele aspecte esențiale:

1. Cele mai pregnante fenomene de transformare și complicare apar la nivelul nevraxului și anume la nivelul encefalului.

2. Evoluția de la nivelul encefalului interesează în cea mai mare măsură telencefalul, de-a lungul seriei vertebratelor asistîndu-se la o adevărată telencefalizare însoțită de corticalizare progresivă.

3. Gradul de integrare a organismului este cu atît mai marcat cu cît evoluția telencefalului este mai evidentă.

4. Subordonarea, dependența centrilor inferiori ai nevraxului, inclusiv a celor medulari este cu atît mai evidentă, cu cît gradul de evoluție al vertebratelor este mai avansat. Spinalizarea, decorticarea au efecte cu atît mai profunde și mai grave, cu cît subiectul la care survin este situat mai sus pe scara animală.

5. Complexitatea progresivă a cortexului cerebral duce în cele din urmă la comportamentul cel mai complex cunoscut, comportamentul conștient al omului.

6. Fenomenele de evoluție la nivelul sistemului nervos periferic sînt mult mai puțin pregnante și semnificative, esențialul evoluției nervoase constînd de fapt în evoluția funcțiilor de integrare și conducere, implicit a organelor care constituie substratul morfologic al acestor funcții.

Prof. univ. dr. docent Constantin BOGOESCU

Consultații pentru profesorii de matematică

Asupra rădăcinilor străine

Întrebarea care ni s-a adresat este: Considerăm ecuația

$$\sin x + \cos x = 2\sqrt{2} \sin x \cos x.$$

Ridicând la pătrat, obținem

$$2 \sin^2 2x - \sin 2x - 1 = 0$$

1) $\sin 2x = 1$; $2x = 2k\pi + \frac{\pi}{2}$; $x = k\pi + \frac{\pi}{4}$

2) $\sin 2x = -\frac{1}{2}$; $2') 2x = 2k\pi - \frac{\pi}{6}$
 $x = k\pi - \frac{\pi}{12}$

2') $2x = (2k+1)\pi + \frac{\pi}{6}$

$x = k\pi + \frac{7\pi}{12}$

Mărginindu-ne la rădăcinile mai mici ca 360° și exprimându-le în grade, am obținut

$x_1 = 45^\circ$; $x_2 = 180^\circ + 45^\circ = 225^\circ$; $x_3 = -15^\circ$;
 $x_4 = 180^\circ - 15^\circ = 165^\circ$; $x_5 = 105^\circ$; $x_6 = 285^\circ$

În alegerea din care am luat exercițiul (Predoiescu și Ghiliceanu, pag. 382) se spune: „ridicarea la pătrat atrage introducerea de rădăcini noi și deci necesită verificarea soluțiilor aflate”, dar nu ni se dă verificarea și nici nu se spune cum să o facem (deși la alte probleme se dă soluția în detaliu). Să punem pe elevi să scoată din tabel $\sin 15^\circ$ și $\cos 15^\circ$ și să introducă în ecuație?

Răspuns

Voi aminti întâi o chestiune de principiu. Fiind dată ecuația (1) $f(x) = g(x)$, nu-i destul să spunem: ecuația (2) $f^2 = g^2$ are și rădăcini străine. Lucrurile trebuie precizate astfel: dacă x_1 e rădăcină a ecuației (1) este și a ecuației (2) căci din egalitatea numerică $f(x_1) = g(x_1)$ rezultă $[f(x_1)]^2 = [g(x_1)]^2$; dacă x_1 este rădăcină a ecuației (2), x_1 verifică sau ecuația (1) sau ecuația (1') $f(x) = -g(x)$, căci din egalitatea numerică $[f(x_1)]^2 = [g(x_1)]^2$ rezultă $[f(x_1) - g(x_1)][f(x_1) + g(x_1)] = 0$

Ecuația (2) are ca rădăcini, rădăcinile ecuației (1) și pe cele ale ecuației (1'). Dacă x_1 este o rădăcină a ecuației (2) și nu e rădăcină a lui (1), este a lui (1') sau invers: dacă nu e a lui (1') este a lui (1).

Cu ajutorul acestei observații, putem distinge care din cele 6 rădăcini obținute în exemplul considerat sînt străine, fără a face calcule efective. Se vede imediat că x_1 este rădăcină și x_2 este străină; să le examinăm pe celelalte.

x_3 e în cadrantul IV, unde $g(x)$ este negativ; $\sin -15^\circ + \cos -15^\circ$ este pozitiv; -15° nu verifică (1), deci verifică (1'), deci e străină.

$x_4 = 165^\circ$ e în cadrantul II, unde $g(x) < 0$; $\sin 165^\circ + \cos 165^\circ$ este negativ; $x = 165^\circ$ nu verifică (1'), deci verifică (1).

Analog vedem că $x = 105^\circ$ este străină, iar $x = 285^\circ$ este rădăcină.

Exemplul este fericit ales tocmai pentru că există și o rezolvare prin care nu se introduc rădăcini străine, astfel încît elevul are și o confirmare a discuției făcute la metoda prin ridicare la pătrat. Ecuația (1) poate fi scrisă:

$$\sin \left(x + \frac{\pi}{4} \right) = \sin 2x$$

ceea ce dă

1) $2x = x + \frac{\pi}{4} + 2k\pi$; $x = \frac{\pi}{4} + 2k\pi$

2) $2x + x + \frac{\pi}{4} = (2k+1)\pi$; $3x =$

$= 2k\pi + \frac{3\pi}{4}$; $x = k \cdot \frac{2\pi}{3} + \frac{\pi}{4}$; făcînd $k =$
 $= 0, 1, 2$, găsim rădăcinile

RĂSPUNSURI

LA ÎNTREBĂRILE CITITORILOR

$< 2\pi$; care sînt în grade: $x_1 = 45^\circ$ (găsită și la 1); $x_2 = 120^\circ + 45^\circ = 165^\circ$; $x_3 = 240^\circ + 45^\circ = 285^\circ$.

Ecuația (1') poate fi scrisă

$$\sin \left(x + \frac{\pi}{4} \right) = \sin (-2x)$$

ceea ce dă

1) $x + \frac{\pi}{4} = -2x + 2k\pi$; $3x = 2k\pi - \frac{\pi}{4}$;

$x_1 = -15^\circ$; $x_2 = 120^\circ - 15^\circ = 105^\circ$; $x_3 =$
 $= 240^\circ - 15^\circ = 225^\circ$

2) $x + \frac{\pi}{4} - 2x = (2k+1)\pi$; $-x =$

$= 2k\pi + \frac{3\pi}{4}$; $x_4 = 225^\circ = x_3$

În general, dacă o ecuație poate fi rezolvată fără ridicare la pătrat, e de preferat această metodă. Dacă ridicarea la pătrat este necesară, o facem, dar adăugăm o discuție de felul celei de mai sus. Numai cînd învățăm să facem această discuție, alegem ca exemplu o ecuație care să se poată rezolva și prin ridicarea la pătrat și direct — adică așa cum ați ales dvs.

Asupra definiției grupului

Un cititor ne întreabă de ce se definește grupul ca „perechea” $(G, *)$ cînd „pe vremea lui” se spunea simplu: o mulțime în care s-a definit o operație etc., adăugînd că „vremea lui” nu e deloc îndepărtată și că nu vede necesitatea ca la intervale atât de scurte să se schimbe modul de prezentare a unor noțiuni fundamentale și bine stabilite.

Trecem peste această observație care privește numai forma — căci notația $(G, *)$ accentuează numai faptul că pentru a se da grupul e necesar să se dea și elementele lui și legea de compoziție

internă (care verifică cele trei axiome din manual, pag. 24). Unii elevi spun: mulțimea numerelor întregi formează grup. Evident, nu e corect, căci nu se menționează operația.

Mai interesantă ni se pare observația de fond: „Se definea altădată grupul astfel: o mulțime G de elemente cu o lege de compoziție în condițiile: 1) închisă 2) asociativă 3) există (cel puțin) un element neutru (la stînga) e , astfel că $e a = a$ pentru orice a din G 4) pentru orice a din G există (cel puțin) un invers (la stînga) a' , astfel că $a' a = e$.”

Faptul că: dacă $a' a = e$, avem și $a a' = e$ și că, de asemenea, $a e = a$ — se demonstrează. De ce astăzi se trec în axiome lucruri care se pot demonstra?

Întii să amintim — pentru ceilalți cititori — demonstrația. Avem:

1) $a' a a' = e a' = a'$. Înmulțind la stînga cu inversul lui a' (există conform 4), obținem $e a a' = e$ sau $e (a a') = e$ (cf. 2), deci, $a a' = e$.

2) $a e = a (a' a) = (a \cdot a') \cdot a = e a = a'$.

După părerea noastră, s-a introdus în axiomele de definiție $e a = e$ și $a' a = a a' = e$, pentru că Elementul neutru, Elementul simetrizabil au fost tratate în paragrafe distincte și independente unul de altul (în demonstrația amintită mai sus ținem seama și de condiția 3 și de 4). Putem astfel stabili unicitatea elementului neutru înainte de a vorbi de element simetrizabil. (Dacă ar mai exista un element neutru e' , am avea: $e e' = e$, pentru că e' este neutru la dreapta și tot $e e' = e'$ pentru că e este neutru la stînga, deci $e = e'$).

Dar chiar dacă în mod real sistemul de axiome ar conține și lucruri demonstrabile, aceasta ar constitui o facilitare din punct de vedere metodic.

Conf. univ. Eugen RUSU

Consultații pentru părinți

Se știe că elevii, copiii în general, au o mare stimă și manifestă un deosebit respect pentru adulții care sînt bine pregătiți în meseria lor, care au multe cunoștințe generale și că aceștia devin în cele mai multe cazuri exemple pe care le urmează, iar autoritatea lor asupra copiilor este un lucru aproape cîștigat. Am spus aproape cîștigat, intrucît, după părerea mea, există niște limite și în această direcție. Dacă adulții în cauză, părinții în cazul nostru, nu știu să folosească într-o formă potrivită cunoștințele lor în relațiile cu copiii, dacă manifestă lipsă de considerație față de personalitatea copiilor și dacă nu se autoapreciază într-o formă potrivită, acest element (autoritatea) deosebit de important în educație, își anulează efectul scontat.

Este firesc ca adulții să știe mai multe decît copiii; ei au în plus o experiență de viață care-i ajută să se orienteze în aprecierea faptelor și a situațiilor, cit și în rezolvarea anumitor probleme. Trebuie să reținem însă un lucru, și anume că nu toți adulții știu mai mult decît toți copiii și în toate domeniile. În orice caz, există domenii, oricît de pregătit ar fi părintele, în care copiii lui sînt mai bine informați decît el. A fi convins că în toate cazurile știi mai mult decît alții și decît copilul tău, a pretinde că ai dreptate, eînd de fapt nu ai, a nu recunoaște niciodată că și alții, decît implicit și copilul, pot avea dreptate într-o dispută pe o oarecare temă, înseamnă de fapt a-ți îndepărta copilul, înseamnă că te pui în situația ridicolă a celui învățator care în prezența elevilor săi nu-și ridică pălăria în fața nimănui, motivînd că dacă aceștia ar ști

SUPRAESTIMAREA PROPRIEI PERSOANE

că există o singură persoană în fața căruia el trebuie să-și ridice pălăria autoritatea lui s-ar dărîma.

Pentru copii e o mare satisfacție cînd cunosc lucruri pe care colegii, frații, sau părinții lor nu le cunosc așa de bine. De ce să le luăm această plăcere? Mi s-a întimplat adesea ca în discuțiile cu unii copii să nu fim de aceeași părere în anumite probleme. A trebuit în unele cazuri să recunosc că ei au dreptate. Mi-am dat seama că recunoașterea „dreptății” lor a fost un bun cîștig pentru mine, copiii se apropiau cu încredere, discutînd cu mine în deplină sinceritate.

Există părinți care resping orice acțiune, orice părere, orice gînd exprimat al copilului, care nu concordă cu modul lor de a vedea lucrurile. După părerea acestora, copiii sînt „necopți” și, în consecință, nu pot emite judecăți care să fie luate în seamă. „Copiii trebuie să urmeze indicațiile părinților, sfatul lor, să creadă tot ce li se spune. Vor avea și ei copii și atunci vor fi ei cei care știu totul”. Dar copilul își are personalitatea lui — e adevărat nu suficient conturată — de care trebuie să ținem seama. Dacă nu ținem seama de ea, de opiniile, gusturile copilului, el va găsi multiple modalități ca să și le exprime și aceasta nu va duce în nici un caz la întărirea autorității noastre.

Să nu uităm nici o clipă că în copilul nostru avem în față un om; un om în devenire, e drept, dar om. Copilul are un spirit de obser-

I. Gh. CĂRMU

(Continuare în pag. 10)

TINERETUL ȘI LUMEA DE AZI

TINERII DESPRE OMUL IDEAL

O discuție despre „ideal” și mai ales despre „omul ideal” ar putea părea oțioasă. În fond, cite asemenea discuții nu s-au purtat și cite încercări de concluzionare nu s-au făcut? Cu această rezervă (nejustificată, după cum se va vedea) am asistat la o așa-zisă „masă rotundă” pe tema mai sus enunțată, organizată de redacția revistei școlare „Chemări primăveratice” de la Liceul din Comănești. Majoritatea participanților erau elevi. Discuția s-a desfășurat liber, iar profesorii și-au formulat opiniile numai în final; și aceasta pentru a crea cadrul unor intervenții degajate, sincere, fără nici un fel de îngrădire. Am consemnat câteva dintre ideile puse în dezbatere (ale elevilor I.M., cl. a XI-a; M.V., cl. a XII-a; B.M., cl. a XII-a; P.G., cl. a X-a; B.A., cl. a XI-a; F.L., cl. a X-a), anume pe cele care ni s-au părut că exprimă mai bine psihologia, individualitatea celor de aceeași vîrstă, pornit în marea aventură umană a căutării idealului. Desigur, aceste puncte de vedere trebuie judecate în funcție de experiența de viață încă redusă a participanților. Ceea ce nu ne-a împiedicat pe noi să tragem concluzia că, în pofida unor sceptici (recrutați din generațiile adulte) care vorbesc despre superficialitatea tineretului, acesta dorește să trăiască conform unor idealuri profund umaniste; și mai ales că e conștient de responsabilitatea sa, e conștient că societatea îi oferă toate condițiile să-și realizeze înaltele aspirații de viață și în același timp îi cere să-și dăruiască toată energia pentru realizarea mărețelor țeluri care călăuzesc societatea noastră.

I.M.: „Aș compara idealul de viață cu un munte înalt și abrupt, spre al cărui picș ne avîntăm cu toții, însă din păcate nu toți izbutim să ajungem sus, pe culmi. Motive? Mi-e destul de greu să le enumăr. Un lucru este cert: cauza iusuccesului în realizarea idealului trebuie căutată în fiecare dintre noi, intrucît cadrul social în care trăim și ne formăm ne oferă toate posibilitățile de afirmare. După părerea mea, nu numai cei ce-au ajuns pe culme sînt victorioși. Cred că trebuie să acordăm aceeași stimă și celor ce-au rămas la jumătatea pantei, dar fac eforturi spre a cuceri pas cu pas înălțimea”.

M.V.: „Socot că între omul „ideal” și omul „civilizat”, ancorat în secolul în care trăim, nu există o prea mare linie de demarcație; cel puțin, în concepția mea, termenii aproape se confundă. Aș sublinia în primul rînd între calități cinstea și sinceritatea prin care nu înțeleg numai a nu înșela și a nu minți pe alții, ci mai ales a-ți fi credincios ție însuși, idealului tău de viață care nu are nimic comun cu invidia, grosolanăia, egoismul, individualismul. Dacă ne referim la viața școlară, constatăm că sînt elevi cărora nu li se poate reproșa nimic, sînt „cuminți”, poate prea cuminți, învață cit pot, se mișcă în limitele aparente ale buneii cîviințe, nu insultă, nu jignesc, nu sfidează, și totuși în cadrul unui colectiv fac notă discordantă prin lipsa de participare la ceea ce ne preocupă pe toți. Nu-i consider „ideali”, chiar dacă merită 10, ori și mai mult la purtare. În același timp, nu sînt de acord cu stridentă înfumurare a unora care, să zicem, sînt mai bine dotați fizic și intelectual. Mă întreb dacă în obținerea unor succese meritul este exclusiv al nostru și dacă avem dreptul să facem atita caz de aceasta”.

B.M.: „După părerea mea, dificultatea constă în a nu te desprinde de preocupările celor din jur și în același timp a rămîne tu însuși, cu personalitatea ta, în toate împrejurările. Consider că o atitudine corespunzătoare pornește de la încrederea în propriile forțe, dar și dintr-o largă înțelegere și încredere față de cei cu care conviețuiești”.

P.G.: „Omul nu trebuie să ascundă ce are mai bun în fondul său. Sînt împotriva „măștilor” a comportărilor false, nenaturale. Prin tot ceea ce facem, fie ele și lucruri mărunte, trebuie să se manifeste propria noastră personalitate. Civilizația, care cred că implică o bogată cultură, ideal de viață înalt, generos, modestie, cinste, sinceritate. Politețea și desigur multe altele pe care nu pot să le enumăr acum, nu trebuie să devină o „baină de sărbătoare”, pe care elevii, spre exemplu, s-o îmbrace ocazional, în fața cadrelor didactice, a părinților, a cunoștințelor și în general a persoanelor față de care le reviu anumite obligații. Un anumit grad de cultură și civilizație presupune aceeași

atitudine față de alții ca și față de tine însuși. Sînt fapte, vorbe, gesturi (repet, unele poate neîsemnate la prima vedere), care impresionează atunci cînd sînt făcute cu simplitate și naturaleză, din convingere și nu din obligație. Eu prefer o comportare mai puțin „bună”, dar naturală, în locul unei comportări „ideale” dar artificiale, căutate; personal, îmi repugnă acei tineri care pozează, sînt tot timpul preocupați să nu „greșescă”, intră în panică atunci cînd se simt în pericol de a depăși limitele și regulile „bunelor maniere”. Nu sînt de acord cu acești falsificatori ai realității și tinereții; cred că civilizația nu exclude vioiciunea și elanul, și sînt împotriva absteninței de la aceasta.”

B.M.: „Da, cu condiția ca manifestarea vioiciunii și elanului să nu se facă în detrimentul celor din jur; a ne afirma propriile principii nu înseamnă a nu ține seama de ale celorlalți, a considera că numai noi înșine avem dreptate.”

F.L.: „La vîrstă noastră, puterea exemplului e încă suficient de mare; dar nu putem nici să nu ne punem întrebarea: ce fel de „model” ne alegem? În primul rînd, bine-aș referi la exemplul părinților, care pentru noi reprezintă din cea mai fragedă vîrstă modelele ideale, cînd ne spunem: am să fiu puternic ca tata și bună ca mama. Totuși, ce ne facem atunci cînd constatăm că imaginea ce ne-am făcut-o asupra părinților e doar o iluzie? Mă refer, bineînțeles, la cazurile speciale și nu la părinți în general.”

Redacția revistei școlare a intervenit pentru a atrage atenția că avînd în vedere specificul vîrstei elevilor de liceu, nu s-a abordat încă în discuție o altă categorie de relații, referitoare la calitățile celui pe care la un moment dat îl simțim mai apropiat, mai „altfel” decît pe un prieten, îl iubim.

P.G.: „Noi avem puțină experiență în acest sens, unii, cei mai mulți, poate n-avem deloc. În treacăit fie spus, n-ar strica să citim mai multe cărți bune pe această temă, să fim îndrumați mai îndeaproape de către vîrstnici. Personal, nu văd nimic în plus necesar persoanei pe care am iubi-o față de ceea ce s-a discutat aici despre omul „civilizat” sau „ideal”. Să fie un om integru, cu simțul realității.”

I.M.: „Cu alte cuvinte, să nu ne facem iluzii, pretinzînd de la prietenul sau prietena noastră calități extraordinare, cerîndu-i însuși asemănătoare eroilor din filme, din romane sau dintre personalitățile istorice. În definitiv, eroismul modest al vieții nu presupune nimic extraordinar. Și poate că mai e necesar ceva în plus: să renunțăm la superficialitate în relațiile de orice natură dintre noi, să nu ne amăgim pe noi înșine. Este tocmai sinceritatea despre care am discutat astăzi atît de mult aici.”

Prof. Gheorghe MOVILĂ
Comănești, jud. Bacău

SUPRAESTIMAREA PROPRIEI PERSOANE

(Urmare din pag. 9-a)

vație foarte acut și-l folosește bine atunci cînd e vorba să judece personalitatea adulților și mai ales a părinților, pe care-i cunoaște foarte bine. El își face o părere despre educatorii lui pe baza propriilor observații, care în nici un caz nu le poate fi impusă.

Mai mult, dacă noi nu acceptăm punctul lor de vedere atunci cînd sînt siguri că au dreptate și nici nu avem argumente să-i convingem de contrariul, sau îi contrazicem în probleme pe care evident ei le cunosc mai bine, îi facem să piardă încrederea și în legătura cu autenticitatea și valoarea unor cunoștințe de-ale noastre pe care ei nu le au încă. Și e normal să fie așa, să pună la îndoială, prin extrapolare, lucrurile necunoscute de ei, dar prețins cunoscute de noi, dacă în acelea în care au dreptate — și sînt convinși de acest lucru — noi nu sîntem în stare să-i înțelegem.

S-ar putea ridica problema că recunoscînd în unele cazuri dreptatea copiilor ne-am pierde autoritatea. În realitate, cîștigăm mult mai mult în autoritatea noastră asupra copiilor dacă ei văd că noi sîntem obiectivi, că sîntem

în stare să recunoaștem, atunci cînd e cazul, că nu avem dreptate, că putem mărturisii o greșală proprie. E bine să avem în vedere faptul că elevii sau copiii noștri vor fi mai degrabă cum sîntem noi decît cum le spunem să fie. Și dacă ținem seama de aceasta, e clar pentru oricine că, dînd dreptate copiilor cînd o au, ne crește autoritatea în fața lor, iar stîm pentru educator crește la rîndul ei. Atitudinea de îngîmfare față de copil, de respingere a tot ce nu-ți aparține ca idee nu e bine văzută de copil și în nici un caz aceasta nu-l convinge despre preținea calități ale părinților.

Adesea noi le spunem copiilor să nu fie îngîmfați, sau chiar dacă nu le-o spunem, dorim să nu se manifeste în acest fel. Dar îngîmfarea noastră le dă un prost exemplu. Dacă observă manifestarea îngîmfării, o apreciază negativ și nu este deloc în folosul muncii de educație pe care o desfășurăm.

O altă manifestare negativă, anume lipsa de modestie, pe care o afișează unii părinți, observată de copii, mai ales cînd aceștia sînt mai mari. Chiar dacă, observînd lipsa de modes-

tie, copiii nu-și comunică părerea lor părinților ei nu o trec cu vederea, ci o judecă cu asprime și le pare rău de existența ei. Cînd lipsa de modestie se manifestă și în afara familiei, iar copiii o observă, au toate motivele să se simtă stînjeniți pentru atitudinea părinților și, fără să vrea, aceasta influențează negativ asupra stimei ce trebuie să le-o poarte.

A avea impresia că știi totul, a manifesta îngîmfare și lipsa de modestie înseamnă de fapt a te supraestima. Într-una din operele unui mare scriitor se arată că valoarea reală a unui om s-ar putea exprima bine printr-o fracție, care la numărător ar avea aprecierea pe care i-o dau alții, iar la numitor propria apreciere. Rezultă lesne că valoarea reală ar fi cu atît mai mică cu cît supraestimarea propriei persoane e mai mare. Așa se prezintă lucrurile și cînd e vorba de aprecierea pe care ne-o dau copiii și de cea pe care ne-o dăm noi înșine. În funcție de acest raport se statorește autoritatea noastră asupra elevilor și respectul lor pentru noi, precum și efectele muncii noastre educative.

LIMBAJUL LA COPIII MICI

Dezvoltarea limbajului propriu-zis începe în așa numita perioadă a *comprehensiunii* (adică a înțelegerii cuvintelor) care se situează între 7 și 9 luni. Precocitatea, multitudinea cuvintelor înțelese de copil constituie un semn al inteligenței generale; dar între înțelegerea unui cuvânt și pronunția lui poate să treacă un timp mai mult sau mai puțin lung, cît-o dată chiar de 6-7 luni, fără ca acest lucru să însemne un deficit mintal. Deci, în această perioadă, dacă i se spune copilului „lampa”, el se uită la locul unde se află aceasta, dacă i se cere să arate „tictacul”, caută ceasul etc. Dar pentru ca să rostească cuvintele respective, mai trebuie să treacă timp, părinții avînd datoria să nu slăbească preocuparea de a-l învăța pe copil să vorbească.

În jurul vârstei de un an, cînd copilul reușește să articuleze primele cuvinte, începe perioada cunoscută sub denumirea de *locutorie* (de la latinescul *locutio* - rostire). În însușirea cuvintelor copilul practică adeseori „imitația aminată” — adică dacă i se spune pentru prima oară un cuvînt — de exemplu, „mama” — el nu-l repetă imediat, dar și-l spune singur mai tîrziu. Dacă după un oarecare timp se repetă același cuvînt îl reproduce de îndată. De altfel, procedeul imitației aminate devine mai tîrziu sistemul lui intelectual de învățare. Copilul exersează singur, pronunția cuvintelor dificile constituind pentru el o distracție — un adevărat joc.

Cum spuneam într-un articol anterior („Asistența psihologică la cele mai mici vârste” nr. 8/1969) primele cuvinte ale copilului sînt cuvinte cu înțeles de propoziție, ori frază. Cînd el spune „papa” (mîncare) poate să însemne „vreau papa”, „aceasta este papa” etc. Către sfîrșitul perioadei locutorii, în jurul vârstei de 1 an și 10 luni, apar semnele unei legături sintactice și totodată logice (bineînțeles, foarte elementare)

între două cuvinte. Astfel la întrebarea „ce este aceasta?” el poate să răspundă: „bebe papa”, „tic-tac tata” etc. Apare acum, de asemenea, fenomenul de *extensie* și propagare a cuvintelor, în jurul aceleiași acțiuni. Așa, de exemplu, prin cuvîntul „buba” copilul nu spune numai că are o lovitură la deget sau că-l doare ceva, dar denumește și soba care l-a ars sau obiectul cu care s-a tăiat. La această vîrstă copilul își însușește pe „nu” și pe „da”; bineînțeles că folosește mai repede pe „nu”, care exprimă un refuz legat de un fapt afectiv, decît pe „da”, care apare ca un răspuns la o întrebare și deci comportă o judecată.

În jurul vârstei de doi ani dezvoltarea limbajului intră într-o nouă fază, aceea *de locutorie*. În această etapă copilul vorbește despre sine la persoana a III-a și formează propoziții ca urmare a unui raționament. El sesizează complet idiomul, modul de a se vorbi în jurul său.

Ultima fază în însușirea limbajului — aceea a *limbajului constituit* — începe o dată cu înțelegerea corectă a lui „eu”, „mie”, „mine”, „mi”. La început, însă, — în faza de trecere la limbajul constituit — copilul confundă adesea pe „tu” cu „eu”, pe „ție” cu „mine”, considerînd uneori că „tu” sau „ție” este numele lui. În general, procesul trecerii de la vorbirea *de locutorie* la limbajul constituit, deci la apariția lui „eu” se întinde pe o perioadă de 4-6 luni. Neapariția lui „eu” după vîrstă de 3 ani poate să fie un semn de întîrziere psihică, bineînțeles atunci cînd părinții se adresează tot timpul corect copilului și nu într-o manieră greșită bunăoară, la persoana a III-a („vrea bebe să mînce?”) etc. Unii specialiști în psihologia copilului mic acordă o semnificație mai profundă apariției lui „eu”, în vorbirea individului (Wallon, de exemplu, o leagă de apariția sentimentului personalității).

Pînă la trei ani și chiar după aceea, unii copii — și dintre cei normali — pot să fie deficienți în ceea ce privește posibilitățile de pronunție corectă a unor foneme. În sprijinul acestor copii, și pentru a se evita defectele de vorbire de mai tîrziu, cu toate consecințele nefavorabile asupra dezvoltării psihice, logopezii (S. Bara) recomandă exerciții de dezvoltare a gîndirii și exerciții articulatorii, bineînțeles stabilite în funcție de defectul respectiv de pronunție.

Apariția primelor elemente de vorbire marchează un salt decisiv în evoluția psihică a individului, care dobindește instrumental comunicării interumane, al reprezentărilor, al gîndirii, al aproprierii experienței social-istorice a omului. După modul în care copilul își însușește limbajul se evidențiază două laturi fundamentale ale vieții sale, anume că sistemul lui nervos a atins maturizarea necesară punerii în funcțiune și exersării structurilor de bază din activitatea psihică (funcția apetitivă, ordonatoare și de realizare, despre care am vorbit în articolul citat mai sus) și că dispune de condiții familiale și sociale prielnice unei neconținute dezvoltări.

Părinții și toți cei chemați să vegheze asupra dezvoltării normale a generației viitoare trebuie să nu uite că limbajul constituie un instrument de măsurat al evoluției copilului, reflectînd fidel dezvoltarea lui neuropsihică și relațiile psihopedagogice în care trăiește. Bogăția vocabularului, precocitatea și ușurința exprimării sintactice depind în cea mai mare măsură de vocabularul și gradul de cultură al persoanelor din anturajul copilului și mai ales de preocuparea lor de a-l dezvolta psihic.

Dr. Viorica VASILIU
medic primar pediatru

MĂRGICĂ

Îl botezasem Mărgică pentru că era mic de statură și avea niște ochi verzi, scăpărători de viol. Îmi amintesc că la intrarea în școală, cu ocazia vizitei medicale, era cît pe-aici să fie respins. Dar cineva din comisie descoperise în el o vitalitate ascunsă, neobișnuită și o istețime care promitea o evoluție frumoasă. Era prietenos și-l simpatizam cu toții pentru ghiduşiile pe care le făcea. Felul în care își motiva poznele mă dezarma, mai ales că nu le mai repeta, străduindu-se să fie respectuos și disciplinat. De un singur defect nu s-a putut debarasa mult timp: pleca din internat, fără învoire, în fiecare sîmbătă după-amiază, lipsind și toată duminica. Cînd l-am întrebat la prima abatere de ce părăsește internatul fără să-și ceară voie, a lăsat privirea în jos și a tăcut. I-am atras atenția că dacă va repeta greșeala îl voi pedepsi aspru. Dar în sîmbăta următoare a dispărut din nou. La întoarcere, l-am certat zdravăn, ameninșindu-l cu scoaterea din internat. I-am scris și mamei lui, la țară. Cu toate astea, a treia sîmbătă l-am surprins pregătindu-se pe furiș să „oșteargă”. Începeam să-mi pierd răbdarea. Întrebîndu-l ce are de gînd să facă, a îngăimat cîteva cuvinte... Stătea ca pe ace. M-a rugat să-l las puțin afară și... dus a fost.

Nu mai înțelegeam nimic și nu mai știam cum să procedez. L-aș fi învoit cu plăcere în fiecare sîmbătă pentru un motiv serios, dar cum refuza să-mi încredințeze „taina” plecării lui, însemna să cedez unui capriciu de copil îndărătnic. În plus, cream un precedent nejustificat pentru ceilalți elevi interni. Mai exista o soluție cu două tășuri. Și am riscat. Cînd ne-am reintîlnit, peste o zi și jumătate, i-am spus foarte calm: „De azi înainte poți să te duci unde crei, am stricat prietenia”.

L-au impresionat cuvintele mele categorice și tonul grav. Cîteva zile, nu i-am mai dat nici o atenție; am simțit că ceva s-a schimbat în el; mă urmărea pretutindeni cu privirea, dorind parcă să-mi vorbească. Dar n-a îndrăznit să mă abordeze pînă sîmbătă. Stăteam cu cîteva elevi de vorbă în parcul școlii. Mărgică se apropie de mine și mă rugă să-l las pentru 2 zile acasă. Era pentru prima oară cînd îmi cerea voie. Începeam să câștig partida. Deși m-am bucurat, i-am răspuns cu un aer absent:

— Nu ți-am spus odată că poți pleca ori cînd și oriunde crei tu? Că nu mă mai interesează ce faci?!

Mărgică tăcu, se uită descurajat la mine, cu lacrimi în ochi.

— Ce fel de om ești tu că pleci așa, de capul tău, fără să spui la nimeni, nimic? Ți-am promis că-ți dau voie să mergi acasă dacă nu repeți greșeala. N-ai vrut să înțelegi. De ce nu-mi spui sincer pentru ce pleci din internat cine știe unde, în fiecare sîmbătă?

Lăsă capul în jos, și după un scurt timp de ezitare, spuse:

— Mama mea îi bolnavă și singură de luni de zile. Uneori trece prin niște crize groaznice și atunci îmi vine să cred că e la un pas de moarte. Cînd mă vede pe mine se înseninează toată, iar cînd scot din sacoașă portocalele sau merele începe să plîngă de bucurie. Îmi zice: „Ioane, Ioane, copilul mamei, numai tu mă ții în viață”. Și dacă nu sosesc sîmbătă acasă, la timpul cînd ea mă așteaptă, mă chinuiește gîndul că moare. Și adăugă sughitînd: Vedeți că nu mă duc cine știe unde!

Acum era rîndul meu să tac în fața lui. Mă simțeam vinovat și nu aveam la îndemînă cuvintele cele mai potrivite pentru a mă justifica.

— Trebuie să-mi spui toate astea de la început!

— N-am îndrăznit. De multe ori au încercat băieții să mă mintă. Mă gîndeam că n-o să mă credeți nici pe mine.

— Dar mama ta de ce nu mi-a răspuns la serioasă?

Plecă și mai mult capul și rosti abia perceptibil:

— Nu i-am dat-o. Îmi era teamă că o să-mi spună să nu mă mai duc acasă.

L-am privit în ochi și i-am promis că a doua zi, sîmbătă, va putea merge acasă. Mi-a mulțumit simplu și s-a îndepărtat îndururat. Eram sigur că de acum înainte Mărgică nu va mai părăsi niciodată internatul fără să-mi spună și că vom redeveni bunii prieteni de la început.

Prof. Virgil ȘTEF.
București

Înteruperea comunicării verbale sau tulburările limbajului provoacă perturbări serioase în dezvoltarea vieții psihice a copilului și afectează profund relațiile sale cu semenii de vîrsta lui sau cu adulții.

O dereglare — cu efecte dintre cele mai negative asupra dezvoltării sale psihice — o constituie mutismul electiv.

În literatura de specialitate, mutismul electiv (mutismul voluntar sau *afrazia* cum i se mai spune) este definit ca o muțenie temporară ce apare la unii copii hipersensibili, pe baza unor influențe psihoafective negative. Asemenea cazuri sînt vizibile îndeosebi la intrarea copilului în școală, dar pot fi întîlnite și printre adolescenți. Prin caracterul său de lungă durată (de la săptămîni și luni pînă la cîțiva ani) mutismul electiv determină rămîneri în urmă în dezvoltarea psihică a copilului.

Suferinzii de mutism electiv refuză să vorbească cu cei din jurul lor; acest refuz se poate limita cîteodată numai la colectivul grădiniței, al școlii, la tovarășii de joacă; altădată însă, se poate extinde și la relațiile cu ceilalți membri ai familiei, deci cu oamenii cei mai apropiați. Copiii cu atari tulburări devin neascultători, irascibili, morocănoși și brutali.

Mutismul electiv apare, de cele mai multe ori, în urma unor metode greșite de educație în familie sau în școală, metode care traumatizează copilul din punct de vedere psihic. Alte cauze pot fi: o sperietură puternică, o intervenție medicală nereușită etc. Cîteodată e de ajuns un cuvînt mai greu spus de un

MUTISMUL ELECTIV LA COPII

profesor sau de un părinte care lezează profund personalitatea copilului, pentru ca la acesta să apară o puternică reacție de inhibiție, caracterizată prin neputința de a mai comunica.

În cazul apariției mutismului electiv, consultarea unui specialist (psiholog, logoped, pedagog) este absolut indispensabilă. Se recomandă, de asemenea, schimbarea colectivului din care face parte copilul și crearea unei atmosfere stenică, plăcute, stimulativă.

Loebell caracterizează copiii cu mutism electiv ca fiind fricoși și interiorizați, cu complexe de inferioritate față de ceilalți; Arnold susține că ei percep

pe de-a-ntregul vorbirea celor din jur, și, din punct de vedere al inteligenței, nu sînt cu nimic mai prejos decît semenii lor.

Experiența ne arată că suferinzii de această deficiență preferă în exprimare limbajul scris, care nu este afectat de acest sindrom, sînt timizi și pasivi, nu manifestă independență, n-au încredere în forțele proprii, sînt handicapați și evită să vorbească.

Spre deosebire de alte defecte ale vorbirii, se pare că mutismul electiv se întîlnește, în aceeași măsură, atît la fete cît și la băieți. Dar, din fericire, cazurile de afrazia sînt rare.

Foarte important este ca la copiii cu asemenea tulburări de vorbire să li se schimbe mediul care le generează, să se elimine greșelile de educație și să fie cuprinși în colectivitate. Totodată, se va avea în vedere că orice constrîngere pentru a-i determina să vorbească se soldează cu eșec.

Asist. univ. Emil VERZA

NEPOȚII LUI MOȘ ION ROATĂ

Ne mirăm adesea, în drumețiile noastre, de memoria sufletului, o memorie de unde pot să răsară, neașteptat, sentimente nicicînd uitate, dar adîncite în intimitatea ființei sîcîndruia. Relieful gîndurilor urmează pe cel al munților, văilor, cîmpiilor ce-ți ies în cale. O întîlnire, frumoasă, neprevăzută, cu o cunoștință nouă sau veche, îți readuce la suprafața minții emoții înalte ale sufletului românesc. Istoria păstrează cuvinte încrustate cu literele demnității și adevărului, iar noi le redescoperim la tot pasul.

Am vizitat recent casa lui Moș Ion Roată din satul Cîmpuri. Pe peretele alb al căsuței tupilate sub șindrilă, ca un pumn de omăt neîntinat, într-o căioagă ocrotită de fire de iarbă, erau înscrise printre altele, cuvintele care au dus fuima lui Moș Ion Roată, țăranul deputat în Divanul Ad-hoc și dincolo de Divan, cuvinte care nu se pot uita: „Apoi suspinul, durerea noastră de toate zilele, dorința cea mare... este căderea boierescului... să nu mai fim ai nimănui, să fim numai ai țării și să avem și noi o țară“. Cuvinte, gînduri și dorinți, trecute pe sub arcu de triumf al palmelor moldovenești și muntenești, „străpunsse de pălămidă și pline de bătături“.

Și am trăit intens sentimentul comuniunii cu ai mei acolo în căsuța din Cîmpuri, privegheat, dintr-un ungher, de raze, de privirea șiret înțeleaptă și pătrunzătoare a bătrînului țăran. Am cercetat cu amănuntul univiersul lui ancestral, scăunaș, și laviță, și topor, și alte unelte, alături de furcă, cu fusul înfipt în fuior. Și m-a condus prin acest loc al istoriei Lucreția lui Purnichioiu, o fetiță de 10-12 ani. Mirat nu numai de talentul de povestitoare, ci și de rigurozitatea informației istorice, am întregat-o, la sfîrșit, cum de știe, la anii ei, toate acestea: „Apăi, domnișorule, eu sînt nepoată de-a lui Moș Ion Roată și-ar fi rușinos să nu le știu“. Îmi amintesc că subsemnatul a mai poposit și anul trecut prin Cîmpuri și atunci a fost condus de un bătețel cam de aceeași vîrstă cu fetița. La un moment dat și el mi-a spus că este nepot al lui Moș Ion Roată. O întreb acum pe fetița dacă are un frate și-mi spune că nu, și nu mă mai dumiresc. Numai după ce mai hălăduiesc o vreme prin sat, mîngîind pe creștet căpșoare bălaie și cecetînd ochi căprui, înțeleg: la Cîmpuri, toți copiii sînt nepoți de-ai lui Moș Ion Roată.

Ion ANDREIȚĂ

AȘA DA!

Ecouri la un articol

Într-un articol publicat în revista „Colocvii Nr. 8/1968 la rubrica „Pagini scrise de cititori”, se relatează cazul unui tânăr, Dinu, pe atunci student, părăsit de tatăl său încă de la vârsta de 2 ani. Se menționa cu acel prilej că în răstimp de 21 de ani „tatăl” nu și-a găsit nici măcar o clipă ca să-l revadă. Rîndurile finale erau adresate părintelui, care și-a neglijat atîta vreme atribuțiile paternale, ca un reproș sau mai degrabă ca un îndemn... „nu vă despart de fiul dumneavoastră nici 20 km. Melc de a-ți fi fost și în 21 ani tot ați fi ajuns să-l vedeți. Poate nici acum nu e prea târziu”.

Într-adevăr, niciodată nu-i prea târziu, mai ales atunci cînd e vorba de îndreptarea unor greșeli. Articolul amintit a ajuns abia recent în minile tatălui, la aproximativ un an de la apariție. El a avut însă darul să declanșeze în sufletul său un resort nevăzut. Au urmat zile și nopți de zbucium. În cele din urmă

hotărîrea a fost luată „Trebuie să-l revăd pe Dinu, băiatul meu!” Și această hotărîre a devenit faptă. La propunerea tatălui, transmisă printr-un coleg de serviciu, fiul a acceptat bucuros să se întâlnească. (Între timp, Dinu a absolvit facultatea și din această toamnă funcționează ca profesor la o școală generală). Întîlnirea și-au dat-o în parcul orașului, într-o dimineață de vară. Cum au început să discute nu și mai amintesc. Dinu reține numai că tata l-a îmbrățișat și l-a felicitat pentru absolvirea facultății, iar el i-a mulțumit. Nu i-a reproșat nimic. Simțea însă că e fericit, că trăiește un moment unic.

Iată cum o notă, o simplă notă strecurată într-o revistă a reușit să apropie doi oameni, să șteargă distanțele dintre ei, îndreptînd totodată, deși foarte târziu, o gravă eroare a unui părinte. Utilitatea unor astfel de articole este indiscutabilă.

Prof. Pavel PETROMAN
Timișoara

Memento

Domnica și-a adorat și își va adora întotdeauna mama. Nimic extraordinar... Tatăl ei, inginerul R.B. își iubea, asemenea, soția. Viața familiei lor se topa frumos în viața orașului C. M. Acum, fata a intrat la „Mecanică”, va deveni al doilea inginer contemporan al familiei... Are 18 ani. Tatăl ei 44. El a rămas — oricît s-a îngrijit de toate, cu oricîtă suferință la pierderea, nu demult, a soției — singur.

A venit vorba, oarecum întâmplător, de recăsătorire. Nimic extraordinar, nici în asta, poate. Domnica s-a opus categoric. Tatăl ei se frămîntă nehotărît, întrebîndu-se ce e bine și ce nu. Domnica, spune dumnealui, are dreptate, nimeni nu-i poate înlocui mama. Pe A. R., eventuala viitoare soție a tatălui ei, fata o apreciază, nu-i găsește cusururi, dar nu vrea să audă de așa ceva. L-ar înțelege, dar... El o înțelege, dar... etc.

Aparent, sînt situații a căror evoluție de mai târziu te lasă rece. Fie că tu însuși ești eroul cutărei întâmplări, fie că asisti mai mult sau mai puțin discret la bucuriile și la tristețile intime din jur. Consumînd

momentul prezent, în ce are esențial, nu o dată ies la iveală componente sufletești robuste, permanente umane fericite. Acesta mi se pare că este cazul Domnicăi și al tatălui ei, dincolo de faptele propriuzise, de tatonările familiale neprevăzute.

Un memento pasionat pentru mamă și pentru soție, indiferent de ce va urma, a reușit să mobilizeze amintiri și sentimente impiorisabile. Tînăra studentă nu concepe moartea mamei sale. O simte vie, apropiată. E drept, a terminat liceul, a luat examenul de admitere la facultate, dar gîndul o poartă neîncetat la profesoara de istorie din liceu, neuitată — mama ei.

Un sentiment — da, mare, curat, integru, o dragoste filială mai presus de imprezibilul vieții biologice. Și, existînd acest sentiment, de la un timp nu numai al fetei, tatăl o să găsească rațiunea grație căreia va ști ce are de făcut, ce e bine. O dovedă, poate ca oricare alta, că sentimentele nu mor.

A. GHEORGHE

AȘA NU!

„Ar trebui să-ți fie rușine!”

Pe unul din culoarele Judecătorei sectorului I din București, o fetiță de vreo 12 ani plînge în hohote. Pe chipul fraged al copilei stăruie urme de adîncă durere.

Oamenii trec grăbiți, unii nici nu o observă, cu gîndul la necazurile lor, alții îi aruncă în treacăt o privire un gînd bun, poate. Cîțiva se opresc, însă. Femeile intervin, sînt mai receptiv și înțeleg mai ușor durcările mari ale celor mici.

— Ce s-a întîmplat?

— Ei, răspunde din greu o femeie în vîrstă — o martoră —, părinții sînt în sală, la divorț...

În fața completului de judecată stau în picioare doi oameni — un bărbat și o femeie. S-au căsătorit în 1946, și pînă în 1965, cum spun martorii, au fost un exemplu în cartier. Au un băiat mare, a împlinit recent 19 ani și o fată, aceea de pe culoar. Se audiază o martoră.

— Îi cunosc de peste 15 ani... Am fost prieteni... Ne vizitam. Familiile

noastre petreceau împreună sărbătorile...

Soțului nu-i convin aceste răspunsuri. Vrea neapărat să divorțeze, să fie un om liber.

— Să spună martora — Intervine el, știe că dînsa... fosta soție, e bețivă?

Martora nu pricepe sensul întrebării.

— Cine să fie bețivă? Se uită cînd spre completul de judecată, cînd spre soțul reclamant. Duce mîna la gură, se pare că a înțeles. Cine, dînsa? Doamne, ce vorbe! Cum să bea? Doar o cunoaște o lume, toată strada, nimeni n-ar putea spune una ca asta.

Bărbatul înțelege cu greu că trebuirile nu merg așa cum ar vrea el. Recurge la un ultim argument, cel mai tare. Strecoră mîna în buzunarul hainei, de unde scoate o fotografie: soția, de gît cu un bărbat străin, în fața unei mese bogate; evident, la o petrecere.

— Vedeți, este și imorală, e fotografiată cu un bărbat.

O față invizibilă?

Elevul vine la școală cu întreaga sa personalitate, cu inteligența, cu emoțiile, cu sentimentele, cu interesele sale. Cunoașterea acestei personalități e o cerință implicată în orice act educativ și o condiție fundamentală în statornicirea unei relații optime în dialogul profesor-elev. Dacă educatorul știe să se apropie și să cunoască forțele elevilor, el poate să le dirijeze într-o direcție fructuoasă. Iată de ce am considerat că atitudinile, părerile elevilor despre profesori, despre școală, despre ei înșiși ne-ar ajuta să cunoaștem unele din cauzele insucceselor în activitatea instructiv-educativă și ne-ar dezvălui o față mai puțin vizibilă a psihologiei școlarului.

În acest scop, în cadrul orelor de psihologie de la 21 de clase a XII-a, clase în majoritate mixte, ale Liceelor nr. 1, 3, 4, 6 și 9 din Orașul Iași, am urmărit să obțin, fără semnături de la 570 de elevi, răspunsul la întrebarea: „De ce unii profesori nu se pot apropia de elevi?”

Iată, în procente, ce conțin răspunsurile elevilor. 24% din elevii anchetati se plîng de o insuficiență apropiere între profesor și elev; unii profesori nu-i înțeleg, nu-l iubesc, nu le cunosc posibilitățile, nu le pot cîștiga încrederea nu se pot deci apropia sufletește de elevi;

11% din numărul celor anchetati reproșează profesorilor o severitate prea mare: unii profesori ar fi prea rigizi, prea reci, prea autoritari, prea intransigenți, prea exigenți, parcă se tem să nu îi scape din mînă;

10% remarcă la profesorii lor lipsă de tact: nu se pot impune, nu sînt buni pedagogi;

9% spun că unii profesori au uitat că au fost copii, sau n-au copii și de aceea nu îi pot înțelege;

6% socotesc că unii profesori sînt mîndri, orgolioși, distanți, reci.

4% se referă la profesorii care nu se pot apropia de elevi datorită plictiselii, vîrstei, concepțiilor diferite de ale tineretului, concepțiilor învechite;

4% afirmă că profesorii nu se pot apropia de elevi din vina elevilor: indisciplina lor ar duce la rigiditatea profesorilor;

4% consideră că unii profesori sînt firi închise;

4% îi califică pe unii profesori drept lipsiți de interes, indiferenți;

4% arată că pe unii profesori îl

Prezentarea fotografiei a produs o oarecare rumoare în sală. Soția a privit-o o clipă, mirată, apoi, cu un gest brusc, care putea fi interpretat ca rușine sau revoltă, și-a pus mîna la ochi. Nu a mai rostit nici un cuvînt.

Fotografia este arătată și martorei, care nu și-a dat seama nici de această dată cu ce scop fusese prezentat cartonul inofensiv.

— Da, încep martora, este bărbatul meu. Eram la o petrecere, cu toții; dînsul, chiar dînsul, prietenul nostru..., soțul ei, i-a fotografiat. În alta sîntem amîndoi, eu cu... reclamantul.

În sală s-a lăsat o tăcere adîncă.

Un tînăr, slăbuț, brunet, care în tot timpul procesului urmărise cu încordare dezbaterile, s-a ridicat în picioare și, trecînd peste disciplina riguroasă a sălii de judecată, înecat de plîns, a ripostat dur:

— Cum poți minți așa, tată? Ar trebui să-ți fie rușine!

L. BELCEA, judecător

preocupă numai disciplina pe care o predau;

1% consideră că unii profesori nu se pot detașa de grijile și necazurile personale;

1% declară despre unii profesori că sînt slab pregătiți;

19% din răspunsuri notează: „Nu-mi pot explica”, „Nu știu”.

Nu putem fi indiferenți la asemenea răspunsuri ale elevilor; neîncrederea în adolescenți, metoda interdicțiilor cu orice preț, atitudinea excesiv deseveră, lipsa de tact, îndepărtarea pe adolescent de educator tocmai atunci cînd are nevoie de mai multă îndrumare. Integrarea socială a adolescentului cere și adevărată sa de natură afectivă alături de cea intelectuală.

Unele fenomene negative ce se întîlnesc în școală, cît și greutățile întîmpinate de educatori se explică mai ales prin cunoașterea insuficientă a particularităților psihologice ale adolescentului. Cicăleala didactică, abuzul de autoritate, tonul sentențios, refuzul dialogului în contradictoriu, excesul în sancționarea unor mărunte abateri, orele de dirigenție transformate într-o demonstrație etică plicticoasă, cît și activitățile extrașcolare formal îndeplinite izolează pe elevi de profesori.

„Acuzațiile” aduse unor profesori se datoresc și tendinței acestora de a subaprecia latura subiectivă a procesului învățării, nerespectării principiului însușiri conștiente și active a cunoașterii. În timpul procesului instructiv-educativ, fiecare elev trăiește o anumită atitudine emoțională față de lecție și totodată față de profesori care pot întruchipa într-un anumit sens, sau nu, un model de urmat. Dacă profesorul știe să optimizeze procesul educațional, să stimuleze la maximum posibilitățile individuale ale elevilor (bazat pe o cunoaștere minuțioasă a particularităților fiecărui elev, precum și a valențelor formaționale ale obiectului pe care-l predă) atunci reduce mult din lista „acuzațiilor” de mai sus.

Adolescentul simte nevoia să se afirme, să-și manifeste independența. Satisfacerea nevoii de afirmare se cere înțeleasă de educator. El trebuie să-i ofere o orientare spre fapte pozitive, care să-i lase însă adolescentului impresia că se afirmă și prin propria sa voință și în plină libertate.

Prof. Constantin IOVU

LAPTELE — ALIMENT INDISPENSABIL PENTRU COPIL

Laptele se caracterizează printr-un bogat buchet de însușiri nutriționale, fiind un veritabil univers alimentar. El se impune în alimentația omului în primul rând prin acțiunea lui mineralizantă pentru tineri și antidecalcifiantă pentru adulți.

Acțiunea mineralizantă a laptelui se datorește, pe de o parte, bogăției sale în calciu (125mg%) și în fosfor (95mg.%), iar pe de altă parte faptului că el realizează toate condițiile pentru ca absorbția și fixarea acestor elemente minerale în schelet și în dinți să fie optime. Aceste elemente se găsesc alături de vitamina D naturală (D₃), de lactoză și de proteine, care măresc alți proporția de calciu absorbit din intestin, cit și depunerea fosfatului de calciu în schelet. Acidul lactic, rezultat din fermentația lactozei în afara organismului (preparate lactacide) sau în tubul digestiv, solubilizează calciul, favorizând pătrunderea acestui element în sânge. Laptele, fiind singurul aliment de origine animală în constituția căruia predomină — ca și în legume și fructe — bazele (sodiu, calciu, potasiu etc.) față de acizi (clor, fosfor, sulf), are efect alcalinizant, concurând la păstrarea calciului în organism.

Conținutul laptelui în proteine (substanțe azotate din care se formează celulele și țesuturile) este redus (3,5 g%), însă valoarea lor nutritivă este foarte mare. Când proteinele din regimul animalelor tinere provin numai din lapte, creșterea se desfășoară în bune condiții și nu se oprește nici dacă proporția lor în dietă scade pînă la 5—6 g%, adică de 3 ori mai puțin decît concentrația optimă (16—18 g%). Datorită calității lor, proteinele din lapte pot corecta și mări valoarea nutritivă a celor existente în produsele de origine vegetală.

Pe lângă faptul că laptele reprezintă o sursă excelentă de material plastic (proteine, calciu, fosfor), el conține toate vitaminele necesare nu numai pentru folosirea acestui material în mod constructiv, ci și pentru arderea lactozei și a grăsimilor, cu furnizarea de energie. Laptele este bogat în vitamina A gata formată și vitamina B₂ (indispensabile pentru creștere); el este relativ bogat în vitamina D, B₁, B₆, B₁₂, etc. Întrucît microorganismele, care provoacă înăcrirea laptelui sînt capabile să sintetizeze unele vitamine din grupul B, produsele lactate acide sînt mai bogate în aceste vitamine decît laptele dulce. Vara, cînd vitele stau mult la soare și consumă furaje verzi, conținutul laptelui în vitaminele D și A este mult mai ridicat. Din cauza sărăciei în fier și în vitamina C, însă, dieta exclusiv lactată sau lactofăinoasă este anemiantă. Pentru contracararea acestui efect dieta trebuie completată cu carne (aliment hemopoetic).

Laptele prezintă avantajul de a se digera foarte ușor. Timpul de rămînere în stomac este scurt (1½ — 2 ore pentru 200 ml). Produsele lactate acide se digeră mult mai ușor decît laptele dulce și sînt foarte bine tolerate de școlari. Este recomandabil ca laptele dulce să se ingereze fracționat, ca o mîncare, nu ca o băutură. Lactoza fiind ușor fermentescibilă și laxativă, fracțiunea nedigerată provoacă flatulență (balonare), ușoare dureri și chiar diaree. Aceste tulburări pot fi evitate, pe de o parte prin diluarea laptelui (cu ceai, cafea) sau prin reducerea cantității ingerate la o singură masă și creșterea ei, treptată, de la o zi la alta (ceea ce stimulează secreția lactozei în sucul intestinal), iar pe de altă parte, prin asocierea cu făinoase (care împiedică trecerea rapidă a lactozei în duoden) sau prin incorporarea unei lingurițe de carbonat de calciu pentru 0,5 — 1 litru lapte.

Numeroase observații și cercetări sistematice au arătat că laptele accelerează creșterea cu 30 — 40% și mărește vigoarea fizică a tineretului. Prin includerea a 500 — 750 ml. lapte în dietă s-au obținut avantaje de creștere ponderală și mai ales staturală, care nu au putut fi realizate prin nici un alt aliment. În timp de un an copiii în vîrstă de 5—12 ani, care au consumat zilnic acest volum de lapte, au crescut cu 1—3 kg. și cu 2—4 cm. mai mult decît congengerii lor hrăniți cu o dietă suficientă, dar fără lapte.

Datorită valorii lui nutritive deosebite, laptele mărește puterea de apărare și rezistența organismului față de agenții patogeni. De aceea, e considerat un aliment de protecție. Bolile infecțioase, în general, și tuberculoza în special, apar mai frecvent la școlarii care nu dispun de acest aliment. În plus, laptele prelungește viața. La popoarele și în colectivitățile care îl consumă din belșug, mai ales băut sau iaurt, durata medie a vieții este mai lungă, iar procentul persoanelor trecute de 100 ani, de două ori mai mare.

Prof. univ. dr. Iancu GONȚEA

REUMATISMUL CEREBRAL LA COPIL

A doua boală (vezi „Colocvii” nr. 7/1969) reumatismală la copil este coreea Sydenham numită și reumatismul cerebral. Apare uneori asociată cu cardita reumatismală. Deci, părerea după care copiii îmbolnăviți de coreea nu fac complicații cardiace este inexactă. Desigur, nu toate formele de coreea sînt de origine reumatismală, testul bolii fiind, după unii, și aici salicilatul. Coreea lovește de preferință copii de sex feminin. Diagnosticul poate să se axeze ușor pe linie reumatismală dacă boala este însoțită și de manifestări articulare.

Coreea este unul dintre episoadele cele mai dramatice din viața copilului. Semnele caracteristice și totodată izbitoare sînt mișcările dezordonate, neconcordanțe și necontrolate ale miinilor, prin contracții musculare involuntare, secundate de o mimică grotescă și de ticuri de scurtă durată, provocînd adeseori ilaritate, neștiindu-se că la baza comportării copilului se află un focar infecțios cerebral. Semnificativ este faptul că în cele mai multe cazuri contracțiile musculare involuntare, exagerate, manifestate în cursul zilei, dispar în somn.

Traumatisme psihice, șocuri emoționale, preced adeseori accesul, care se instalează uneori destul de brusc, alteori treptat.

Coreea „moale”, o formă particulară a bolii, evoluează mai încet, traducîndu-se pe parcurs într-o pareză a extremităților inferioare și apoi superioare avînd drept consecință o adinamie (lipsă de putere) musculară, astfel încît obiectele prinse scapă din mîna copilului. Din fericire, în urma unei îngrijiri medicale corecte, această pareză este, după relativ scurt timp, reversibilă. Înainte și după acces, VSH-ul și leucocitoza (creșterea globulelor albe peste normal) este un fapt destul de obișnuit. Ca tratament se recomandă: aspirină, piramidon, hiposerpil, barbiturice, sulfat de magneziu, corticoterapie, ACTH, nirvanol (toxic!), vitamina C, clordelazîn etc.

Faptul că fenomenele coreeatice dispar în timpul somnului ne-a sugerat ideea unei somnoterapii speciale. Întrucît o somnoterapie de lungă durată nu poate fi efectuată în condiții optime decît în mediul spitalicesc și e destul de costisitoare, ne-am axat pe folosirea narcoticelor de scurtă durată, tratament ideal, posibil și la domiciliul bolnavului. Dintre toate remediile am considerat ca cel mai potrivit, evipanol-natriu. Avînd în vedere că acest medicament administrat pe cale intravenoasă — așa cum se aplică în mod clasic — are un efect de scurtă durată, iar procedeul în sine la copii este și din alte puncte de vedere necorespunzător, s-a recurs la o administrare intramusculară, rezultînd astfel o adormire profundă pentru cca. 1—2 ore cu un efect spectacular. După 8—11 zile, scotînd de la prima injecție intramusculară, copiii au fost eliberați de orice sindrom coreatic, influențîndu-se nucleidele cerebrale, baza nucleului caudat și corpul striat, la nivelul cărora leziunile coreeatice au devenit reversibile. Cei 3 copii, coreeatice martori, tratați cu salicilate, barbiturice clasice și corticoterapie etc., remediile de elecție pînă în prezent — au dat rezultate cu mult mai lente (în 4—6 săptămîni) și mult mai incomplete. Cercetînd literatura mondială, o asemănare de idei nu am găsit decît în 2 cazuri, anume în lucrările lui Junghans — Rowers și Howel.

După părerea multora, orice formă de coreea trebuie tratată la fel ca un RBS, chiar și atunci cînd afecțiunea cardio-articulară, clinic, radiologic și electrocardiografic a rămas nedeclarată. Acest punct de vedere fiind cu totul justificat, recomandăm și noi un tratament complex, adică suplimentarea tratamentului cu salicilate, cortizon, ACTH etc.

Din 18 cazuri de coreea Sydenham, cităm doar un singur caz tipic: M.I. în vîrstă de 10 ani, elevă, a fost pînă la apariția fenomenelor coreeatice un copil ordonat, atent, punctual, conștiincios, frunțos și învătător. Cu circa 10 zile înainte de depistarea bolii devine recalcitrantă, neascultătoare, bătănușă, agitată zi și noapte prin insomnii rebele și mișcări din ce în ce mai neconcordanțe, necontrolate. Nu-și poate deschide și închide nasturii rochiței nimerînd prin mișcări bizare mereu alături. Mimica feței, involuntar — grotescă, cu variante de scurtă durată tip bufon, stîrnește ilaritatea explozivă a clasei. După „epuizarea tuturor mijloacelor de autoritate”, părinții încep să bănuiască o boală, cerînd ajutorul medicului specialist. După aplicarea dozelor potrivite de evipan-natriu (cîte 2, 3, 4, 5 ml. la 2 zile) (intramuscular), copila, de fiecare dată, la început pentru o oră, apoi pentru 2 ore, cade într-un somn profund și reconfortant. Mișcările necontrolate se îmbunătățesc repede, tulburările psihice dispar, cu rezultatul remedierii totale în 10 zile. Analizele de laborator se normalizează. Ținînd-o sub observație încă 5 ani, boala n-a mai revenit, sistemul cardio-articular a rămas nevătămat. Am citat acest caz ca excepțional, deoarece aici în afară de evipan-natriu, nu am aplicat nici un fel de altă medicație. Copila, astăzi de 15 ani, este absolut sănătoasă, iarăși atentă, punctuală, conștiincioasă și bună la învățătură.

Dr. Carol SZIFFERT
medic primar reumatolog

Unele aspecte ale educației

Este astăzi un loc comun afirmația că educația nu se poate face fără educator. Educatorul este un factor de iradiere a unor valori morale și intelectuale constituite și acceptate ca atare de către societate. Ca educatorul să-și poată exercita pe deplin menirea sa, este de la sine înțeles că trebuie să se bucure de autoritate și să aspire permanent să o dobândească. Tot atât de adevărat este că școala nu epuizează — și nici nu poate — toate laturile componente ale educației. Ea poate formula principiul și arăta căile de transpunere a lor în viață, educația reprezentând, după părerea noastră, într-o asemenea înțelegere, procesul intim de asimilare a lor. Desigur, viața învață, dar nu

singură și nu într-o singură direcție. Viața conține factori educativi, dar și factori noneducativi, care mai rău încurează, dezorganizează structurarea omului. Educația făcută de un om necompetent, care își acoperă o sarcină, dar nu acoperă o calitate, este dăunătoare. Educatorul nu este un profesionist (cărui îi dai un catalog în față), ci o conștiință morală. Profesionistul se obține prin certificate școlare; educatorul se formează prin alese însușiri sufletești, prin capacitatea, pasiunea și dorința omului de a forma oamenii. Fără o asemenea pasiune, dragoste, dorință, educatorul rămâne un funcționar oarecare. Instrucția poate forma, de pildă, un inginer excelent, care să

știe să minuiască o aparatură complicată și să știe să organizeze procese tehnologice moderne, fără ca în același timp să-i însuflească pentru progresul social-uman, o înțelegere superioară a răspunderii sale ca membru al unei anumite colectivități, vibrația pentru idei generoase. Dar un om integru moral este plămădit tot de un om integru moral, o personalitate se cristalizează sub îndrumarea atentă a unei alte personalități, iar un om poate fi educat numai de un alt om educat. Și acela trebuie să-l învețe cu tot sufletul, cu toată pasiunea și cu tot devotamentul său.

Prof. dr. Ion I. GHELAȘ
București

Primeam mereu reclamații împotriva profesorului Sandu: tăioase, pline de ură. Erau concepute de cineva care ținea cu orice preț să lase impresia unui om imparțial, dornic să se facă dreptate. Așa l-am cunoscut bine pe profesorul Sandu: anchetându-l mereu. Puse cap la cap, reclamațiile îl prezentau pe profesor în culori sumbre: rău cu elevii, sabotând pe directoare, nepregătit...

La prima anchetă, nu m-am putut lămuri. Am consultat-o pe directoare despre activitatea profesorului. Explicațiile ei sunau cam așa:

— Nu e băiat rău, dar s-a izolat complet de colectivul de cadre și nu cere ajutorul nimănui. În școala noastră sînt oameni mai bătrîni, învățători cu experiență... El, nu pot să zic că nu e pregătit, dar vedeți dvs., cu elevii trebuie să știi să lucrezi, că altfel și părinții... dvs. știți... Dă note slabe și vrea ca toată lumea să facă la fel. Mai e o chestie tot așa delicată. Cînd vine cineva, face niște lecții foarte frumoase, dar cînd știe că nu e controlat... se mai întimplă... Dă de lucru elevilor și mai citește și el, cum să zic; cînd vrea, face treabă, cînd nu... Are el ceva ascuns.

Ultimele ei cuvinte m-au pus pe gînduri. E greu să verifici așa ceva.

Apoi, alte reclamații m-au adus din nou la școală. Cînd am stat de vorbă cu profesorul, am încercat să-i știu părerea despre școală, despre colegi, despre elevi. Mi-a răspuns foarte modest, aproape jenat. Avea ceva de spus, dar nu mic.

Reclamațiile

Multă vreme, nu m-am putut apropia de el. M-am convins însă că era un om cumsecade. Modest cum era, nu supăra pe nimeni și își îndeplinea puținele sarcini primite într-un mod exemplar. Citea mult. Avea multe abonamente, la diferite publicații. Mai multe decît cămăși.

În ochii directoarei era așa de rău, încît, după părerea sa, chiar elevii îl urau și așteptau cu nerăbdare să scape de el. Atunci mi-a venit în minte o idee năstrușnică. Am luat-o pe directoare să vizităm clasele și să discutăm cu elevii. La o clasă, tocmai cînd ne pregăteam de plecare, le-am spus elevilor, într-o doară, că s-ar putea să se schimbe tovarășul profesor de matematică.

— Nu!... a fost mai mult un strigăt de durere, mai mult o implorare, în timp ce niște săgeți veninoase din ochii directoarei au încremenit pe cițiva dintre elevii din față. M-am făcut că nu observ...

Peste o lună, anumite treburi m-au dus din nou la școală, tocmai cînd avea loc un consiliu pedagogic. Profesorul Sandu avea de vorbit despre căi și metode de accesibilizare a matematicii la clasele I—VIII. Atunci mi-a fost dat să aud lucruri atât de interesante și frumoase, încît, pentru un moment, am

regretat că am altă specialitate. Mulți colegi ai profesorului Sandu au mărturisit că au învățat lucruri utile și noi. După o oră și jumătate de discuții, directorea a tras concluziile, scurt și precis:

— Văd că v-a impresionat vocabularul tovarășului. Tovarășul știe să vorbească frumos... și a trecut la punctul doi al ordinii de zi.

— Băgați de seamă că se apropie vacanța, vedeți cum încheiați mediile, să n-avem corigenți. În vacanță, să nu lipsească nimeni de la școală. Prezența la ora 8,00. Am să tai în carne vie. Disciplină. Să începeți să vă faceți planificările, că nimeni nu intră în școală pe trimestrul III fără planificare în trei exemplare. Am să tai în carne vie.

Punctul acesta doi a durat circa o oră. La terminarea ședinței, mi-a venit în față radiind de satisfacție și mi-a spus:

— Vedeți, așa se face treabă la noi, ca la regulament...

Un an întreg mi-a trebuit să descopăr cine făcea reclamațiile și mai ales de ce tocmai împotriva celui mai bun cadru didactic din școală. Am aflat cu totul întimplător și nu m-am mirat de loc. La începutul noului an școlar, am mai făcut o vizită la școală, pentru a instala pe noul director. În anii care au trecut de atunci școala a devenit fruntașă, iar eu eram reclamat, în fiecare lună, la forul școlar superior de „un grup de cadre didactice”.

Prof. D. ANGELESCU
Tîrgoviște

UNDE SE ÎNVĂȚĂ FUMATUL?

Sînt bine cunoscute urmările nocive pe care le poate avea pentru copii fumatul. Și totuși, foarte mulți elevi fumează. Unii deprind acest prost obicei de la colegii mai mari; alții, de la părinți.

Școala se străduiește prin toate mijloacele să preîntîmpine răspîndirea fumatului printre elevi. Dar ce efect, ce influență pot avea sfaturile și strădaniile cadrelor didactice asupra unui elev, al cărui părinte, cînd vine să-l viziteze la internat, îi aduce... două-trei pachete de țigări? „E băiat mare — spune tatăl. Are 16 ani!” Dar acest părinte inconștient nu-și dă seama că dărimă ceea ce școala clădește, nici că periclitează sănătatea fiului său.

Un mediu propice învățării fumatului pentru elevii de la școlile tehnice este cel al practicii în producție.

În fabrici, pe șantiere, acești elevi vin în contact cu un colectiv de oameni maturi, ma-
joritatea fumători. De multe ori latura educațională este aici neglijată: nu numai că practicanților li se permite să fumeze, dar uneori chiar sînt serviți cu țigări. „Unii meșteri și muncitori rid de noi cînd refuzăm să fumăm” — ne declara un elev abia întors de la practică.

Practica în producție, se știe, oferă elevului multiple cunoștințe și deprinderi în meseria aleasă. Ea însă trebuie să se desfășoare într-un mediu educațional prielnic. Iată de ce, întreprinderile care primesc în incinta lor elevi au datoria să-i încredințeze pe aceștia unor oameni bine pregătiți profesional, dar totodată și buni pedagogi, cu o înaltă ținută etică — oameni care să fie exemple pentru elevi și care se îngrijesc de ei ca de propriii lor copii.

Prof. Marius POPESCU
Grupul școlar de construcții, Săcele

Dr. ADRIANA DECULESCU:
VIAȚA ȘI DRAGOSTEA

Editura medicală, 1969

Viața în sine, relațiile dintre sexe, dragostea, familia — sint tot atitea semne de întrebare cărora tinerei le caută răspunsuri, semnificații. Din acest punct de vedere, cartea semnată de dr. ADRIANA DECULESCU — „Viața și dragostea” — le pune la îndemână un valoros material informativ, în contextul căruia sînt abordate pe larg coordonatele sexualității, aspectele multiple ale comportamentului uman în situațiile complexe ale relațiilor dintre sexe, semnificația reală a sentimentului de dragoste, sensul social al căsătoriei etc.

De ce n-am recunoaște: în domeniul vieții sexuale umane există și astăzi un noian de prejudecăți. Restrîngerea problemei la o simplă secvență considerată „plină de mister”, sau „rușinoasă” — în jurul căreia, de cele mai multe ori, se țese o conspirație a tăcerii — permanentizează, în cadrul unei pedagogii greșit înțelese, transmiterea unor precepte depășite, eronate.

ARISTIDE HAZGAN
PELAGHIA POPESCU
DUMITRU MUSTER:
METODOLOGIA EXAMINĂRII
ȘI NOTĂRII ELEVILOR

Editura didactică și pedagogică, 1969

„Metodologia examinării și notării elevilor”, prefață: conf. univ. dr. George Văideanu, reia o tradiție a studiilor de acest gen în pedagogia românească (V. Pavelcu, D. Muster însuși etc). Autorii cercetează aspectele psiho-pedagogice ale notării și examinării și urmăresc să evidențieze unele norme și metode docimologice cu caracter aplicativ, necesare muncii învățătorului și profesorului la catedră. („Docimologia este tratată de autori ca o ramură a pedagogiei moderne, problemele fiind puse și rezolvate în perspectiva principalelor sarcini care revin școlii și profesorului”, George Văideanu, Prefața).

După o succintă prezentare a cercetărilor docimologice și a stadiului lor actual, precum și după stabilirea locului pe care-l ocupă acestea în cadrul diferitelor legislații școlare, autorii trec la analiza problemelor de examinare și notare în condițiile specifice școlii noastre. În acest sens, se opresc asupra definirii noțiunilor, a factorilor de bază și formelor de examinare și notare, continuînd cu analiza principiilor ce trebuie să stea la baza lor, ca în ultima parte a lucrării să ne prezinte indicații de tehnică a examinării și notării, precum și diferite metode de perfecționare a examenatorului prin autocontrol docimologic.

Lucrarea se încheie cu integrarea sistemului de examinare — notare într-o activitate largă de caracterizare a elevilor în cadrul căreia fișa pedagogică joacă un rol deosebit.

Dezbatînd problema examinării ca act de mare competență pedagogică, autorul capitolului respectiv (A. Hazgan) prezintă cele două forme generale de examinare curentă: orală și scrisă, ca forme de bază pentru verificarea, aprecierea și depistarea cunoștințelor elevilor.

În ceea ce privește ponderea celor două forme de examinare (orală și scrisă), autorul înclină pentru examinarea scrisă, deoarece — după opinia sa — probele scrise sînt mult mai concludente, permițînd o apreciere „obiectivă”. În cadrul acestei forme de examinare fiecare elev are posibilitatea să răspundă în ritmul care-i este propriu. Tot aici apar mai evident capacitatea de organizare a cunoștințelor, posibilitățile de exprimare, disciplina în gîndire și în muncă ale elevului. Ca tipuri de examinare sînt analizate cele fundamentale: „examele tip concurs” (de admitere) și examenele de bacalaureat, insistîndu-se asupra modului de desfășurare și asupra implicațiilor lor psiho-pedagogice (P. Popescu). Metoda de examinare preconizată de autoarea acestui capitol e cea expozitivă. Metoda respectivă dă profesorului dreptul de a interveni numai atunci cînd e necesar (cu „întrebări-cheie”, cînd candidatul cunoaște bine subiectul; „stimulativ”, pentru candidații timizi; „orientativ”, cînd candidatul nu are clară problema pe care trebuie să o dezbată; invitația de a intra direct în subiect, atunci cînd candidatul are tendința de a se pierde în generalizări nesfîrșite). Dar orice examinare are o finalitate: aprecierea, constatarea, concretizată printr-o notă. Nota „rezumă rezultatul examinării și urmărește în primul rînd stabilirea nivelului de cunoștințe ale elevilor, progresul lor la învățătură” (P. Popescu). Nota trebuie să îndeplinească, după cum se arată, funcțiile: de control, selectivă, educativă și socială.

Complexitatea fenomenului de reproducere umană nu poate fi redusă la simpla atracție fizică: instinctul sexual la om se împletește cu sentimentul dragostei, cu simțul răspunderii, cu morala și demnitatea umană. Fundamentul legăturii dintre doi tineri care se căsătorește trebuie să fie reprezentat de o dragoste sinceră, bazată pe o serie de afinități psihice, morale, intelectuale — la care se adaugă, fără îndoială, atracția fizică, dorința de a aparține unul celuilalt cu trup și suflet. Scopul final însă rezidă în întemeierea unui cămin.

Reliefînd toate aceste idei, lucrarea de care ne ocupăm se adresează cu precădere celor tineri. În același timp, ea se dovedește a fi deosebit de utilă părinților, pedagogilor, tuturor celor care doresc a se documenta în vederea inițierii unor acțiuni educative.

Este meritul autoarei de a insista asupra necesității începerii de timpuriu a unei educații sexuale încadrate armonios în educația multilaterală a copilului. În acest context, putem vorbi de o creștere echilibrată, fără „complexe”, fără „crize” de pubertate, tînrul ajungînd la vîrsta rațiunii și a propriilor răspunderi cu o viziune realistă, corectă și fermă asupra vieții.

Materializarea în fapt a acestor principii va permite finalizarea chibzuită, bazată pe o hotărîre deplin conștientă; iar creșterea și educarea unei noi generații va însemna nu numai simpla perpetuare a „flăcării vieții”, ci și o torță cu care tinerei să-și poată lumina drumul cunoașterii, în căutarea și găsirea adevăratului sens al vieții și al dragostei.

Dr. Nicolae OSTIN
Reghin

Ca norme de notare se impun în primul rînd aprecierea volumului de cunoștințe ale elevului, apoi temeinicia acestor cunoștințe (constînd în înțelegerea, capacitatea de asociere a cunoștințelor în structurări noi și originale) și, în sfîrșit, verificarea priceperilor și deprinderilor practice (A. Hazgan).

Notarea impune, bineînțeles, respectarea unor anumite cerințe, cum ar fi: folosirea integrală a scării de notare, perspectiva în notare, ritmicitatea, unitatea, consecvența și continuitatea sistemului de notare. Aceste cerințe vor condiționa climatul moral și social al notării (A. Hazgan).

Apare clar faptul că nota constituie nu numai o modalitate de apreciere, ci și un mijloc eficace de perfecționare și autocontrol atît pentru profesor, cit și pentru elevi. Pentru educarea elevilor în aprecierea progresului lor școlar este foarte indicată metoda „interevaluării” (D. Muster). Această metodă poate servi atît pentru dezvoltarea unor calități de autocontrol „obiectiv”, cit și pentru formarea unor trăsături morale la elevi.

Observînd principalele aspecte ale examinării și notării (dezbatute cu competență de cei trei autori), nu putem însă să nu semnalăm și unele carențe și inconsecvențe în definirea și analiza unor noțiuni. Factorul „examen”, de pildă, e privit unilateral, doar de la examinator la examinat. E interesant însă să-l privim și din celălalt unghi, de la examinat la examinator. Cercetările de pedagogie modernă pe plan internațional abordează probleme de acest gen, ajungînd la rezultate foarte interesante.

Raportînd unele noțiuni la altele, cum ar fi examinarea, verificarea și ascultarea, se greșește, atribuindu-se noțiunii de examinare sfera cea mai mare (P. Popescu). După opinia noastră, noțiunea de verificare are o sferă mai largă decît cea de examinare, căci verificare facem întotdeauna în cadrul procesului instructiv-educativ, și nu orice verificare este neapărat o examinare, pe cînd procesul de examinare este în mod implicit o verificare a cunoștințelor, priceperilor, deprinderilor și aptitudinilor.

Deși conține unele suprapuneri de probleme în tratare, ca și unele noțiuni insuficient clarificate (asupra acestui aspect ne-am oprit mai înainte), „Metodologia examinării și notării elevilor” constituie o foarte bună bază de orientare și îndrumare a cadrelor didactice și totodată un îndemn pentru noi investigații în acest domeniu atît de important în condițiile actuale de modernizare a procesului de învățămînt din țara noastră.

Prof. Dan NECULA
Sinaia

CONTRIBUȚIA FAMILIEI
LA ORIENTAREA ȘCOLARĂ
ȘI PROFESIONALĂ A COPILOR

Ed. didactică și pedagogică, 1969

Orientarea școlară și profesională a copiilor este, în esență, o operă educativă, în care cuvîntul familiei are o greutate specifică deosebită, chiar dacă nu peste tot și nu totdeauna acest lucru este pus în evidență. De aceea considerăm că apariția lucrării: „Contribuția familiei la orientarea școlară și profesională a copiilor” este mai mult decît binevenită. O îndrumare psiho-pedagogică a familiei în problemele pe care le implică această importantă acțiune educativă este cu atît mai necesară, cu cît părinții sînt mai predispuși la erori, atît datorită lipsei unei culturi psihologice și pedagogice sistematice, cit mai ales „dragostei” lor generatoare

de subiectivism deformat. Cele opt microstudii privitoare la câteva din problemele teoretice și practice ale orientării poartă semnăturile unor cunoscuți cercetători în acest domeniu și sint investite cu girul științific a două autorități în materie: prof. dr. docent A. Chircev și prof. dr. D. Salade.

Primul studiu, semnat de coordonatorii științifici A. Chircev și D. Salade, lămurește noțiunile de orientare școlară, orientare profesională, prioritară profesională, precum și condițiile social-istorice în lumina cărora trebuie privite și înțelese aceste noțiuni și acțiuni.

Necesitatea și modalitățile pregătirii psiho-sociale a copilului în familie în vederea alegerii viitoarei profesii sint analizate într-un alt studiu semnat de A. Chircev. Conceput și realizat la modul problematizator, studiul promite și reușește să răspundă fundamentalelor întrebări pe care le ridică orientarea copiilor: 1) Cine este și ce reprezintă copilul nostru? 2) Ce vrea să devină copilul nostru? 3) Ce poate să devină copilul nostru? 4) Ce trebuie să devină copilul nostru? Pusă și rezolvată astfel, problema orientării devine și accesibilă, și convingătoare pentru părinți.

Ideea contribuției active și efective a familiei la îndrumarea profesională a copilului constituie pivotul cărții și al articolului semnat de D. Salade, vechi și cunoscut cercetător în domeniul orientării profesionale în țara noastră. Studiul oferă părinților sugestii și soluții adecvate, în funcție de diferitele stadii de dezvoltare a copilului și de treptele de școlarizare pe care se află.

Pe linia aceluiași indicații practice se înscriu studiile semnate de M. Ghivirigă: „Cunoașterea profesiilor începe în familie” și de R. Dăscălescu: „Timpul liber al copilului în familie”, în care se dau indicații privitoare la modul în care pot părinții să familiarizeze pe copii cu diferite profesii, începând cu cea practică de ei, atât prin acțiuni special organizate în acest scop, cât și prin utilizarea judicioasă a timpului liber al lor și al copiilor. În materialul lui R. Dăscălescu (cu care se încheie lucrarea) se demonstrează necesitatea colaborării familiei cu școala în orientarea școlară și profesională a tinerilor. Am utilizat termenul de demonstrație, căci, studiul este construit cu rigoarea unui silogism.

Utile pentru stimularea părinților la reflexii fructuoase ni se par și contribuțiile semnate de R. Ciurea și I. Laszloffy: „Meditații pentru părinți în pragul deciziei copilului pentru o profesie” și de M. Ghivirigă: „Munca copilului în familie și educarea dragostei de muncă”.

Am putea reproșa lucrării laconismul ei. În cele 84 de pagini autorii nu au reușit să spună tot ceea ce și-au propus. Puținătatea spațiului tipografic i-a obligat la un stil a cărui concizie este dăunătoare cititorului-părinte. Exemplele cu care autorii ar fi putut ilustra tezele teoretice, demonstrarea și argumentarea ideilor, discursivitatea expunerilor ar fi sporit simțitor valoarea acestei cărți cu o tematică atât de promițătoare.

De aceea, o așteptăm într-o nouă ediție (sau versiune), la dimensiunile pe care o necesită și o merită.

Lector univ. I. DRĂGAN
Timișoara

MENȚIUNI

RĂSFIND REVISTELE ȘCOLARE

În ansamblul lor, revistele școlare suscită un interes meritat în rândurile cititorilor din lumea școlii. Semnalăm cu plăcere, în măsura în care spațiul ne-o permite, câteva din numerele recente ale unor asemenea reviste. De bună seamă, ne puteam opri, la fel de bine, și la multe altele; căutarea unor profiluri reprezentative, originale, fiind o caracteristică generală a publicisticii profesorilor și elevilor.

„Sinteze”, revista Liceului „Ștefan cel Mare” din Suceava, cuprinde în numărul festiv, pe luna august, creații ale elevilor închinete Congresului al X-lea al P.C.R. și celei de a XXV-a aniversări a Eliberării patriei. Zeci și zeci de semnături, tot atâtea poeme, cîntece, creații matematice, confruntări — „sinteze” ale zborului spre maturitate, recomandă certitudinii viitoare ale promoțiilor actuale din liceu. Impresionează reușita cuprindere a multor speranțe creatoare.

O anchetă sugestivă, intitulată „La confluența generațiilor”, alătură mesajele absolvenților din 1944 și al celor 180 de absolvenți din 1969 ai liceului sucevean. Absolvenții din anul 25 al Eliberării răspund, între altele, cu multă încredere, și întrebării: Ce vreți să deveniți, până la semicentenarul Eliberării patriei?

Echilibrat, cu o finută grafică atrăgătoare, numărul 8 al revistei „Sinteze” merită o apreciere laudativă a paginilor sale — o izbită revistă literar-științifică a unui liceu.

„Freamăt” (Liceul nr. 3 Baia Mare). Un sumar bogat, zeci de semnături, rubrici, unele de cultură generală („Evocări”, „Cutezători”, „Încercări”), altele mai „profesionale” („Din activitatea cercurilor”, „Pe teme de artă”, „Perspective” etc.), frământări caracteristice spiritului școlar.

Cîteva „încercări” beletristice ascund, cu siguranță, surprize viitoare. Notabile sint, de pe acum, poemele în proză („Poemul timpului”, „Infinit”, „Sancta simplicitas”) semnate de Petronela Pantis, clasa a X-a E. În pagini se interferează elogii emoționante sub titlul generic „Dascălilor mei”, cu transpuneri din românește în alte limbi și chiar compuneri în limbi străine, cu probleme de matematică, fizică, chimie, geografie, cu îndemnuri, dezbateri, muzică, glume. Două eseuri, primul „Momente ale dezvoltării artei plastice hăimărene”, semnat de Dan Achim, clasa a XII-a, C, al doilea dedicat liricii lui Eminescu și a lui Blaga, autor Adriana Ambruș, clasa a XII-a A, recomandă grăitor nivelul, împletirea dintre luciditate și efluviu care-i prind foarte bine pe tinerii publiciști.

Un cuvînt de laudă merită, de asemenea, prezentarea grafică.

„Revista noastră”. Marcind continuarea timidă a unei activități publicistice foarte timpurii, numărul 2 al „Revistei noastre” se adresează și este scris în bună parte de elevii Școlii generale nr. 64 din București. Versuri, dedicate patriei și partidului, date istorice despre propria școală, între-

bări și răspunsuri, flashuri despre activitatea cercurilor etc. sint cuprinse în nu prea multe pagini, dintre care aproape jumătate reproduc încercări plastice ale elevilor.

Literatura și arta nu reprezintă unica tentație a elevilor de aici. Mai interesante încă decît încercările literare — trebuie remarcată totuși povestirea „Steaua cea verde”, scrisă de elevul în clasa a VI-a (I) Ivănescu Cristian — sint căutările publicistice propriu-zise, vibrația profesorilor și elevilor, în ipostază de gazetari la ceea ce este nou și actual.

Desigur, unele slăbiciuni se datoresc începutului. Paginile revistei se citesc cu interes și oarecare curiozitate, mai ales ținînd seama de ceea ce colectivul de redactare își propune pe viitor — diversificarea și îmbogățirea rubricilor, reflectarea cit mai autentică a vieții școlii.

NOTE

Pe scurt despre cărți

„Știință și sinteză”, Editura politică, 1969.

Este primul volum dintr-o nouă colecție, intitulată „Idei contemporane”, care va oferi publicului cititor român „lucrări științifice și filozofice ale unor personalități eminente ale vieții social-politice din întreaga lume, care abordează probleme majore, de mare actualitate, ale epocii contemporane”. „Știință și sinteză”, volumul inaugural al colecției, reunește textele expunerilor și dezbaterilor colloviului internațional organizat de U.N.E.S.C.O. cu prilejul împlinirii a 10 ani de la moartea lui Albert Einstein și a lui Pierre Teilhard de Chardin și împlinirii a 50 de ani de la apariția teoriei relativității generale. Neîndoios, „Idei contemporane” se anunță de pe acum o colecție de succes și de interes general.

Gh. Brătescu: „Etica medicală”, Editura științifică, 1969.

Transcriem, pentru culoarea lui, un fragment — începutul — din jurământul antic al medicilor: „Jur pe Apolo medicul, pe Asclepios, pe Higiia, pe Panacea, pe toți zeii și zeițele, luîndu-i ca martori, că voi îndeplini, pe cît mă vor ajuta puterile și priceperea, jurămintul și legămintul care urmează... Autorul cărții întreprinde o incursiune în trecutul meșteșugului vindecării, ajungînd pînă la dezvoltarea principiilor eticii medicale socialiste. Bineînțeles, fundamentarea etică a activității profesionale a medicului, într-o primă carte de acest fel, interesează nu numai pe cei care vindecă...

Valeriu Anania: „Du-te vreme, vino vreme!” Editura tineretului, 1969.

Poemul dramatic al autorului „Mioriței” și „Mesterului Manole” continuă, pe planul ficțiunii hrănite din folclorul nostru, o operă de împletire a teatrului cu poezia. Personajele sint, de această dată, cele ale basmului: Făt-Frumos, Juma' de om, Sfărmă-Piatră, Strimbă-Lemne etc. Poetul, în „Du-te vreme, vino vreme!”, nu creează însă propriu-zis un basm, ci dă o interpretare filozofico-poetică a timpului, folosind elementele basmelor tradiționale.

Nina Cassian: „Povestea a doi pui de tigru numiți Ninigru și Aligru”, Editura tineretului, 1969.

O poveste în versuri, umoristică, plină de peripeții exotice petrecute într-o junglă imaginară. O fabulă hazlie, cu morala ca atare: „Căci iată, ea și pe plan uman viața fiecărui tigru e-un roman... și iscălește Nina Cassian”. O nouă carte pentru copii a Ninei Cassian, ilustrată de Ligia Macovei.

Violeta Zamfirescu: „Colind de primăvară”, Editura tineretului, 1969.

Poezii adresate copiilor de vîrste diferite cu treceri de la tonuri grave („Mică autobiografie”) la altele... pompoase („Cîntecul școlarilor de clasa întâi”) sau șăgalnice: „Luna ca o arătare Strecurată prin perdele Umbă-n lucrurile mele, Vai, cită narușinare” („Luna haimana”). Cartea Violetei Zamfirescu mai cuprinde și „biografii” în versuri ale lucrurilor care impresionează pe copii („Mingea”, „Tractorul”, „Somnul jucărilor” etc.)

G.A.

LITERATURA COPILOR. Editura tineretului va publica în anul viitor o eulgerie de creații originale ale copiilor din țara noastră. Transcriem apelul pe care editura îl adresează educatorilor, prin intermediul revistei noastre:

„Părinți și pedagogi,

Pentru o bună eulgerie de texte originale ce urmează să apară în curînd, vă rugăm trimiteți-ne scurte povestiri, poezii, desene etc. realizate de copii de toate vîrstele ori censemnați-ne diferite manifestări de-ale lor (jocuri improvizate, vorbe de duh, ghicitori, șarade etc.). Indicați-ne totodată vîrsta micilor autori. Cele mai realizate încercări vor fi publicate și vor primi diferite mențiuni. Adresa noastră: EDITURA TINERETULUI, Redacția pentru copii, Str. Ion Ghica nr. 5, București”.

Interviu cu LOUIS VERNIERS

Distins pedagog belgian, secretar general al Ministerului Educației la Bruxelles, Louis Verniers este în același timp și un însuflețit animator al cinematografului. Ca vicepreședinte al Centrului Internațional de Film pentru Tineret de pe lângă UNESCO, el stimulează prin toate mijloacele creația cinematografică adresată unor categorii ale publicului care formează astăzi marea majoritate în sălile de proiecție: copii, adolescenți, tineri. Ne-am bucurat că, în calitatea sa de educator și de prieten al artei imaginii, îi putem lua un interviu pentru cititorii revistei „Coloșii”. Primele noastre întrebări s-au referit la relația dintre cinematograf și copii:

— Credeți că înțelegerea și experiența de viață, reduse, ale copilului, ar limita posibilitățile artistice ale genului?

— De la început trebuie să constatăm, că în timpul nostru, ca o consecință a televiziunii, a răspîndirii ziarelor ilustrate, a radio-ului, maturizarea copilului e mai rapidă. Vreau să spun că, la o vîrstă mult mai mică, el ajunge la o înțelegere relativ mai înaltă. Firește că există subiecte care n-ar trebui expuse copiilor, fiindcă nu au suficientă comprehensiune; firește că i se cere cineastului care se adresează copiilor să-și aleagă subiectul cum trebuie. Dar, în același timp, cred că aproape totul depinde de calitatea filmului, de mijloacele artistice cu care este expus subiectul. În concluzie: nu cred că astăzi înțelegerea copilului ar limita cumva posibilitățile filmului.

— Nu vi se pare că filmele create special pentru ei îi atrag pe copii în mai mică măsură decît o fac filmele adresate adulților?

— Nu e o regulă! Fenomenul pe care îl sesizați se petrece mai curînd în cazul adolescenților. Dacă filmul de copii e bine făcut, el va suscita interesul foarte viu al publicului la orice vîrstă. După cum unele filme care n-au fost făcute special pentru copii, ci pentru circuitele obișnuite, pot conveni extraordinar de bine copiilor. Deși nu le-au fost destinate, pot să-i instruiască, pot contribui la educarea lor.

— Referindu-ne acum la categoria filmului de adolescenți și tineret — vi se pare că „cinematograful” izbuteste să exercite o influență asupra caracterelor în formare, și, în caz afirmativ, această influență este pozitivă, sau dăunătoare?

— Întrebarea pe care mi-o puneți este foarte complicată. Răspunsul ei variază în funcție de situația din fiecare țară. Există, din păcate, astăzi multe țări, mai ales în Europa occidentală și în S.U.A., în care influența cinematografului asupra tineretului, judecată în ansamblu, este mai mult rea decît bună, este chiar nocivă în unele cazuri. Nu putem să nu legăm

creșterea agresivității tineretului de răspîndirea tot mai pronunțată a violenței, prin puternicele mijloace audio-vizuale moderne.

— Totuși, luînd apărarea cinematografului, numeroși sociologi argumentează, pe baza unor statistici, că delinquența juvenilă — de pildă — nu este astăzi mai ridicată decît în perioada în care cinematograful nu exista...

— Pe baza statisticii, spuneți? Asta îmi amintește de unul din profesorii mei de facultate, care preda statistica și care își începea întotdeauna cursul unei științe care are meritul de a furniza unul din mijloacele de a ocoli adevărul! Statisticile care sînt invocate de apărătorii cinematografului comercial au întotdeauna un caracter „pro causa”. Trebuie să analizăm condițiile în care au fost făcute anchetele, să avem în vedere orașul sau țara unde acestea au fost întreprinse.

— Centrul internațional al filmului pentru tineret a încercat o asemenea analiză pe baze statistice?

— N-am avut mijloace să organizăm asemenea studii de amploare în această direcție, dar unii din membrii Centrului au desfășurat, în țările lor, asemenea cercetări. Și trebuie să spun că rezultatele n-au pledat de fel în favoarea cinematografului comercial. Dealtminteri, foarte recent a avut loc un colocviu internațional pentru filmele de cinematograf și televiziune, care a adresat UNESCO recomandarea de a întreprinde o acțiune sistematică împotriva violenței răspîndite prin mijloace audio-vizuale.

— Care este — după părerea dvs. —, în filmul adresat copiilor și tineretului, raportul dintre cinematograf și pedagogie?

— Cineastii nu sînt educatori, asta trebuie să fie clar pentru toată lumea, dar se presupune că

e nevoie să aibă cel puțin puncte de contact cu educatorii, psihologii, sociologii. Din punctul meu de vedere, al unui vechi pedagog, nu este suficient ca cineastul să fie preocupat numai de perfecțiunea artistică a filmului său. El e dator să și prevadă influența pe care spectacolul o va avea asupra spectatorilor cărora își dedică opera. Aceasta nu înseamnă nicidecum filme „moralizatoare”. Nu vreau să spun nici măcar că ar trebui ascunse de ochii tineretului realitățile vieții, oricît de crude ar fi. Numai că s-ar cere ca filmul să fie un instrument de formare morală și civică și să nu se uite că cinematograful și televiziunea sînt mijloace extrem de puternice ale educației. Atunci cînd revendic eliminarea violenței și erotismului pur din cinematografia adresată tineretului, nu intenționez cîtuși de puțin să limitez libertatea omului de artă. Dar, în calitate nu numai de educator, ci și de părinte, de cetățean al acestei epoci, am și eu dreptul să pretind cinematografului o contribuție mai activă la înțelegerea unei umanități mai bune decît cea pe care o cunoaștem.

Teodor Caranfil

U.R.S.S.

COPIII ȘI GIMNAS-TICA DE DIMINEA-ȚĂ

În nr. 7/1969 al revistei „Semia i škola” A. Zubko, din Harkov, publică în rubrica „Serisori pe diverse teme” un articol despre gimnastica de înviorare la copii.

Autorul pornește de la constatarea că mulți părinți se plâng că dimineța copiii lor se trezesc greu, n-au poftă de mîncare și la școală, la prima oră, sînt moleșiți. Vinovați de acest lucru sînt în primul rînd părinții, pentru că nu-i obișnuiesc pe copii cu exercițiile de înviorare. Aceste exerciții nu numai că le alungă somnul și le fortifică organismul, dar creează, totodată, școlarului o bună dispoziție pentru întreaga zi.

A. Zubko, tatăl unei fetițe, destăinuie cititorilor „secretul” prin care un copil poate fi deprins cu acest fel de exerciții, împărtășindu-și propria experiență. La început, spune autorul, fetiței i-a fost greu să se scoale mai devreme ca de obicei și să se obișnuiască cu aerul răcoros de afară. Apoi, treptat, s-a deprins și cu exercițiile, și cu aerul rece, și cu trezirea de dimineată. Somnul îi dispărea după primele mișcări executate! În prezent, aceste exerciții matinale i-au intrat în reflex, reprezintă o adevărată necesitate vitală, fără de care nu-și poate începe ziua. Pentru ea nu mai este o problemă să se trezească dimineată; micul dejun îl ia întotdeauna cu poftă; organismul ei se dezvoltă puternic și armonios. În plus, fetița nu mai suferă de nici o afecțiune.

Cele 20—30 de minute necesare înviorării de dimineată sînt oare un timp pierdut? Nu! — răspunde autorul articolului din „Semia i škola” — ele reprezintă, mai ales pentru copii, un important izvor de sănătate, de bună dispoziție, și, indirect, un drum spre notele bune!

R. DIMITRIE

ITALIA

HIPODO-TAȚII

În nr. 2/1969 al revistei „Scuola e famiglia”, publicată de Centro didattico nazionale din Roma, dr. G. Trapani studiază problema hipodotațiilor. Prin hipodotați, autorul înțelege pe copiii a căror inteligență este la limita normalului și care în școală alcătuiesc grupul de elevi codași — reprezentînd cam 10%, 12% din totalul școlarilor — grup care nu reușește să dea randamentul normal și a cărui prezență se face simțită deosebi în cursul secundar.

În această categorie nu trebuie să fie cuprinși însă aceia care — numiți de autor pseudohipodotați — sînt, din punct de vedere al randamentului școlar, la nivelul hipodotațiilor, dar la care cauza randamentului scăzut nu este o inteligență insuficientă, ci o stare de inadaptabilitate, mai mult sau mai puțin trecătoare, față de noul mediu școlar.

Autorul distinge trei forme mai însemnate de inadaptabilitate: o inadaptabilitate reactivă strîns legată de criza pubertății și care, în general, se rezolvă de la sine; o inadaptabilitate legată de tulburări ale personalității, mai ales de ordin afectiv, caracterizată, cîteodată, printr-o mai mare accentuare a pasivității sau a opoziției și uneori, chiar prin simptome psihosomatice (vărsături, tulburări stomacale, cefalee). Asemenea cazuri trebuie să fie depistate cît mai repede cu putință întrucît ele pot fi vindecate printr-un tratament adecvat. În sfîrșit, în alte cazuri, inadaptabilitatea își găsește originea în condițiile social-culturale inapoiate din care provine elevul.

Numărul mare al hipodotațiilor — peste a zecea parte din numărul școlarilor — și necesitățile societății actuale de a utiliza cît mai eficient capacitățile tuturor membrilor ei, impun o analiză atentă a acestei probleme.

Hipodotatul se dovedește incapabil să abstractizeze sau să folosească structuri logice, întrucît gîndirea lui este legată de concret, de realitatea perceptivă și cum dezvoltarea lui intelectuală nu e numai incompletă și lentă,

dar și slabă din punct de vedere dinamic, educarea lui se dovedește dificilă.

Existența hipodotațiilor creează școlii secundare probleme a căror rezolvare nu e deloc ușoară. Repetarea clasei nu numai că este ineficace întrucît îl pune pe elev, în anul următor, în aceeași situație școlară, dar este contraindicată și pentru că îi cauzează un „stress” emotiv care agravează starea de inferioritate a elevului. Școala, singură, nu poate rezolva problemele puse de existența hipodotațiilor pentru că are nevoie de sprijinul specialiștilor (medici, psihologi, sociologi) care să colaboreze la punerea diagnosticului și indicarea tratamentelor.

Trebuie să se țină seama că hipodotatul nu este un deficient grav care urmează să fie izolat, ci un îns care întâmpină dificultăți la nivelul abstract și verbal și care prezintă o imaturitate afectivă și o personalitate insuficient structurată. Această stare se agravează cu anii dacă nu se intervine în mod potrivit. O mai strînsă legătură între școală și familie, clase mai puțin populate, orare și programe mai bine adaptate elevilor, un învățămînt în care profesorul să țină mai mult seama nu numai de structurile de bază ale materiei, ci și de structurile logice ale elevului, un învățămînt cît mai individualizat cu putință ar fi mult mai profitabil elevilor în general și în special hipodotațiilor care, în felul acesta, ar depăși punctul de criză, de plafonare, și ar putea da societății mai mult decît îi dau în prezent.

Titus PĂRVULESCU

R.S.F. IUGOSLAVIA

ROLUL FAMILIEI

La Novisad s-a ținut o conferință privind rolul familiei în educarea tineretului. Savanți, oameni de știință, pedagogi au prezentat referate și și-au expus punctul de vedere în această problemă pe baza experienței și practicii lor științifice.

Opiniile împărtășite, după cum ne informează revista „Porodica i dijete” nr. 5/1969, au fost diferite. Unii participanți la conferință, de pildă, acordă un rol minim familiei în educație. Ei își întemeiază această părere pe faptul că legăturile conjugale din multe familii sînt instabile — deci sarcinile cele mai importante în educarea tineretului ar trebui să revină școlii, societății. Alții, dimpotrivă, susțin că familia, în primul rînd, este factorul răspunzător de felul în care crește tineretele generații. În sprijinul acestei opinii aduc ca argument numărul încă insuficient de cadre calificate în domeniul educației.

La conferință, pe baza constatărilor științifice — se spune în revistă — au fost combătute tezele potrivit cărora mama trebuie să fie în permanență lîngă copil în prima perioadă a vieții. Cercetările efectuate au arătat că cei mai mulți dintre părinții copiilor aflați în casele educativ-corecționale (68%) nu erau în timpul muncii; deci, pentru a educa un copil sub toate aspectele, nu e absolut necesară permanența mamei acasă sau scoaterea ei din producție.

Familia este de neînlucuit în educație. „Nu este atât de important timpul pe care părinții îl petrec cu copilul lor — citim în articolul din „Porodica i dijete” — cît de importante sînt relațiile normale, sănătoase, între membrii familiei, influența lor asupra formării opticii de viață a tînrului”.

Ivan ANTIN

FRANȚA

ACTIVITĂ-ȚILE SPORTIVE ȘI FIZICE

Revista lunară a partidului comunist francez, „L'école et la nation”, publică în numărul său dublu, din iunie a.c., un anteproiect de propuneri prezentat de comisia sportivă a Comitetului

Central. În partea introductivă, se spune, între altele:

„Dezvoltarea considerabilă a noilor forme de activitate fizică, atât de felurite, a sporturilor, a vieții în aer liber, a odihnei active în timpul vacanțelor, a turismului, răsunetul mondial al manifestărilor sportului de performanță și, în deosebi, al jocurilor olimpice influențează puternic viața omului contemporan. Această activitate constituie, în epoca noastră, un fenomen social de mare importanță care se bazează pe realitățile economice, sociale, politice și științifice și care nu poate fi socotită neutră. Ea reflectă, în felul ei, după cum dovedește, la tot pasul, actualitatea sportivă, luptele epocii noastre, contradicțiile unei lumi care poartă pecetea revoluției științifice și tehnice, a trecerii de la capitalism la socialism, a eliberării popoarelor din colonii.”

Activitățile fizice și sportiv-educative au ca finalitate generală contribuția la formarea omului și a cetățeanului, la satisfacerea nevoilor lui, la îmbogățirea naturii umane, iar ca finalitate specifică, pregătirea lui în vederea activităților fizice ale vieții reale, ale vieții sociale în continuă devenire.

Transformările vieții moderne în drumul ei spre socialism și comunism impun nu numai crearea bazelor materiale necesare, ci și formarea unui om nou, de o mare competență politehnică, de o mare pricepere, dispunînd de plenitudinea mijloacelor sale fizice și fiind bine inițiat în formele multiple ale folosirii timpului liber într-un spirit educativ modern.

În continuare sînt analizate condițiile în care a apărut și s-au dezvoltat în societatea franceză activitățile fizice și sportive, apoi sînt expuse principiile care trebuie respectate atunci cînd se elaborează măsurile care privesc organizarea și răspîndirea acestor activități, precum și propunerile partidului comunist francez pentru ca activitățile fizice și sporturile să fie integrate într-o adevărată educație democratică al cărei scop este formarea omului de tip nou. Într-un capitol intitulat „Propuneri imediate”, este prezent un proiect de lege pentru dezvoltarea și organizarea activităților fizice, sportive și a vieții în aer liber, astfel încît să poată beneficia de ele întreg poporul și nu numai cîteva categorii privilegiate.

În „concluzii” se arată că, în epoca noastră, avîntul și transformarea în sens progresist a diferitelor activități fizice sînt o necesitate a dezvoltării sociale, un răspuns la nevoile tot mai mari ale tineretului.

Titus PĂRVULESCU

R. D. GERMANĂ

DIRECTORUL, FACTORUL ACTIV ÎN ȘCOALĂ

În nr. 32/1969 al ziarului „Deutsche Lehrerzeitung”, sub semnătura lui Martin Buche, se publică un îndrumar pentru directorii de școală.

Problemele existente în fiecare școală sînt multiple și complexe. Ele, evident, nu se pot rezolva, toate, în același mod. Trebuie să se țină seama de stadiul de dezvoltare al școlii respective, de condițiile specifice locale etc.

Ca un îndreptar general, autorul propune întocmirea, în colaborare cu cadrele didactice ale școlii, a unui plan de activitate, la baza căruia să stea experiența anilor precedenți. Planul, odată întocmit, se recomandă să fie respectat pe toată durata anului școlar. El însă nu trebuie înțeles ca o dogmă rigidă, ci doar ca niște puncte de reper între care să se desfășoare, creator, activitatea fiecărui director.

Planul este alcătuit din două părți distincte. În prima parte sînt incluse: informarea directorului asupra muncii pe care o va desfășura (cadre didactice, nivelul de pregătire a elevilor, programa școlară, condițiile materiale etc.), transcrierea hotărîrilor și circularilor legale, termenele hotărîte pentru executare etc.

A doua parte cuprinde: studiul hotărîrilor, valorificarea ultimului proces verbal de inspecție, programul vizitei la ore și a obiectivelor urmărite, prelucrarea unor probleme cunoscute, ce umează să fie analizate la vizita următoare măsurile luate în consiliile pedagogice, etc.

Maria IORGULESCU

ARBORE PREISTORIC

În straturile de cărbune din masivul Zanghezur (R.S.S. Armeană) geologii au descoperit un arbore preistoric uriaș, care s-a păstrat intact pînă în zilele noastre. Scos afară bucată cu bucată și reconstituit, arborele cîntărește nu mai puțin de 5 tone, iar tulpina sa impresionantă de abia o cuprind 6 oameni. El poate fi admirat în holul Universității de stat din Erevan, unde se află expus. Vîrsta arborelui: circa 30 de milioane de ani!

MESERIE RISCANTĂ

Pe Coasta de Azur a apărut de curînd o nouă meserie: aceea de polițist subacvatic. Ea a luat ființă pentru a combate braconajul submarin practicat de tot mai mulți indivizi fără scrupule, care încalcă legile privitoare la vînătoarea sub apă, distrugînd fauna din preajma litoralului.

Angajații poliției subacvatice dispun de o pregătire specială. Ei pot sări din elicopter de la orice înălțime și se pot scufunda în apă pînă la peste 40 de metri.

Adeseori baraconierii sînt prinși de polițiști chiar în flagrant delict.

CÎT E DE MARE FORȚA UNUI GÎNDAC

În pădurile din America de Sud trăiește un gîndac de culoare închisă, care la maturitate atinge 10 centimetri lungime. Forța fizică a acestui gîndac numit megazom este uimitoare: el poate să transporte o greutate de 800 de ori mai mare decît cea proprie.

CEL MAI MARE TELEVIZOR DIN LUME

La etajul III al clădirii unde își are sediul compania „Sony“ din Tokio, a fost instalat cel mai mare televizor din lume. El recepționează emisiunile în culori și le redă pe un ecran de dimensiuni neobișnuite (avînd diametrul de 2,5 m.). La fabricarea și instalarea acestui obiect de reclamă, constructorii au muncit doi ani de zile.

MAȘINĂ DE SCRIS PENTRU ÎNDRĂGOSTIȚI

În Japonia a fost pusă în comerț o mașină de scris pentru îndrăgostiți. Particularitatea acesteia constă în faptul că pe clapele ei nu sînt scrise litere ca la mașinile obișnuite, ci sînt desenate anumite semene — simboluri — la care apelează, de obicei, cei atinși de săgeata lui Amor: inimă străpunse de săgeți, mîini înlănțuite „pe veșnicie“, inele, porumbei, flori etc. Mașina e foarte solicitată.

UN MILION DE STELE

Adeseori în nopțile senine, pe cer vedem niște stele, mai mari sau mai mici, care se mișcă în diferite direcții. Sînt sateliții artificiali sau numai rămășițele ultimelor trepte ale rachetelor lansate în cosmos de cînd a început asaltul omului asupra spațiilor extraterestre. În prezent, în jurul Terrei se rotește peste o mie de asemenea corpuri luminoase. Dacă numărul lansărilor de sateliți artificiali și de rachete cosmice va crește în același ritm, la sfîrșitul următoarelor două decenii se preconizează rotirea în jurul pămîntului a nu mai puțin de un milion de stele artificiale. Evident atunci nopțile vor fi mult mai feerice.

VULCANII ȘI ENERGIA

După calculele specialiștilor, energia înmagazinată de vulcanii activi de pe glob se cifrează la 500 milioane kilowați. E o energie uriașă, pe care omul încearcă să o supună în folosul său.

Anul trecut, în U.R.S.S. (Kamceatka) a început construirea unei centrale electrice care utilizează energia geotermică (a vulcanilor).

Schematic, procesul care are loc aici este următorul: spre craterul eruptiv al vulcanului este dirijat un șuvoi de ape subterane. În timpul cutremurului, apa fierbinte pătrunde în rocile poroase ale vulcanului, se transformă în vapori degajînd o presiune de sute de atmosfere. Prin deschizături speciale în aceste roci, vaporii sub presiune ies la suprafață unde se izbesc de paletele uriașe ale turbinelor.

Energia furnizată de centralele geotermice este de două ori și jumătate mai ieftină decît a termocentralelor obișnuite.

FILM DOCUMENTAR ÎN ȘASE SERII

Despre Jocurile Olimpice de la Mexic (1968) se turnează în prezent un imens film documentar — în șase serii. Autorul scenariului, regizor și în același timp producător al filmului, este o singură persoană: mexicanul Roberto Isaak. Pentru a ne da seama de dimensiunile acestei pelicule, e de ajuns să arătăm că imaginile de pe ea au fost filmate de un număr impresionant de operatori — 180!

IERARHIA... URECHILOR

Vechii locuitori ai Mesopotamiei credeau că rațiunea omului este plasată în... urechi. Toate sfaturile și îndrumările — susțineau ei — îi parvin omului pe cale auditivă. Organul auzului primea, în felul acesta, o considerație deosebită și era socotit de natură divină.

În scară ierarhică, zeitățile erau reprezentate, tot din aceste motive, după mărimea pavilioanelor de la extremitățile capului. Nu de mult, pe locul legendarului Babilon s-a descoperit statueta unei astfel de zeiță. Ea datează de aproximativ 2800 de ani și are urechile de dimensiuni neobișnuite.

EXPOZIȚIE CU OBIECTE DE PRISOS

Sanatoriul „Djergalan“ de pe malul lacului Issik-Kul dispune de o colecție foarte originală. Într-una din sălile sale s-a amenajat o expoziție care cuprinde: cîrji, bastoane, cărucioare etc. Ele au rămas de la pacienții veniți aici să se vindece într-o stare gravă. Proprietățile terapeutice ale nămolului, cura de ape minerale, aerul tare al stațiunii, combinate cu tratamentul farmacologic al specialiștilor, au repus pe picioare mulți bolnavi, făcînd de prisos aceste obiecte, pe care la plecare le-au lăsat sanatoriului drept amintire.

COLOCVII

DESPRE ȘCOALĂ, FAMILIE ȘI SOCIETATE

Revistă lunară editată de Ministerul Învățămîntului

COLEGIUL DE REDACȚIE: CONST. ARSENE,

înv. emerit, Pitești; ION ASZODY, publicist; Dr. OCT. BERLOGEA; BIANCA BRATU, lector univ. prof. univ. dr. TATIANA SIAMA-CAZACU; SABINA CONSTANTIN, prof. Cluj; AL. GEORGESCU, dir. Editurii tineretului; EMIL GIURGIUCA, prof. emerit (redactor șef); CRISTINA GOGA, dir. Casei de copii nr. 2, București; MARIA IACOBESCU, dir. Șc. ped. Bacău; I. MĂTEI, sociolog; prof. univ. dr. IOAN MORARU; LIDIA NICULESCU-MIZIL; LUCIA OLTEANU, red. șef al publicațiilor pentru copii; VERONICA PORUMBACU; STELA PREDESCU prof. M. RATIU, prof. redactor șef adjunct; NICOLAE SORIN, prof. univ. dr. URSULA ȘCHIOPU; ECATERINA ȚIRCA, educatoare; RADU TUDORAN; ERWIN WILK, profesor, București.

Prezentarea grafică și artistică: C. BIVOLARU

Redacția și Administrația, București,
Str. Arcului Nr. 8, Sect. 2
Telefon: 11.01.12

CUPRINSUL

AL. BOJIN: Al. Vlahuță, om și cetățean

ANCHETĂ PEDAGOGICĂ

PERFECTIONAREA CONTINUĂ A CADRELOR DIDACTICE

Participă: Prof. ION STĂNCULESCU, vicepreședinte al Societății de științe fizice și chimice din R.S. România; prof. MIRCEA ANGHELESCU, secretarul Societății; JEAN FRĂȚILĂ inspector școlar șef al județului Prahova; prof. I. MCCANU, directorul Școlii generale nr. 85 din București; prof. ȘERBAN CONSTANTINESCU, directorul Școlii generale Brănești, jud. Ilfov; prof. NICOLAE RĂCOBĂNU, directorul Școlii generale nr. 1 Crevedia, jud. Ilfov; prof. ION ENACHE directorul Școlii generale Valea Plopilor — Ghimpați, jud. Ilfov; prof. SANDU LĂZĂRESCU, șef al serviciului studii din Centrul de documentare pentru învățămîntul de cultură generală și autoperfecționarea cadrelor didactice; prof. emerit ION VICOL, Liceul „Mihai Viteazul“ din București.

ADRIANA ONOFREI: Factorii psihici și oboseala

OPINII

DUMITRU POPA: Punete nevralgice în notare și apreciere. Cauze și consecințe. T. MANGEAVAS: Calitatea exprimării în compunerile școlare

PUNCTE DE VEDERE

Dr. C. SĂNDULESCU: Pentru umanismul clasice

ION BERINDE: Simplificarea scrisului

CONSULTAȚII

Pentru profesorii de științe naturale CONSTANTIN BOGĂESCU: Tipuri de organizare a sistemului nervos pe scara lumii animale

Pentru profesorii de matematică

EUGEN RUSU: Răspunsuri la întrebările cititorilor

Pentru părinți

I.Gh. CĂRMU: Supraestimarea propriei persoane

TINERETUL ȘI LUMEA DE AZI

Gh. MOVILĂ: Tinerii despre omul ideal

VIORICA VASILIU: Limbajul la copiii mici

VIRGIL ȘTEF: Mărgicâ

EMIL VERZA: Multismul electiv la copii

ION ANDREIȚĂ: Nepoții lui Moș Ion Roată

AȘA DA! AȘA NU!

PAVEL PETROMAN: Ecouri la un articol; A. GHEORGHE: Memento;

L. BELCEA: „Ar trebui să-ți fie rușine!“;

CONSTANTIN IOVU: O față invizibilă

CABINET MEDICAL

Dr. IANCU GONTEA: Laptele — aliment indispensabil pentru copil

Dr. CAROL SZIFFERT: Reumatismul cerebral la copii

TRIBUNA „COLOCVII“

ION GHELASE: Unele aspecte ale educației; D. ANGELESCU: Reclamațiile;

MARIUS POPESCU: Unde se învață fumatul?

CRONICI • COMENTARII • NOTE

NICOLAE OSTIN: Dr. Adriana Deculescu: Viața și dragostea; DAN NEGULA: Metodologia examinării și notării elevilor;

I. DRĂGAN: Contribuția familiei la orientarea școlară și profesională a copiilor; G.A.: Răsfoind revistele școlare; Pe scurt despre cărți.

MERIDIANE

T. CARANFIL: Interviu cu LOUIS VERNIERS — despre funcția educativă a filmului.

ȘTIRI DIN: U.R.S.S., ITALIA, R.S.F. IUGOSLAVIA, FRANȚA, R.D. GERMANĂ

CALEIDOSCOP • PUBLICITATE •

SĂPTĂMÎNA ECONOMIEI

Marecătă în fiecare an, la sfârșit de octombrie, de bogate manifestări de natură spirituală, „Săptămîna economiei“ capătă tot mai mult aura unui eveniment tradițional încărcat de multe semnificații. Constituind atribute proprii poporului nostru, cumpătarea, chibzuința, spiritul de economie își găsească un corespondent valoric important în numărul din ce în ce mai mare de librete de economii deficiente de populație, în soldul general al depunerilor populației la C.E.C. în continuă creștere.

La 30 septembrie 1969, numărul libretelor de economii s-a ridicat aproape la 6 milioane. Aceasta înseamnă că un libret de economii revine astăzi la 3 locuitori. În anul 1960, numărul libretelor de economii a fost de 2,7 milioane, revenind 1 libret la 7 locuitori. La sfârșitul trimestrului III a.e. soldul general al depunerilor la C.E.C. ale populației de la orașe și sate a fost cu 9% mai mare decât cel existent la 31 decembrie 1968. Acest indicator de bază care ilustrează dezvoltarea acțiunii de economisire este astăzi de 10,9 ori mai mare decât la sfârșitul anului 1960.

Despre tradiționala sărbătoare anuală a economiei „Săptămîna economiei“, ea și despre însemnătatea pe care o prezintă pentru fiecare individ spiritul de ordine, cheltuire chibzuită a banilor, scriitorul George Călinescu a scris în revista „Contemporanul“, în urmă cu un deceniu, articolul pe care îl publicăm în această pagină.

ECONOMIA

Sintem în „Săptămîna economiei“, oamenii muncii sînt îndemnați să se folosească tot mai mult în interes propriu și obște de Casele de economii. Iată un subiect profund, mi-am zis îndată.

— Și credeți că asta are vreun raport cu literatura și cu arta? m-a întrebat cineva.

— Cum nici nu-ți închipui! Ascultă. Furnica strînge, albina strînge, astea sînt virtuți notorii pe scara viciuților inferioare, cunoscute din fable. Cînd e vorba de om, chestiunea devine delicată. Cu ce se hrănește omul? Cu alimente digerabile, cei zice, și ai dreptate. Un nutriment rațional și sănătos e absolut necesar cetățeanului unui popor puternic și constructiv. Pe vremuri, în societatea veche, lipsa omului și asta, și a vorbi de economie, atunci, părea o ironie:

N-am cămașă, n-am mîncare,

Că și biata mă-sa n-are.

N-are a toaree, n-are a țese

Și din trențe nu mă țese.

Că plătesc, plătesc, plătesc

Și nu se mai răfuiesc.

Toate-n piață la ciocoi.

Lumea nu e pentru noi.

Și totuși tărînul cel mai obidit își făcea un vestmint de sărbătoare, mergea la horă, născocea cîntece, creta lingurile și stîlpii casei, împodobește blidele și uclelele. De aci a ieșit minunata artă populară și folclorul literar. Mîncarea singură nu hrănește îndeajuns pe om, care mai are un sistem digestiv subtil, în creier. La ultima limită, hrana și băutura nu dau vigoare deplină omului, dacă n-au trecut prin ochi și urechi, în alambicurile cerebrale. Falernul nu-l ling din băltoacă, ci-l torn din eleganta omforă. Varsă-mi șampania cea mai autentică într-un butoi și-ndeamnă-mă să-mi vir capul în ea, și n-am făcut nimic. Îmi trebuie cupa de sticlă fină, care răsună muzical, deasupra lustruri de cristal, pe masă pînă fină, farfuri de porțelan și tacîmuri de argint. Dă-mi păstrăcul pisat în puiliță și mă ridic nesătut de la masă. Întinde-l dimpotrivă frumos pe un platou dacă se poate ornamentat delicat de un argintar de talia lui Benvenuto Cellini, așa încît să-i văd rubinele și smaragdele de pe piele și să am sentimentul că l-am prins în izvorul de munte. Văd că clipești din ochi, socotești că sînt în aberație. Ei bine, onorabile, nu. Vreau să-ți demonstrez numai că activitatea

noastră cea mai viscerală, cea mai strîns legată de conservarea fiziologică, are un puternic aspect cultural, și, pe deasupra, că hrana supremă a omului, fără de care ne îmbolnăvim de o gravă avitaminoză, este cultura. A face economii, în general, înseamnă, mai ales, a-ți asigura hrana intelectuală, bugetul spiritual. Punerea deoparte nu-i avariție, omul înțelept nu strînge ca să strîngă, ci ca să cheltuiască în mod superior. Cu ei regimul nostru asigură omului care muncește o bună întreținere fiziologică, cu atît acesta trebuie să se chibzuie spre a se bucura de marea hrană de care altdată avea parte atît de puțin. Intr-un sat trăia o babă foarte plină de umor căreia îi plăcea să răspundă la o anume întrebare. Îndemnat cu cotul de un moș, am chestionat-o și eu:

— Ai copii, mătușă?

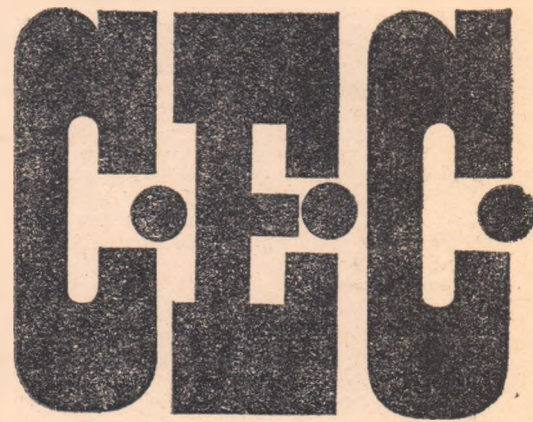
— Am acut, zice baba, doi flăcăi și amîndoi mi-au murit înecați.

— Cum așa? mă mirai eu.

— Da, măică, unul s-a înecat în lac și altul cu un os de pește.

Pe urmă, m-am lămurit. Unul din ei avea preocupări, să zicem arheologice. S-a dat așund în lac, fiindcă auzise că în el se află o zină de piatră. Celălalt, era pur și simplu locom. Iată, o caracterologie clară. Pe alt plan social, unul ar fi adunat statui, și-ar fi construit bazine și sîntini împodobindu-le cu delfini de piatră și personaje mitologice, celălalt și-ar fi irosit acutul în festinuri.

Putem foarte bine înțelege că o tărînime lipită pămîntului n-a putut să ridice monumente colosale, ca să ne lase moștenire culturală importantă. Dar apare, la prima vedere, inexplicabilă „mizeria“ clasei moșierești și a celei burgheze de la noi. Apărîndu-și aprig interesele lor și exploatîndu-și șerbii ori proletarii, clasele asupritoare din alte țări și-au sporit acutul, punînd accentul cu deosebire pe investițiile de ordin artistic, singurele solide. Orașe cu o populație minimă, niște țărgușoare, cuprind edificii enorme, publice ori particulare. Negustorul unei comune mercantile și iudicat un palat nemăsurat, l-a împodobit cu statui și cu picturi, aducînd artiștii cei mai vestiți, el a lăsat urmașilor săi o adevărată galerie de opere de artă, iar azi comuna încă pustie, față de alte metropole cu milioane de locuitori, e un adevărat muzeu de o

valoare inestimabilă în care casă de casă și monument de monument atestă puterea inică, e adevărat, a unei clase, însă folosită cu inteligență speculative. Poporul poate oricînd prelua acolo, și-n unele părți a preluat, ceea ce de fapt a fost al său. În sudori, masele au pus stîncă peste stîncă pînă ce s-a ridicat domul gigantic în care doarme orgolios într-un sarcofag imperatorului sau riga, simulat în marmoră deasupra lui; în lacrimi și bice a fost săpat în muntele de piatră castelul seniorului. Dar cel puțin au rămas și au devenit azi — sau pot deveni miine — bunuri populare și exemple de creație a marilor artiști. Existența lor e un izvor de bogăție națională. Rău însă este cînd exploatarea nu lasă decît oasele de la peștii mînceați. Marca noastră moșieră și burgheză n-au fost numai exploatoare, ci și mărginite la existența vegetativă. Nici castele, nici statui, nici tablouri, nici gobelinuri, nici case de Saxa. Un Bernini ori un Velasquez s-ar fi spînzurat în asemenea condiții. Toți galbenii și argintii luați de pe griul și oile noastre s-au vărsat în locurile Occidentului și au fost băuți în pahare de rînd. Unde-i Palazzo Pitti, unde e Palazzo Ricciardi, unde Escorialul, unde Versailles-ul? Cum poate poporul român să-și răscumpere sudorile de la niște oameni de nimic, care au confundat totdeauna creierul cu stomacul, și inima cu intestinele?

Mă bucur cînd directorul general al Casei de Economii zice: cutare, făcînd depuneri, a fost în stare să-și procure obiecte de valoare, unul și-a cumpărat mobilă, altul și-a construit casă. Da, trebuie să învățăm cam potrivit cu puterile fiecăruia și proporționînd necesitățile stomacului și ale creierului, să cumpărăm un tablou, să mobilăm frumos o odaie. Dar grandioasele investiții de artă nu le putem avea decît prin unirea tuturor și prin planul statal. Astfel se vor proiecta marile, strălucitele monumente ale viitorului patriei noastre.

P R E F E R A Ț I B I S C U I Ț I I

◆ „MIRELA“

◆ „DELICIA“

◆ „MOZAIC“

◆ „FARUL“

Rețete utile

Biscuiții au — după cum se știe — o foarte largă folosire. La ceai, cafea, cacao, lângă un pahar cu lapte, ori în alte situații, biscuiții sînt apreciați pentru gustul lor, pentru faptul că nu se... învechesc, fiind oricînd un aliment solicitat.

Dar, biscuiții pot fi folosiți, de orice gospodină, pentru prepararea rapidă a unor foarte delicioase prăjituri. Iată, mai jos, cîteva rețete. Încercați-le cît mai curînd.

Vă dorim succes!

● **Tort moca** (250 g. biscuiți, 300 g. unt, 250 g. zahăr, 3 gălbenușuri, două linguri de cafea cernută, 50 g. rom, 100 g. nuci și 50 g. cacao).

Frecați zahărul cu gălbenușurile pînă se albesc. Adăugați untul — frecat ca o spumă — 2 linguri de cafea și cele 50 g. de cacao. Amestecați bine. Ungeți farfuria sau tava cu puțină cremă și așezați biscuiții unul lângă altul. Stropiți-i cu puțin rom. Puneți un strat de cremă, un strat de biscuiți, apoi — din nou un strat de cremă și un strat de biscuiți. Atenție! Biscuiții se stropesc cu rom. Cînd terminați biscuiții, îmbrăcați totul cu cremă și presărați, dacă aveți, nuci tăiate.

● **Cartofi** (200 g biscuiți măcinați prin mașina de tocat carne, 200 g. zahăr pudră, 200 g. nuci măcinate, rom, vanilie, coajă de portocale și de lămîie, rahat, fructe din dulceață, 3 lingurițe de cacao dizolvată în sirop).

Amestecați și frămîntați totul pînă obțineți un aluat omogen. Cu o lingură separați „cartofii”. Dați — cu mîna — forma cea mai potrivită și tăvăliți prăjitura prin cacao și nuci măcinate. Precizăm că nu este absolut necesar să folosiți toate produsele recomandate. Se poate renunța la coaja de portocale, la fructe etc. Dar, dacă doriți elogii...

● **Tort Doru** (750 g. biscuiți, 250 g. unt, 100 g. nuci, zahăr, rom, două linguri de cacao, lapte, sirop).

Frecați untul cu zahărul pudră și 1-2 linguri de cacao. Adăugați nucile date prin mașină. Muiati biscuiții în lapte sau în tr-un sirop și așezați-i pe platou. Așezați un rînd de biscuiți, un strat de cremă, pînă terminați biscuiții. Stropiți biscuiții și cu puțin rom. Totul se învește apoi în cremă și se ornează după gust sau se presară nuci tăiate.

● **Tort de biscuiți cu cacao** (250 g biscuiți, 200 g unt, 1 pahar cu zahăr, 4 linguri rom, 2 ouă, 2 linguri cacao și o jumătate lingură de cafea sau cicoare).

Frecați gălbenușurile cu jumătate din cantitatea de zahăr, adăugați cacao și esență de cicoare fierbinte. Bateți — pe marginea mașinii — pînă se îngroașă, apoi dați la rece. Frecați untul spumă cu restul de zahăr, adăugați crema și romul și amestecați cu biscuiții tăiați în bucăți mici. Așezați pe farfurie în formă de tort și înveliți totul cu un strat de cremă.

● **Georgeta** (250 g biscuiți, 250 g unt, 250 g zahăr, 2 gălbenușuri, 2 linguri de cacao, 1 pahar cu nuci tăiate, rom, fructe din dulceață, lapte).

Sfărîmați biscuiții și muiati-i în cacao cu lapte. Frecați untul cu zahăr și adăugați pe rînd, gălbenușurile, nucile, biscuiții și restul cantității de zahăr, fructe și rom. Frămîntați bine totul și apoi puneți compoziția rezultată pe hîrtie pergament. Rulați. Apoi tăvăliți în zahăr pudră. După ce dați la rece, serviți prăjitura tăiată felii.

Rețineți:

- Industria de panificație produce: **BISCUIȚII: „MIRELA“, „DELICIA“, „MOZAIC“, „FARUL“**
- Comerțul desface aceste produse prin unitățile alimentare din Capitală și din țară

Tot mai mulți consumatori, de toate vîrstele, se conving de faptul că biscuiții sînt de neînlocuit. Lăsînd deoparte zecile de posibilități de a fi folosiți pentru prepararea unor torturi, prăjituri, tartine etc. ne vom opri la faptul că — datorită calităților lor nutritive sînt din ce în ce mai des solicitați.

Ținînd seama de aceasta, organele comerțului s-au străduit să lărgească continuu gama sortimentelor,

să aprovizioneze abundent fiecare magazin alimentar, fiecare cofetărie cu biscuiți de foarte bună calitate. Dintre acestea, de o deosebită apreciere se bucură: „Mirela“, „Delicia“, „Mozaic“ și „Farul“. Primele două sortimente sînt produse ale modernului combinat de panificație din Iași, iar ultimele două vin de la combinatul din Constanța. Modernele instalații ale acestor unități de

panificație asigură o calitate superioară a produselor, o ambalare plăcută și variată.

Este util să se știe că în compoziția biscuiților pe care îi recomandăm intră unt, cacao, zahăr și diferite arome. Ceea ce îi deosebește de alte produse similare este gustul, calitatea pe care le-o dă — bineînțeles — compoziția lor.

Biscuiții „Mirela“, „Delicia“, „Mozaic“ și „Farul“ se vînd la prețuri convenabile.

BISCUITA

MIRELA
FARUL
DELICIA
MOZAIC

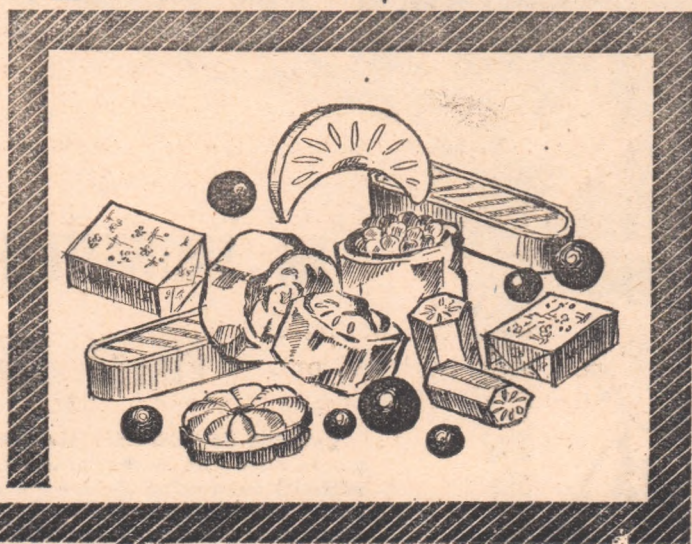
Industria produce

COMERȚUL DESFACE

UN IZVOR DE
ENERGIE

DRAJEURI DROPSURI CAMELE

● DROPSURI
● DRAGEURI
● CAMELE
.....
Părerii...
autorizate

Vorbind despre dulciuri, deci, inclusiv despre bomboane, am socotit util să ne adresăm copiilor, „beneficiarilor“, marilor consumatori de produse zaharoase de toate felurile, considerind că părerile lor sînt cele mai concludente. Veți ține, oare, seama de ele, stimați părinți, unchi, bunici?...
DORU CRISTEA — str. Popa Savu 99, București. Dacă îmi plac dulciurile? Dar există copil să spună că nu-i fac mare bucurie darurile constînd din bomboane de toate felurile? Mie îmi aduc părinții foarte multe drageuri cu alune. Le prefer drageurilor simple. Mulți dintre colegii mei au buzunarele pline cu dropsuri. Sînt de numeroase feluri. Cred că fiecare alege ce îi place.

SANDA TOPA — com. Iacobeni. Și la magazinul din comuna noastră se găsesc fel de fel de bomboane ca și în marile magazine din Bacău și București, orașe pe care le-am vizitat în vacanța de vară. Cum avem ceva bani, cum dăm fuga la magazin. Mie îmi plac foarte mult caramelele. Într-o zi cumpăr din cele cu lapte, în altă zi aleg caramellele cu cacao. Dar mai există și caramelle cu fructe. De fapt, acestea îmi plac cel mai mult. Sînt aromate, gustoase și auși un ambalaj foarte frumos. Părinții știu cît de mult îmi plac dulciurile și — de cîte ori au prilejul — îmi aduc, chiar ei, fel de fel de bomboane. Aceasta mă bucură foarte mult.

ION NICULESCU — str. Lungă 12, Cluj. Ce poate fi mai bun și mai ușor de cumpărat decît bomboanele? Acestea mă bucură foarte mult. Bunicul meu nu uită niciodată să-și umple buzunarele înainte de a veni pe la noi. Dar, de cele mai multe ori, mă ia cu el în oraș și îmi cumpără ce doresc eu. Sînt niște drageuri mentolate... grozave. Dumneavoastră ați mîncat vreodată drageuri mentolate?...

MARIN STANCIU — str. Vaselor 17, București. Eu sînt în clasa a IX-a. Sînt deci un elev... mare. Dar dulciurile îmi plac încă foarte mult. De fapt, cred și observ în clasă că nu sînt singurul căruia îi plac dulciurile. Varietatea lor, faptul că au prețuri foarte reduse ne fac să le alegem, să le preferăm. Dar nu numai aceasta. Eu știu că produsele zaharoase conțin, pe lângă zahăr, și multe vitamine. Sînt deci hrănitoare și folositoare, nu numai... un „mofl“ al copiilor.

Am consemnat doar cîteva răspunsuri, cîteva părerii. Vor fi ele oare... recepționate de părinți? Oricum, nu mai este un secret pentru nimeni că industria produce și comerțul desface sute de sortimente de dropsuri, drageuri și caramelle mult apreciate de copii.

DULCIURILE- ALIMENTE HRĂNITOARE CARE NU TREBUIE SĂ LIPSEASCĂ COPILOR

Am auzit deseori afirmîndu-se că nu este indicat să se ofere copiilor dulciuri. Vecinele — unele dintre ele — spun că ar fi dăunătoare pentru dantură, pentru organism etc. Desigur, tot ce este mult dăunează. Acest adevăr îl cunoaște toată lumea. Pînă și copiii au învățat să nu fie lacomi, să nu întrecă măsura. Aceasta, mai ales atunci cînd este vorba de

consumarea unor preparate, a unor produse, printre care se numără — fără îndoială — dulciurile. De aici și pînă la a nu oferi copiilor diferite produse zaharoase este o cale lungă.

Eu am o experiență de viață destul de îndelungată. Cel patru copii ai mei au trecut deja de clasele mici. Vreau să fac public faptul că nu am avut niciodată nevoie să-i duc, sau să-i trimit, la tratamente dentare. Dimpotrivă. Eu am convingerea că tocmai consumarea dulciurilor le-a întărit dantura. De cîte ori am avut prilejul, le-am oferit diferitele sortimente de dropsuri, drageuri și caramelle, produse zaharoase ieftine, apreciate de copii și cu un conținut mare de substanțe hrănitoare.

Acum, cînd anii au trecut și copiii sînt măricei, pot afirma cu certitudine că dulciurile trebuie să fie nelipsite din alimentația copiilor, indiferent de vîrsta lor. Și nu numai din alimentația copiilor, ci și din aceea a maturilor, ele fiind plăcute și absolut necesare. La noi în casă dulciurile sînt nelipsite. De altfel, cred că — ținînd seama de prețul lor redus, de calitatea lor — dulciurile nu lipsesc din nici o gospodărie, nici din ghioldanele școlărilor, nici chiar din servietele adulților.

Maria DRAGU
București

ADOLESCENTUL
Lipscani 8

NOI SORTIMENTE DE ÎMBRĂCĂMINTE PENTRU ADOLESCENȚI

Unitățile de desfacere ale Ministerului Comerțului Interior pun la dispoziția doritorilor un larg sortiment de îmbrăcăminte potrivită sezonelor de toamnă și iarnă. Pentru adolescenți și adolescente rafurile magazinelor oferă modele noi, moderne, în culori potrivite vârstei, anotimpului, cerințelor estetice actuale. Astfel, tinerele își pot cumpăra paltoane, taioare (cu jacheta mai lungă și fusta ușor evazată etc.) și pardesii din țesături fantezi, în culori veseli, tineresc—roșu, bleumarin, turquoise, bleu porțelan ocru auriu, bej—fuste pentru toate ocaziile—în carouri, în dungii, uni, cu garnituri de țighele, cu fermoare, cataramă, anouri, nasturi asortați și alte elemente vestimentare adecvate.

Magazinele de confecții oferă pentru băieți pardesii din stofă, paltoane din stofă de lână semifină, iar adolescenților paltoane din stofă fină și semifină, costume din țesături de lână 100%, din teron (lână în amestec cu fibre poliesterice), țesături poliester în amestec cu celofibră; de asemenea, se află în magazine pantaloni din țesături de lână în amestec cu fibre poliesterice și pollester în amestec cu celo, cămăși din bumbac în amestec cu fibre poliesterice.

Magazinele și raioanele specializate oferă tinerilor iubitori de sport variate modele de pulovere pentru schi și patinaj, bocanci de schi, bocanci de turism și ghete pentru patinaj.

Părinți, cumpărați din vreme pentru copiii dumneavoastră îmbrăcăminte și accesorii necesare zilelor de toamnă și de iarnă!

CONFECȚII

bd. N. Bălcescu
32-34

ADAS

ASIGURAREA COMPLEXĂ A GOSPODĂRIILOR CETĂTENILOR

Despre numeroasele forme de asigurare practicate de ADAS am mai avut prilejul să informăm cititorii revistei. În acest număr ne propunem să relatăm o întâmplare adevărată, un episod ca foarte multe altele, din care se poate desprinde — cu ușurință — rolul important al Instituției românești de asigurare, Administrația Asigurărilor de Stat, în cazurile de pagube la bunuri. Repetăm: este vorba doar de un EPISOD. Exemplele sînt multiple, dovedind că „Prevederea este mama înțelepciunii”, așa cum afirmă unul dintre numeroasele proverbe ale poporului nostru.

Gheorghe Dulgheru, din Comana, și-a construit o gospodărie frumoasă. A cumpărat numeroase bunuri: mobilă, televizor, radio, aspirator de praf, covoare, mașină de spălat rufe și altele. Toate au fost asigurate la ADAS. În acest scop gospodarul a încheiat o ASIGURARE COMPLEXĂ A GOSPODĂRIEI, plătiind 60 de lei pentru bunuri în valoare de 30.000 de lei. Asigurarea era valabilă un an.

1. Într-o zi, toată familia a plecat la plimbare...

2. Copiii au vrut să vadă un film; toată familia a intrat la cinematograful.

3. După două ore, la ieșire, un vecin le-a anunțat o mare supărare.

4. Tata, mama, copiii și alți cunoscuți au pornit alergînd spre casă.

5. Au ajuns în timp ce flăcările se ridicaseră pînă la cer. Pompierii, sătenii, numeroși oameni încercaseră să micșoreze paguba.

6. Dar adevăratul sprijin a venit de la ADAS. Gospodarul a primit 21.562 de lei pentru pagubele la bunuri.

7. Refacerea casei a putut începe foarte curînd, spre bucuria familiei Dulgheru.

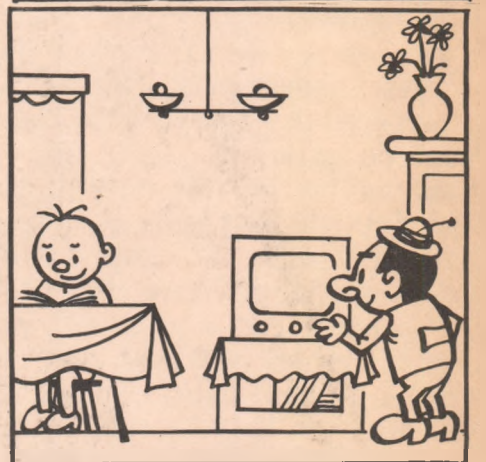
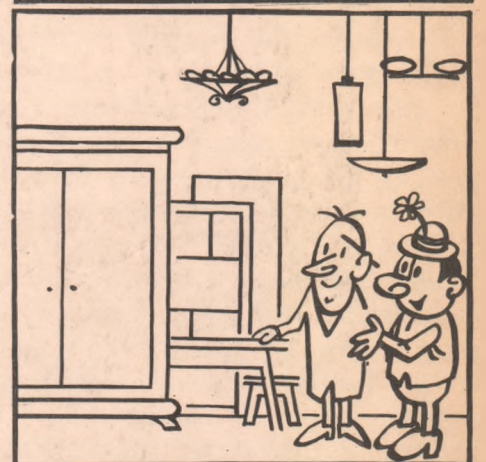
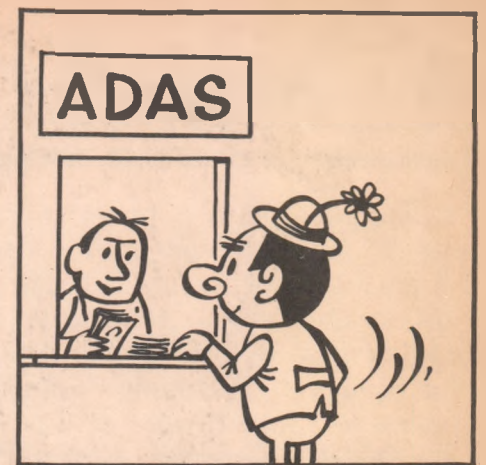
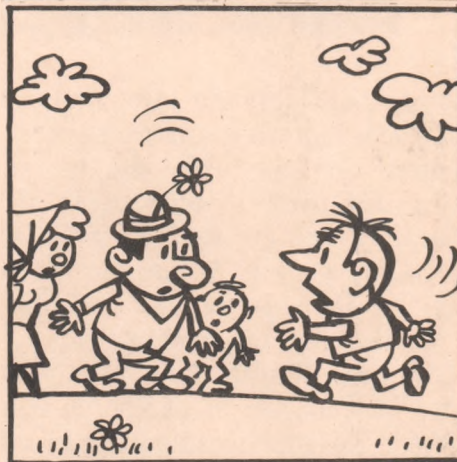
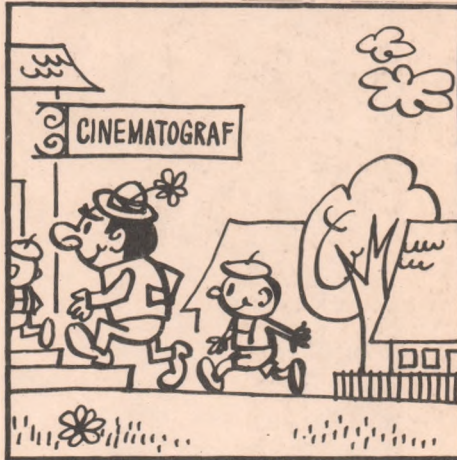
8. Cu banii primiți de la ADAS au fost cumpărate alte bunuri casnice: mobilă, televizor etc.

9. După mai puțin de o lună, toată familia se afla acasă, în locuința refăcută.

10. Cînd au citit întrebarea de pe ecranul televizorului, atît Gh. Dulgheru, cît și soția sa s-au gîndit la folosul pe care l-au avut încheind asigurarea la ADAS.

Consemnare de:
AUREL CRIȘAN

Ilustrații de:
NIC. NICOLAESCU

CELEBRITATEA SPORTIVĂ SE CUCEREȘTE...

... numai printr-o pregătire temeinică, un efort continuu pentru dobândirea unor însușiri fizice și psihice superioare, tenacitate și multă, foarte multă voință. Adăugând la acestea metodele de antrenament cele mai raționale și schemele tactice moderne, s-ar părea că toate condițiile pentru obținerea victoriei sînt întrunite.

Și totuși, există o condiție care nu poate fi neglijată nici pe terenurile de fotbal, nici în sălile de gimnastică, pe pîrțile de schi sau pe terenul de tenis și nici în perimetrul restrîns al mesei de ping-pong sau al ringului de box.

Este vorba de **calitatea materialelor și articolelor** cu care combatanții cavaleștilor întreceri sportive se prezintă „înarmați” în lupta pentru victorie.

Preocupat de înzestrarea mișcării noastre sportive cu materiale de cea mai bună calitate, atît pentru antrenament, cît și pentru sportul de performanță, Ministerul Economiei Forestiere a construit la Combinatul de Industrializare a Lemnului de la Reghin o fabrică modernă, dotată cu cele mai avansate utilaje și profilată exclusiv pe producția în serie industrială a articolelor și materialelor de sport, capabile să satisfacă exigențele tuturor.

În această fabrică lucrează maeștri și tehnicieni cu înaltă calificare și experiență îndelungată, „oameni cu mâini de aur”, cum pe drept cuvînt au fost numiți, făurind din cele mai valoroase esențe de lemn — de la faimosul molid de rezonanță provenit din pădurile carpatine, pînă la bradul, paltinul, frasinul sau stejarul, cunoscuți pentru calitățile lor superioare — o largă gamă de materiale și articole sportive a căror reputație a trecut de mult hotarele țării.

Săniuțe pentru cei mici, schiuri de antrenament și performanță, aparate de gimnastică, rachete de

tenis, articole de atletism, diferite tipuri de ambarcațiuni pentru agrement și concurs, de la caiacul simplu pînă la eleganțele și rapidele bărci cu motor, realizate cu cea mai mare exigență calitativă și cu finisaje superioare, părăsesc liniile de fabricație de la CIL Reghin pentru a-și face apariția pe stadioane, în sălile de gimnastică, pe pîrțile de zăpadă sau pe oglinda lacurilor, contribuind din plin la afirmarea sportivilor români în întreceri din cele mai dificile.

Amintim doar cîteva din cele mai cunoscute produse ale fabricii de articole sportive de la CIL Reghin, care se bucură de unanime aprecieri din partea tineretului sportiv și a specialiștilor: arcul pentru copii **ROBIN**, ideal pentru joc și mici întreceri, construit din lemn de frasin debitat radial și finisat cu lacuri incolore, avînd o lungime de 1.300 mm. Se livrează împreună cu săgeata, lungă de 550 mm. Costă numai 17 lei, plus 4 lei săgeata! Racheta de tenis **SPECIAL** realizată din lamele de frasin și fag, cu furnire de nuc, prevăzută cu mîner de piele. Finisată cu luciu oglindă, natur sau în culori, acest tip de rachetă

se execută în 7 variante de greutate și cu mîner în 4 dimensiuni diferite. Prețuri: 200 lei, 245 lei (cu corzi de silon), 298 lei (cu corzi de proveniență animală). Săniuța tip **METEOR A** — o construcție rezistentă din lemn de frasin curbat, rigidizată cu armături metalice — lei 143 — sau tip **METEOR B**, prevăzută cu o împletitură de chingi textile, lei 176. De asemenea, CIL Reghin produce o mare varietate de schiuri din care cele mai cunoscute sînt tipurile **TURIST, SUPER, CAMPION, OLIMPIC, START, SĂGEATA**, toate produse de calitate superioară, finisate cu îngrijire și oferite cumpărătorilor la prețuri deosebit de avantajoase.

Este, deci, firesc să recomandăm tuturor părinților ca și copiilor, sportivilor individuali și asociațiilor, celor ce fac primii pași în sport ca și performerilor consacrați să-și procure neîntîrziat articole și materiale sportive fabricate la CIL Reghin. Experiența întrecerilor a dovedit și continuă să dovedească, în fiecare sezon sau etapă de campionat, că victoria în sport se obține ...

Text: Ion Valeriu Popa
Foto: Ronné Edmond

...CU MĂESTRIE ȘI LEMN ROMÂNESC!